2025

VÝROČNÍ ZPRÁVA O IMPLEMENTACI STRATEGIE PODPORY MSP V ČR

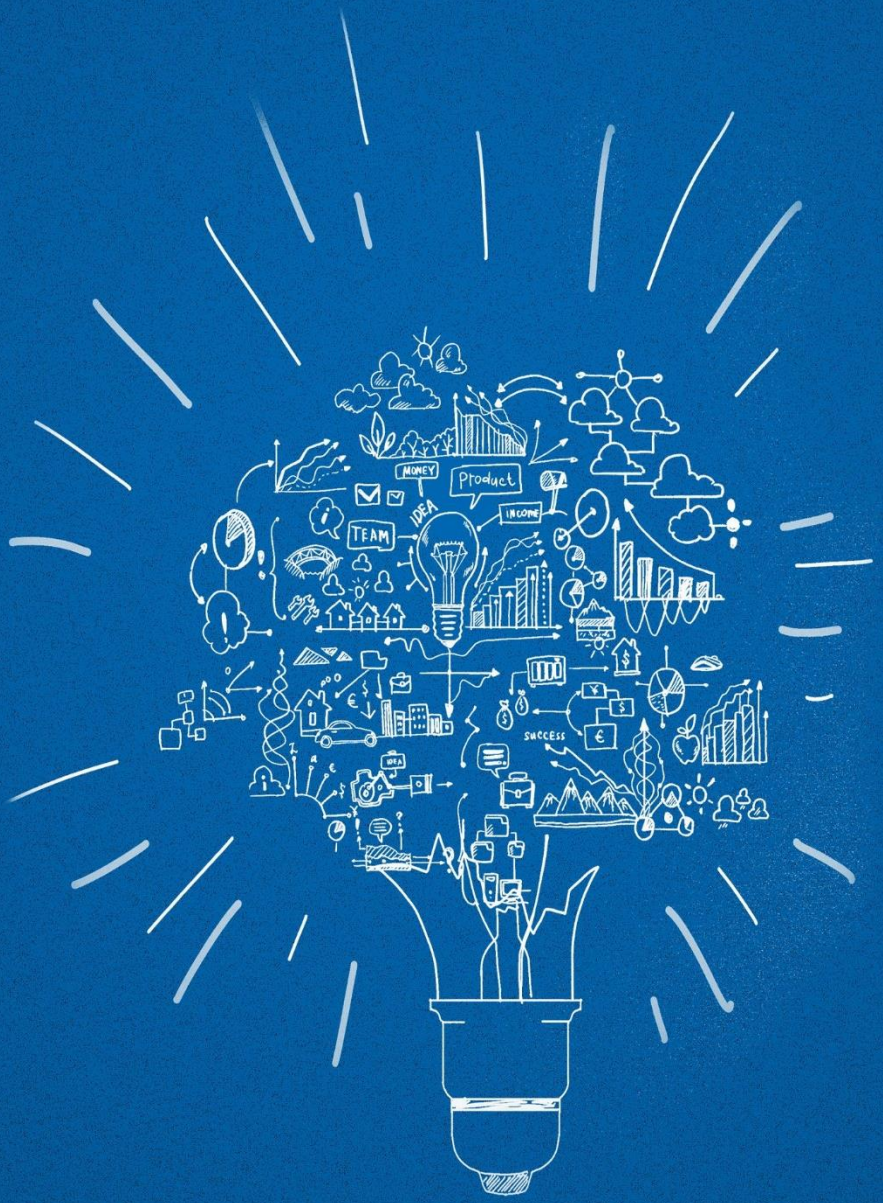

Ministerstvo
průmyslu a obchodu

Obsah

Seznam použitých zkratek ... 3
Manažerské shrnutí ... 7
Úvod ... 9
1. Vývoj hlavních ekonomických faktorů v ČR ... 10
2. Vývoj MSP v ČR ... 14
3. Zhodnocení posunu v plnění opatření dle klíčových oblastí ... 18
Podnikatelské prostředí ... 18
Přístup k financím ... 22
Přístup na trhy ... 28
Pracovní síla, dovednosti a vzdělávání ... 33
Výzkum, vývoj a inovace ... 37
Digitalizace ... 42
Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji ... 46
4. Souhrnné vyhodnocení podpor podnikům ze státního rozpočtu ... 55
5. Souhrnné vyhodnocení podpor MSP ze zdrojů EU ... 56
Programy ve sdíleném řízení ... 56
Rámcové programy EU ... 62
Seznamy ... 65
Seznam grafů ... 65
Seznam tabulek ... 65

Seznam použitých zkratek

5G	Mobilní technologie 5. generace
AI	Umělá inteligence (*Artificial intelligence*)
AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
API	Agentura pro podnikání a inovace
AV ČR	Akademie věd České republiky
BEV	Bateriové elektrické vozidlo *(Battery Electric Vehicle)*
BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
CBS	Czech Business Support
CFF	The Country for the Future
CNG	Stlačený zemní plyn *(Compressed Natural Gas)*
CO_2	Oxid uhličitý
COVID-19	Z anglického spojení *coronavirus disease 2019*, koronavirové onemocnění 2019
CzechTourism	Česká centrála cestovního ruchu
ČBA	Česká bankovní asociace
ČEB	Česká exportní banka
ČLFA	Česká leasingová a finanční asociace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DEP	Program Digitální Evropa (*Digital Europe Program*)
DIA	Digitální informační agentura
DKRVO	Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací
DSP	Doktorský studijní program
DTFI	Finanční nástroj pro digitální tranzici *(Digital Transition Financial Instrument)*
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj *(European Bank for Reconstruction and Development)*
EDIHs	Síť Evropských center pro digitální inovace (*European Digital Innovation Hubs*)
EEN	Enterprise Europe Network
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
EIC	Evropská rada pro inovace

EIF	Evropský investiční fond
EIS	Evropský srovnávací inovační rámec (*European Innovation Scoreboard*)
EISMEA	European Innovation Council and SMEs Executive Agency
EK	Evropská komise
EKIS	Energetické konzultační a infomační středisko
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
EU ETS	Systém EU pro obchodování s emisemi (*EU Emissions Trading System*)
EUIPO	Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (*EU Intellectual Property Office*)
EUR	Euro
FBW Summit	Family Business Week Summit
FCEV	Elektrické vozidlo s palivovými články *(Fuel Cell Electric Vehicle)*
HDP	Hrubý domácí produkt
HPC	Výpočetní cluster (*High-Performance Computing*)
ICT	Informační a komunikační technologie (*Information and Communication Technologies*)
ILO	Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization)
IP	Duševní vlastnictví (*Intellectual Property*)
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované teritoriální investice
JKM	Jednotné kontaktní místo
KET	Klíčové technologie (*Key Enabling Technologies*)
LNG	Zkapalněný zemní plyn (*Liquefied Natural Gas*)
M	Kategorie motorových vozidel, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu osob
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
M-EKIS	Mobilní energetické konzultační a informační středisko
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj

MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS	Monitorovací systém
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	Kategorie motorových vozidel, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu nákladů
NAKIT	Národní agentura pro komunikační a informační technologie, s. p.
NFPS	Nefinanční podnikatelský sektor
NPO	Národní plán obnovy
NRB	Národní rozvojová banka
NRI	Národní rozvojová investiční
NRIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027
NUT	Nízkouhlíkové technologie
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP ST	Operační program spravedlivá transformace
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
p. b.	Procentní bod
PHEV	Vozidlo PLUG-IN Hybrid
PJT	Program pro jednotný trh
ProCop	Kontaktní místo pro výrobky
RIA	Hodnocení dopadů regulace (*Regulatory Impact Assessment*)
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci (*Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation*)
RVP	Rámcové vzdělávací programy
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírka zákonů

SEP	Single Entry Point
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
SME	Male a střední podniky (*Small and Medium-sized Enterprises*)
SMET	Pracovní skupina pro prosazování pravidel jednotného trhu (*Single Market Enforcement Task-Force*)
SŠ	Střední škola
SZTE	Soustava zásobování tepelnou energií
TA ČR	Technologická agentura České republiky
TC Praha	Technologické centrum Praha
TWIST	Transfer, Výzkum, Vývoj a Inovace pro Strategické Technologie
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VHCN	Sítě s velmi vysokou kapacitou
VO	Výzkumná organizace
VŠ	Vysoké školy
VOŠ	Vyšší odborná škola
VP	Velký podnik
ZŠ	Základní škola

Manažerské shrnutí

Česká ekonomika v roce 2025 zrychlila svoje zotavování a HDP meziročně vzrostl o 2,7 %, k čemuž přispělo obnovení spotřeby domácností díky stabilizaci inflace na 2,5 %, růst reálných mezd o 4,6 % a přebytek zahraničního obchodu se zbožím ve výši 200,2 mld. Kč. Země si udržela nejnižší nezaměstnanost v EU (2,8 %) a ČNB postupně snížila dvoutýdenní repo sazbu na 3,50 %. Hospodářský potenciál však stále tlumila opatrnost firem v investicích, vysoké ceny energií a vstupů, strukturální nedostatek kvalifikované pracovní síly a nejistý vývoj u hlavních obchodních partnerů.

Východiskem pro udržitelný růst se stala akcelerace strukturálních změn a systémové snižování administrativní zátěže. Stát v roce 2025 reagoval spuštěním Databáze informačních povinností (DIP), schválením IV. antibyrokratického balíčku, vydáním nového Manuálu RIA či legislativními úpravami pro výplatu mezd v cizí měně a rozvoj fotovoltaiky. K posílení odolnosti podnikatelského sektoru přispělo zprovoznění Restrukturalizačního portálu pro prevenci úpadků, prodloužení programu Obchůdek 2021+ na podporu venkovského maloobchodu až do roku 2028 a soustavný rozvoj podnikatelské infrastruktury skrze inovativní huby CzechInvestu i dotační regeneraci brownfieldů.

V roce 2025 se finanční situace českých malých a středních podniků (MSP) stabilizovala a obnovil se růst úvěrového trhu, kde objem nových úvěrů pro MSP meziročně vzrostl o 21 % v reakci na pokles průměrných úrokových sazeb na 5,41 %. Přestože zpožděný dopad předchozích krizí způsobil meziroční nárůst firemních bankrotů o 15,7 %, kvalita bankovních portfolií zůstala na historicky nejlepších hodnotách a přístup k financím přestává být pro většinu firem hlavní překážkou. Souběžně vzrostl objem nebankovního financování o 10,8 % a nabídka rizikového kapitálu o 54 % (s dominancí sektoru ICT), i když celková úroveň VC investic vůči HDP (0,010 %) v mezinárodním srovnání nadále zaostává. Stát na tyto potřeby reagoval rozvojem ekvitních nástrojů (spuštění podfondů RRF CZ FoF, zapojení do Inovačního fondu NATO či příprava Venture fondu NRI) a zásadní transformací Národní rozvojové banky, která vedle své integrace s ČEB poskytla mnohamiliardovou podporu prostřednictvím úvěrových a záručních programů zaměřených na energetické úspory, fotovoltaiku a popovodňovou obnovu.

V roce 2025 se dle údajů ČSÚ ke dni 14. 8. 2026 podílelo na celkovém exportu 16 925 rezidentních podniků o velikosti do 249 zaměstnanců, které zaznamenaly objem exportu ve výši 1 284,3 mld. Kč neboli objem o 0,81 % nižší oproti roku 2024. Podíl uvedené skupiny podniků na celkovém exportu z ČR tvořil za rok 2025 31,2 % a byl o 0,99 % nižší než za rok 2024, kdy celkový export skupiny dosáhl 1 294,8 mld. Kč. Pokud jde o vývoz z ČR, dlouhodobě nejvýznamnějšími partnerskými trhy jsou Německo, následované Slovenskem. V roce 2025 dosáhl export těchto podniků do Německa hodnoty 353,0 mld. Kč, tj. 27,5 % z celkového exportu skupiny, zatímco export na Slovensko činil 169,1 mld. Kč, tj. 13,2 % z celkového exportu skupiny.

Český trh práce byl v roce 2025 stabilní s nízkou nezaměstnaností 2,8 % (354 tisíc uchazečů na 87 tisíc volných míst), s nejhorší situací v Ústeckém kraji a nejlepší ve Středočeském. Poptávka trvala po dělnických profesích a řidičích, výrazně vzrostl zájem o rekvalifikace (+48 %) a digitální kurzy, kterými prošlo přes 81 tisíc lidí. Počet cizinců v ČR vzrostl na 1,1 milionu (více než polovinu tvořili Ukrajinci), přičemž téměř 59 tisíc cizinců studovalo na českých vysokých školách. Podíl částečných úvazků sice mírně vzrostl na 7,8 %, stále však výrazně zaostává za průměrem EU (17 %), což omezuje ekonomickou aktivitu pečujících osob a žen. V roce 2025 vstoupila v platnost „flexinovela“ zákoníku práce zvyšující pružnost trhu i novela školského zákona propojující odborné školy s praxí.

V roce 2025 pokračovala přímá podpora VaVaI v MSP s cílem posilovat konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím technologického rozvoje, vyšší přidané hodnoty a zavádění výsledků VaVaI do praxe. Celkové veřejné výdaje na podporu VaVaI vzrostly na 54,2 mld. Kč, přičemž významnou roli sehrálo vyšší čerpání zahraničních zdrojů. Pokračovala podpora vývoje nových produktů, technologií a digitálních řešení, zavádění inovací a ochrany duševního vlastnictví, stejně jako spolupráce MSP s výzkumnými organizacemi a mezinárodními partnery a nová legislativa více zohledňuje stimulaci komercializace výsledků výzkumu. V oblasti nepřímé podpory uplatnila daňové odpočty nákladů na VaV přibližně čtvrtina MSP provádějících VaV, a to ve výši 4,17 mld. Kč. Přes pozitivní posun v některých oblastech zůstává inovační výkonnost ČR pod průměrem EU. ČR se podle Evropského srovnávacího inovačního rámce 2025 nadále řadí mezi mírné inovátory, s výsledkem 79,1 % průměru EU. Mezi silné stránky patří zejména spolupráce

inovujících MSP s dalšími subjekty, tržby z inovací a export technologicky náročných produktů, ale přetrvávají zejména slabiny v oblasti rizikového kapitálu, produktivity práce a inovační aktivity MSP.

Česká republika dosahuje v digitalizaci vynikajících výsledků v pokrytí 5G sítěmi (99,7 %), v digitálních veřejných službách pro firmy (100/100) i v úrovni základních digitálních dovedností populace (70,5 %), přičemž 70,5 % malých a středních podniků dosahuje základní digitální intenzity. Digitální transformaci firem efektivně stimulují dotační výzvy z OP TAK a NPO — z nichž byly podpořeny stovky projektů zaměřených na Průmysl 4.0, integraci datové infrastruktury a kyberbezpečnost — i plně rozvinutá síť šesti Evropských center pro digitální inovace (EDIH), jež do roku 2025 poskytla odborné služby více než tisíci podnikům a zajistila si financování až do roku 2028. Hlavními strukturálními slabinami naopak zůstává výrazné zaostávání v pokrytí optickými sítěmi (FTTP 44,8 % oproti 74,1 % v EU) a vysokokapacitní infrastrukturou VHCN, zdlouhavý přechod uživatelů ze starých měděných sítí, nedostatek ICT specialistů a administrativní překážky při škálování deep-tech startupů.

V roce 2025 pokračoval pokles energetické náročnosti tvorby HPH, nicméně ceny energetických komodit zůstávaly pro MSP stále téměř dvojnásobné oproti úrovni před energetickou krizí z let 2021–2022. Energetické úspory, rozvoj OZE a posilování přenosových a distribučních sítí patří k základních prioritám konkurenceschopnosti ekonomiky. Zastoupení OZE v energetickém mixu ČR kontinuálně roste (v roce 2025 dosáhl 19,1%), například v oblasti FVE připadá na firemní segment 64 % veškerého nově připojeného výkonu. Podnikatelský sektor musí reagovat na zvýšení ambice evropského regulatorního rámce v oblasti úspor energií. Vývoj naplňování příspěvku ČR ke snižování konečné spotřeby energie v EU má příznivou trajektorii, nicméně pro dosažení cíle v roce 2030 je dosavadní tempo nedostatečné. Průmyslová struktura ekonomiky a vysoké zastoupení energeticky náročných sektorů zvyšuje důraz na rozvoj čistých technologií. Podpora z fondů EU i národních zdrojů směřovala v roce 2025 do energetických úspor, poradenských kapacit, rozvoje OZE – zejména fotovoltaiky a větrných elektráren, elektromobility a infrastruktury čisté mobility, byly realizovány projekty zaměřené na úsporu vody, recyklaci, využívání druhotných surovin a předcházení vzniku odpadů.

Úvod

Tato zpráva je předkládána v návaznosti na usnesení č. 261 ze dne 8. března 2021, kterým vláda ČR schválila *Strategii podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027* (dále jen „Strategie podpory MSP“). Příslušné resorty, instituce, agentury či organizace tak mají, ve spolupráci s hospodářskými a sociálními partnery, ze Strategie podpory MSP vycházet a implementovat ji.

Samotná strategie má za cíl z dlouhodobého pohledu vhodně nastavit politiku podpory MSP a vytvořit příznivé podmínky pro rozvoj, růst a zvýšení konkurenceschopnosti tohoto segmentu podnikatelů. Mezi klíčové oblasti, kterými se dokument zabývá, patří podnikatelské prostředí, přístup k financím, přístup na trhy, pracovní síla, dovednosti a vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace, digitalizace, nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji.

Výše uvedeným usnesením vlády bylo zároveň ministru průmyslu a obchodu uloženo zpracovávat a vládě nejpozději do 30. 11. roku n předkládat výroční zprávu o implementaci Strategie podpory MSP za rok n-1[1] s tím, že první zpráva za rok 2021 byla předložena vládě v roce 2022. Výroční zpráva za rok 2025 primárně shrnuje pokrok v plnění stanovených opatření v minulém roce. V neposlední řadě byl ministr průmyslu a obchodu zmocněn ke změnám ve smyslu aktualizace implementačních plánů a následného promítnutí této aktualizace do textu strategie, a to na základě usnesení Řídicího a koordinačního výboru Strategie podpory MSP, přičemž aktualizované implementační plány jsou součástí příloh této zprávy. Tato aktualizace vychází ze střednědobého hodnocení strategie, které proběhlo v roce 2025, a zahrnuje nově přijatá opatření, jejichž plnění odstartuje v roce 2026.

Zpráva zároveň shrnuje informace o vývoji malého a středního podnikání v ČR v roce 2025, a to v souladu se zněním § 9 zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání.

[1] Shrnuje stav k 31. 12. 2025.

1. Vývoj hlavních ekonomických faktorů v ČR

V roce 2025 se české podnikatelské prostředí začalo postupně odrážet ode dna, ačkoliv se nadále potýkalo s řadou vnějších i vnitřních výzev. K mírnému oživení hospodářského růstu přispělo postupné obnovení průmyslové produkce i rekordní hodnota obratu zahraničního obchodu se zbožím. Významným stabilizačním prvkem byl pokles a následná stabilizace míry inflace na průměrných 2,5 %.

I přes tyto pozitivní signály však zůstávalo tempo ekonomické obnovy pozvolné. Hospodářský výkon tlumila kolísavá poptávka, přetrvávající strukturální problémy německé ekonomiky, vysoké ceny energií a dlouhodobý nedostatek kvalifikované pracovní síly. České firmy proto v plánování investic zachovávaly opatrnost a počítaly s jejich oživením až v delším časovém horizontu. Možnosti přímé státní podpory ekonomiky zůstaly vymezeny probíhající konsolidací veřejných financí a omezeným fiskálním prostorem. Východiskem pro udržitelný růst a dlouhodobou konkurenceschopnost tak i v roce 2025 zůstává akcelerace strukturálních změn, omezení administrativy a regulace, podpora inovací, digitalizace veřejné i soukromé sféry, energetická transformace a modernizace trhu práce. Pro MSP zůstává zlepšení situace v uvedených oblastech zásadním požadavkem pro řešení jejich asymetrické nákladové zátěže oproti velkým podnikům.

Hrubý domácí produkt

V roce 2025 zrychlilo zotavování české ekonomiky. Po mírném růstu HDP o 0,2 % v roce 2023 a 1,1 % v roce 2024 dosáhl meziroční růst HDP v roce 2025 hodnoty 2,7 %. K tomuto zrychlení přispěla zejména obnovená spotřeba domácností podpořená stabilizací inflace, postupný návrat růstu v průmyslu a příznivé výsledky zahraničního obchodu. Ekonomické oživení tak upevnilo svou růstovou trajektorii, ačkoliv celkový potenciál byl nadále tlumen opatrností firem v investiční aktivitě, vysokými provozními náklady a nejistým hospodářským vývojem u hlavních obchodních partnerů v eurozóně.

Graf 1 Vývoj hrubého domácího produktu (ve stálých cenách) v letech 2020-2025

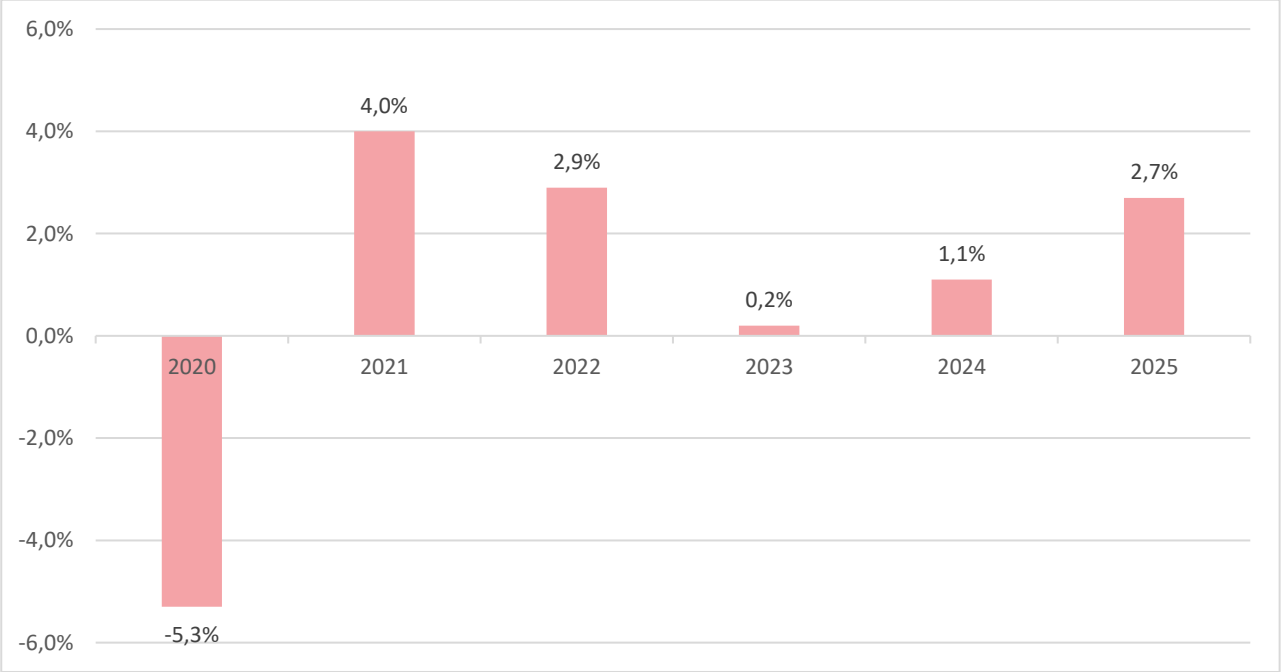

Zdroj: Český statistický úřad[2], graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Inflace

V roce 2025 pokračovalo období cenové stability, přičemž průměrná roční míra inflace dosáhla 2,5 %. Po výrazném poklesu z dvojciferné úrovně v roce 2023 (10,7 %) a stabilizaci na 2,4 % v roce 2024 se tak inflace i v roce 2025 udržela v těsné blízkosti dvouprocentního cíle ČNB. Udržení nízkého inflačního prostředí

[2] Dostupné na: https://csu.gov.cz/produkty/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-1-ctvrtleti-2026.

podpořilo obnovení růstu reálných mezd, posílilo spotřebu domácností a vytvořilo předvídatelnější podmínky pro plánování provozních nákladů i investičních aktivit MSP.

Graf 2 Vývoj míry inflace v letech 2021–2025

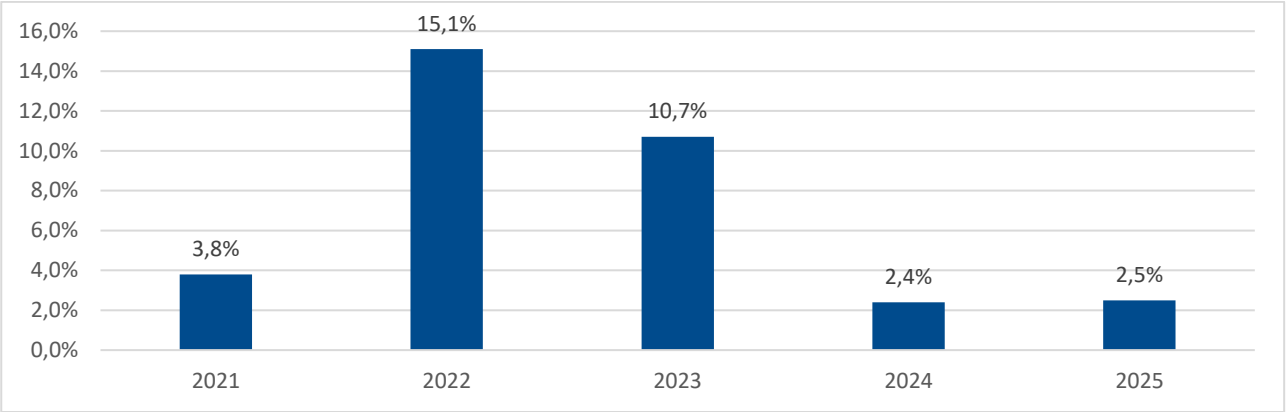

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu[3]

Průměrná mzda

V roce 2025 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda 49 215 Kč, což představuje meziroční nárůst o 3 316 Kč (tj. o 7,2 %). Při průměrné roční inflaci 2,5 % vzrostla reálná mzda o 4,6 %, čímž pokračoval pozitivní trend obnovy kupní síly domácností z předchozího roku. Medián mezd vzrostl meziročně o 6,2 % na 44 337 Kč. Tento vývoj dále posílil příjmovou stabilitu domácností a podpořil domácí poptávku, což vytvářelo příznivější prostředí pro podnikatelský sektor.

Úrokové sazby

V roce 2025 Česká národní banka pokračovala v pozvolném uvolňování měnové politiky a dalším snižování základních úrokových sazeb v reakci na přetrvávající stabilizaci inflace. Dvoutýdenní repo sazba, která na konci roku 2024 činila 4,00 %, byla 7. února 2025 snížena na 3,75 % a následně 9. května 2025 na 3,50 %. Tento vývoj vedl k dalšímu postupnému poklesu nákladů na dluhové financování. Přesto zůstával přístup podnikatelů k novým komerčním úvěrům spíše opatrný, a to zejména z důvodu přetrvávající opatrnosti při plánování investic a přísnějších úvěrových kritérií ze strany bank, což nadále limitovalo dostupnost financování pro část MSP.

Graf 3 Vývoj úrokových sazeb České národní banky (repo sazby) v letech 2021- 2025

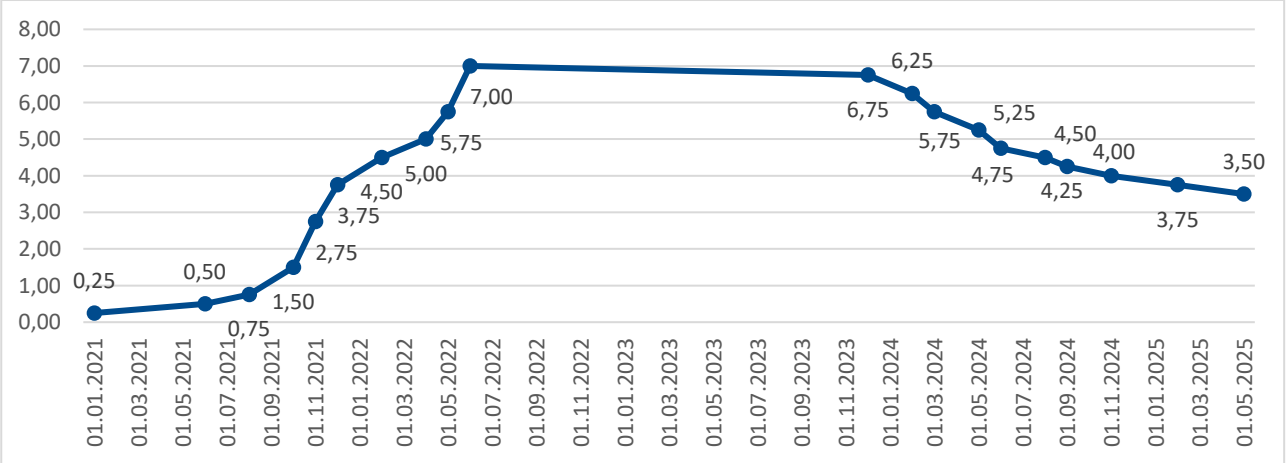

Zdroj: Česká národní banka, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

[3] Graf využívá hodnoty národního indexu spotřebitelských cen (CPI). Dostupné na: https://csu.gov.cz/produkty/vyvoj-ekonomiky-ceske-republiky-1-ctvrtleti-2026.

Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15-74 let zůstala i v roce 2025 stabilní na 2,8 %, čímž si Česká republika v rámci EU udržela nejnižší míru nezaměstnanosti. V EU jako celku činila míra nezaměstnanosti 6,0 %, v eurozóně 6,4 %. S mimořádně vysokou mírou nezaměstnanosti se potýkají již tradičně ve Španělsku a Řecku, ale nově také ve Finsku. Trh práce zůstával v ČR výrazně napjatý – přetrvával strukturální nedostatek pracovní síly napříč sektory, především v technických oborech, službách a dělnických profesích.

Významnou roli při zmírňování nerovnováh na trhu práce nadále sehrávali ukrajinští uprchlíci pod dočasnou ochranou, z nichž je většina v produktivním věku zapojena do pracovního procesu. Jejich odvody do státního rozpočtu (na daních a pojistném) nadále výrazně převyšovaly výdaje státu na humanitární pomoc. Výzvou pro český trh práce zůstává prohlubování jazykové integrace a lepší profesní provázanost s jejich skutečnou kvalifikací.

Graf 4 Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15-74 let v EU-27 v roce 2025

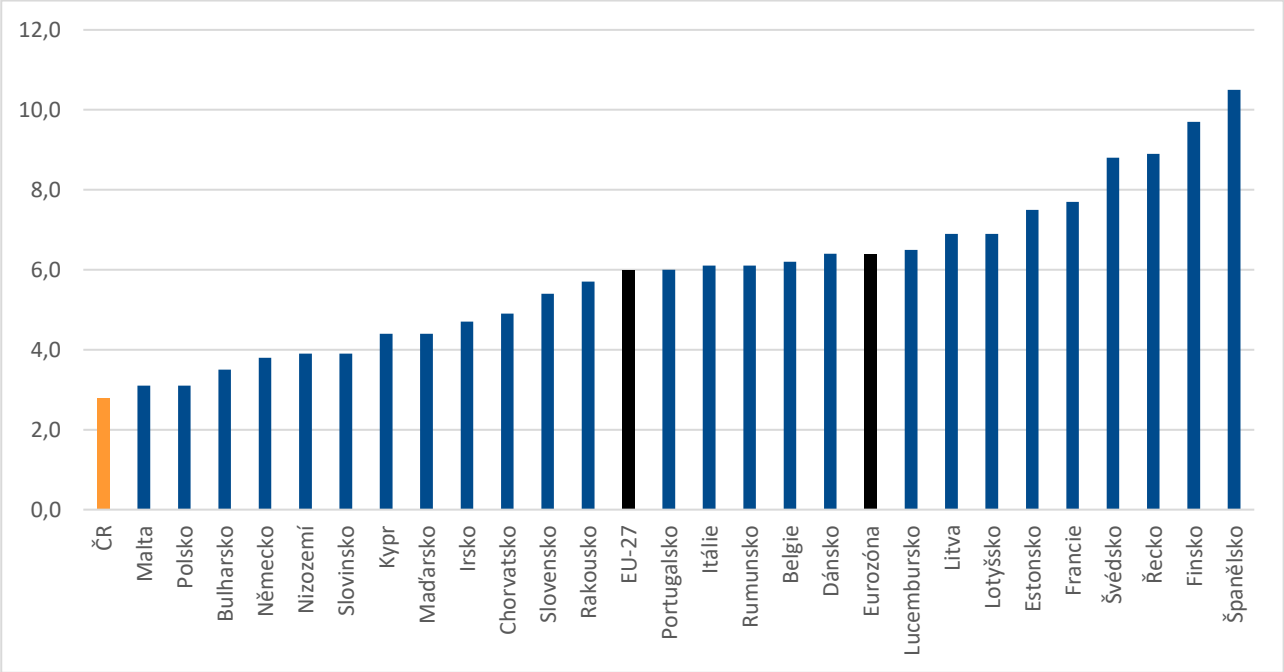

Zdroj: Eurostat, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Produktivita práce

V roce 2025 produktivita práce, měřená jako podíl hrubé přidané hodnoty na zaměstnance, zrychlila své tempo růstu v návaznosti na celkové oživení hospodářského výkonu. K tomuto pozitivnímu vývoji přispělo zejména pokračující posilování sektoru informačních a komunikačních činností v kombinaci s postupným oživováním průmyslové výroby. Regionálně si nejvyšší úroveň produktivity práce dlouhodobě udržuje Hlavní město Praha, následované Středočeským a Jihomoravským krajem. Přestože zrychlení růstu produktivity v roce 2025 přispělo k posílení ekonomické stability, udržení jejího tempa v kontextu výrazného růstu mezd zůstává klíčovou výzvou pro udržitelnou konkurenceschopnost malých a středních podniků.

Zahraniční obchod

Podle údajů ČSÚ skončil zahraniční obchod se zbožím za rok 2025 přebytkem 200,2 mld. Kč, což představuje meziroční snížení o 20,3 mld. Kč oproti roku 2024, kdy saldo činilo 220,5 mld. Kč. Celkový vývoz zboží však dosáhl 4 771,2 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,3 %) a dovoz vzrostl na 4 570,9 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,9 %). Přes pokles kladného salda si Česká republika v roce 2025 udržela vysokou exportní výkonnost a výrazně přebytkovou obchodní bilanci navzdory globálním ekonomickým výzvám a utlumené poptávce na klíčových zahraničních trzích.

Graf 5 Zahraniční obchod se zbožím v mil. Kč v letech 2019-2025

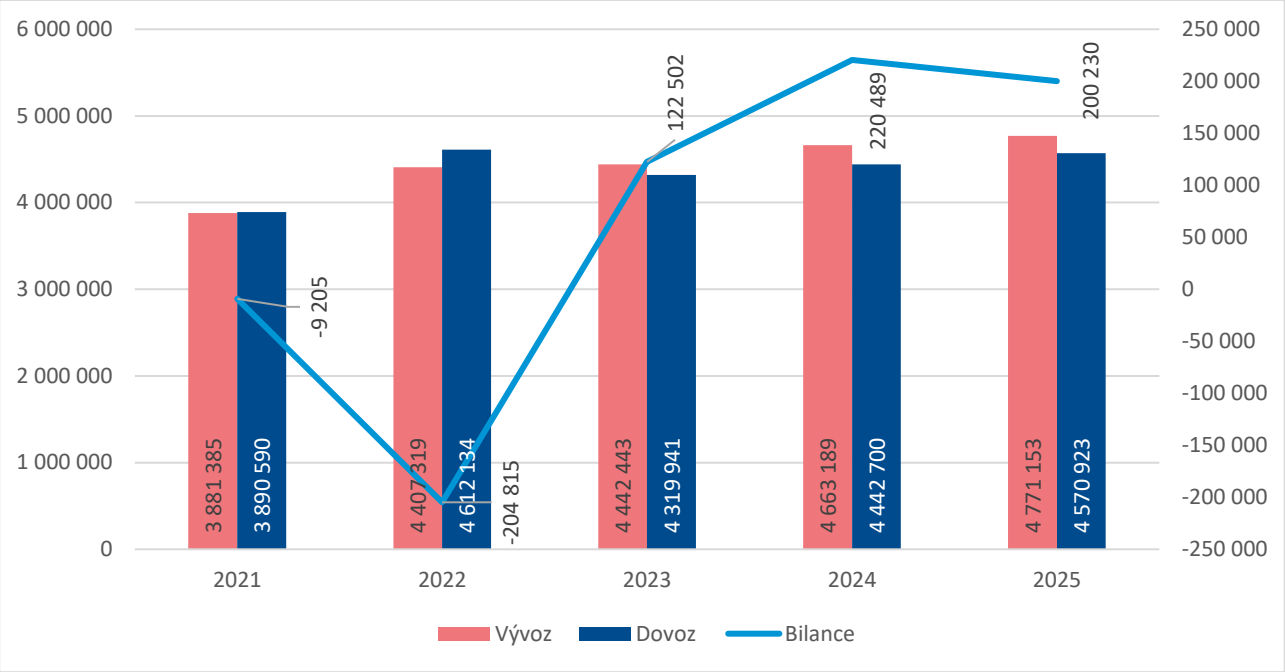

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

2. Vývoj MSP v ČR[4]

Ekonomicky aktivní subjekty

Podle údajů Českého statistického úřadu vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2024 v České republice celkem 1 341 014 ekonomicky aktivních podniků s počtem zaměstnanců 0-249. Podíl MSP (údaj vychází z definice MSP užívané Českým statistickým úřadem) na celkovém počtu aktivních podnikatelských subjektů se v roce 2024 nepatrně zvýšil na 99,87 %. Podíl MSP na celkovém počtu podnikatelských subjektů je ve sledovaném období 2015-2024 s odchylkou 0,02 % stále stejný. Počet ekonomicky aktivních podniků včetně MSP i přes politicko-ekonomické šoky související s válkou na Ukrajině a energetickou krizí vzrostl o 2 %.

Graf 6 Vývoj počtu ekonomicky aktivních subjektů

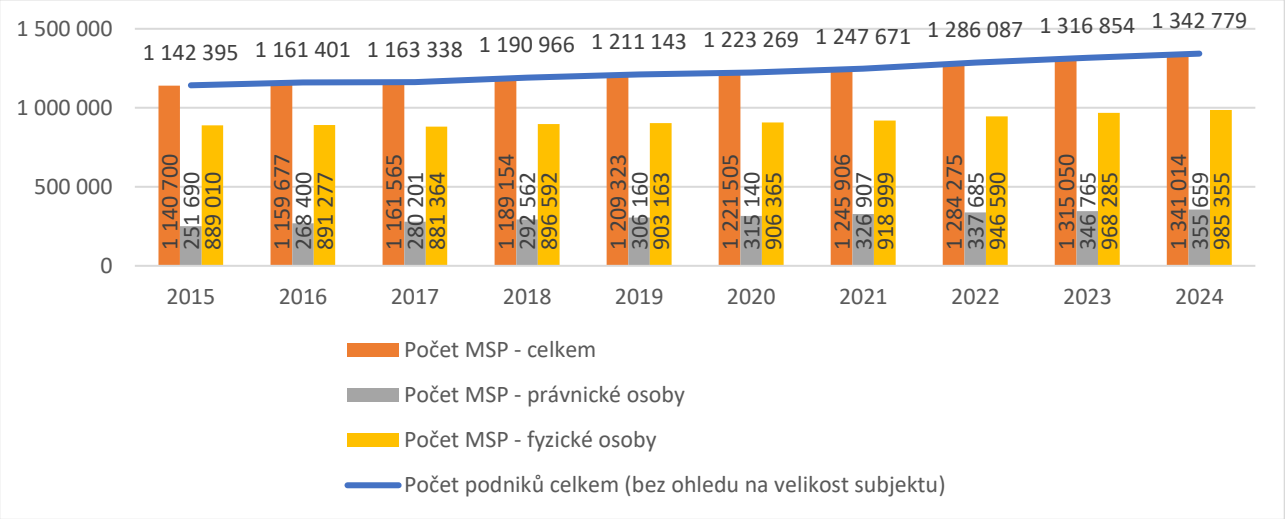

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Živnostenská oprávnění

K 31. prosinci 2025 bylo v ČR evidováno celkem 4 057 342 platných živnostenských oprávnění, což představuje meziroční nárůst o 2,8 % (tj. o 109 677 oprávnění více než v roce 2024). Pokračoval tak růstový trend započatý v předchozím roce, přičemž 3 027 935 oprávnění připadalo na fyzické osoby a 1 029 407 na osoby právnické.

Graf 7 Vývoj počtu živnostenských oprávnění

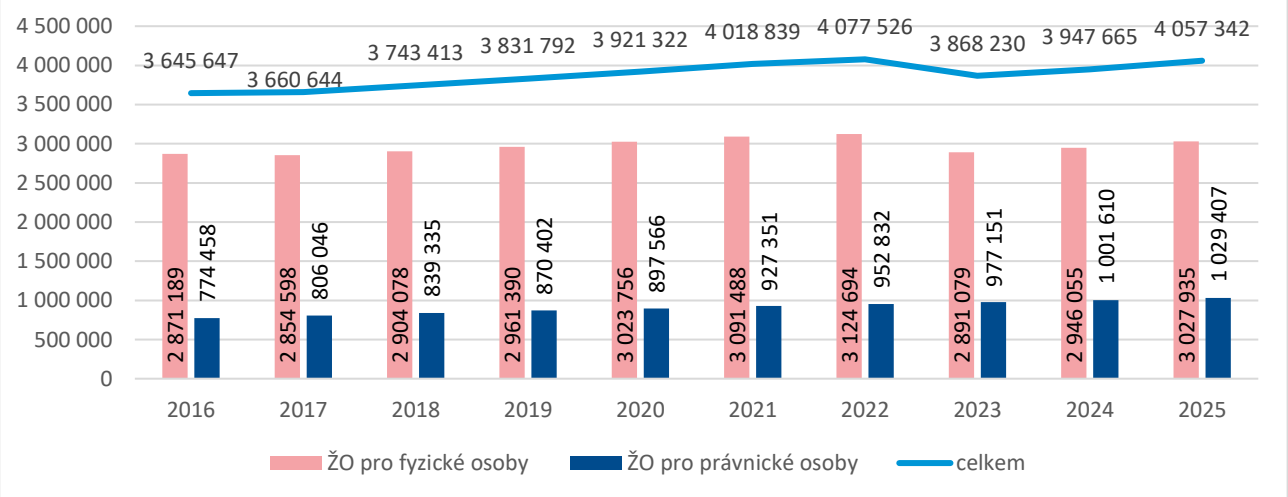

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu[5]

[4] Kapitola bude aktualizována v listopadu 2026 po poskytnutí dat ze strany ČSÚ.

[5] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statistiky-o-podnikatelich/rocni-prehled-podnikatelu-a-zivnosti--222295/.

Zaměstnanci

Celkový počet zaměstnanců v podnikatelském sektoru zůstává v roce 2024 na podobné úrovni jako v předchozím roce, došlo však k výraznějšímu navýšení počtu zaměstnanců MSP o 13 tisíc. Celková zaměstnanost v MSP se začíná blížit hodnotám posledního předkrizového roku 2019 (je o 0,7 % nižší). Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry se v roce 2024 zvýšil o 0,5 % na 59,2 %.

Graf 8 Vývoj počtu zaměstnanců MSP (v tis.)

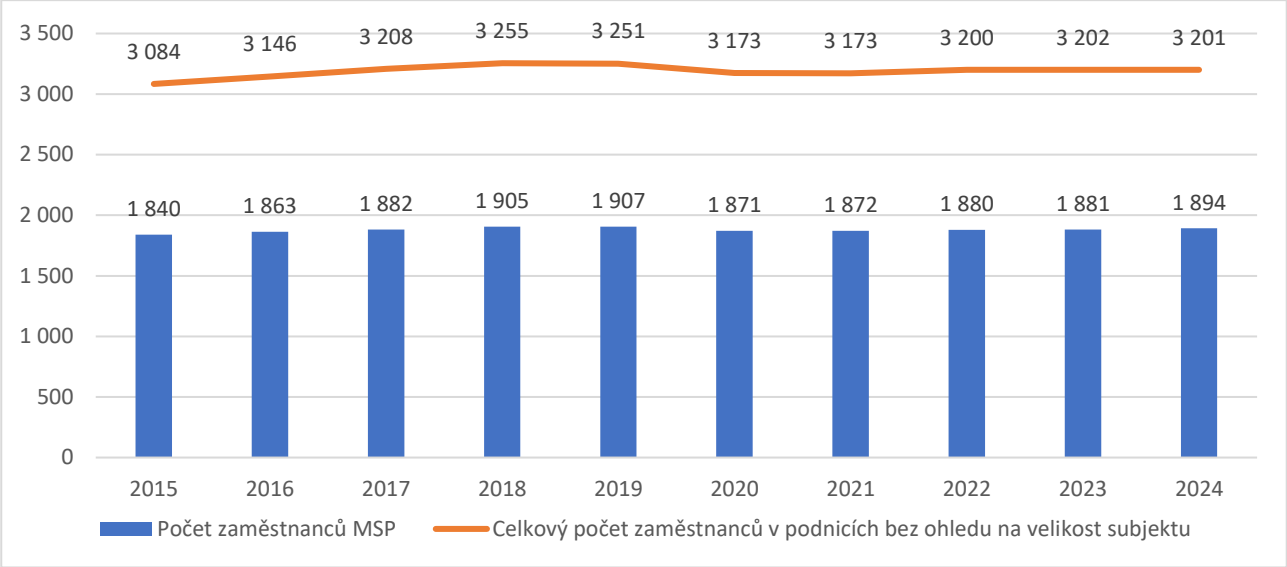

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu[6]

Přidaná hodnota

V roce 2024 pokračují MSP v růstu přidané hodnoty – posílily o 4,9 % oproti roku 2023. Podíl MSP na celkové přidané hodnotě podnikatelské sféry v roce 2024 dosáhl 55,4 %, což odpovídá výsledkům roku 2023.

Graf 9 Vývoj přidané hodnoty MSP (v mil. Kč)

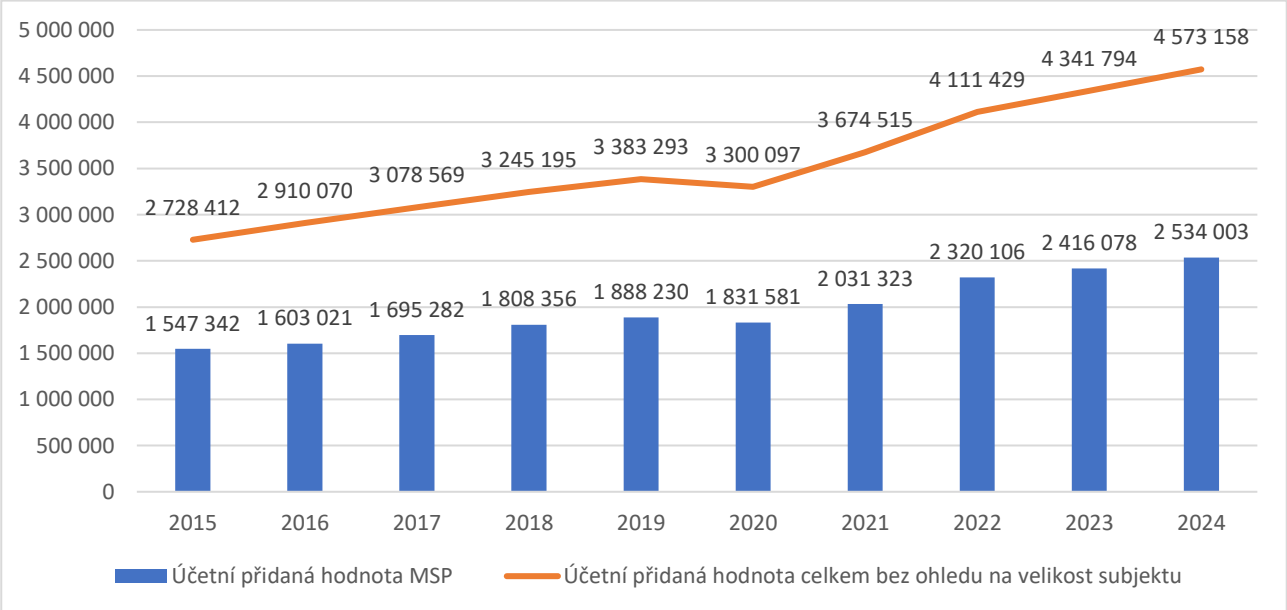

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

[6] Z důvodu provedené revize nejsou údaje v časové řadě před rokem 2021 prezentované v grafu plně srovnatelné s daty za období 2021-2023.

Výkony

V roce 2024 vytvořily MSP výkony ve výši 7 207 361 mil. Kč, což znamená další pokles v řadě od roku 2022 (o 2,1 % ve srovnání s 2023). Podíl malých a středních podniků na celkových výkonech podnikatelské sféry v roce 2023 dosáhl 51,6 %, což představuje oproti roku 2023 pokles o 1 %.

Graf 10 Vývoj výkonů MSP (v mil. Kč)

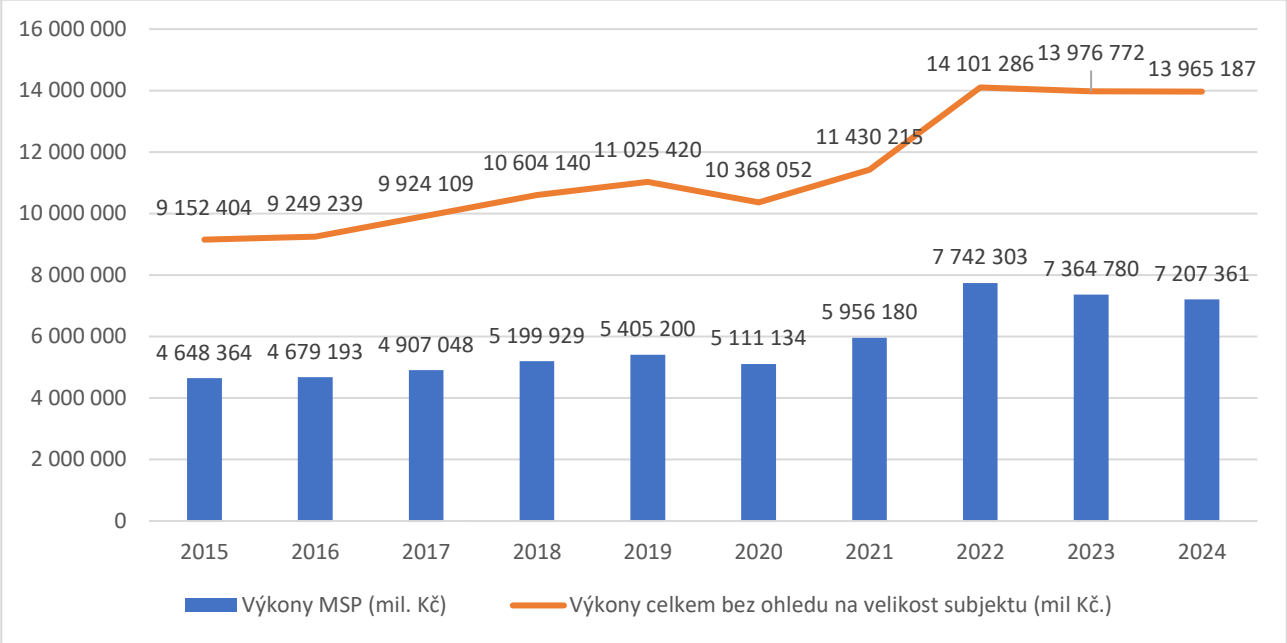

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

Mzdy

Mzdové náklady MSP dosáhly v roce 2024 objemu 869 695 mil. Kč, což představuje růst o 8 % oproti předchozímu roku a je o 2 % vyšší než tempo růstu mzdových nákladů velkých podniků.

Graf 11 Vývoj mzdových nákladů MSP (v mil. Kč)

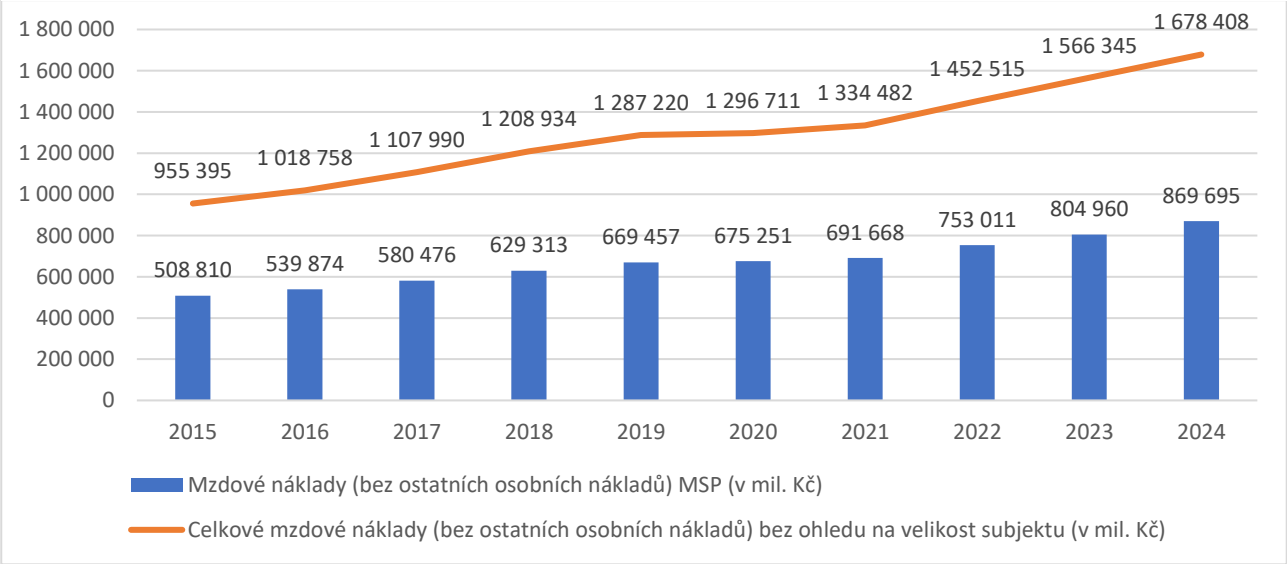

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu[7]

[7] Z důvodu provedené revize nejsou údaje v časové řadě před rokem 2021 prezentované v grafu plně srovnatelné s daty za období 2021-2023.

Investice

Investice MSP v roce 2024 dosáhly 831 041 mil. Kč, což představuje růst o 6,2 % oproti roku 2024. Podíl MSP na investicích podnikatelské sféry v roce 2023 dosáhl 64 %, což představuje nárůst o 6 % oproti předchozímu roku.

Graf 12 Vývoj investic MSP (v mil. Kč)

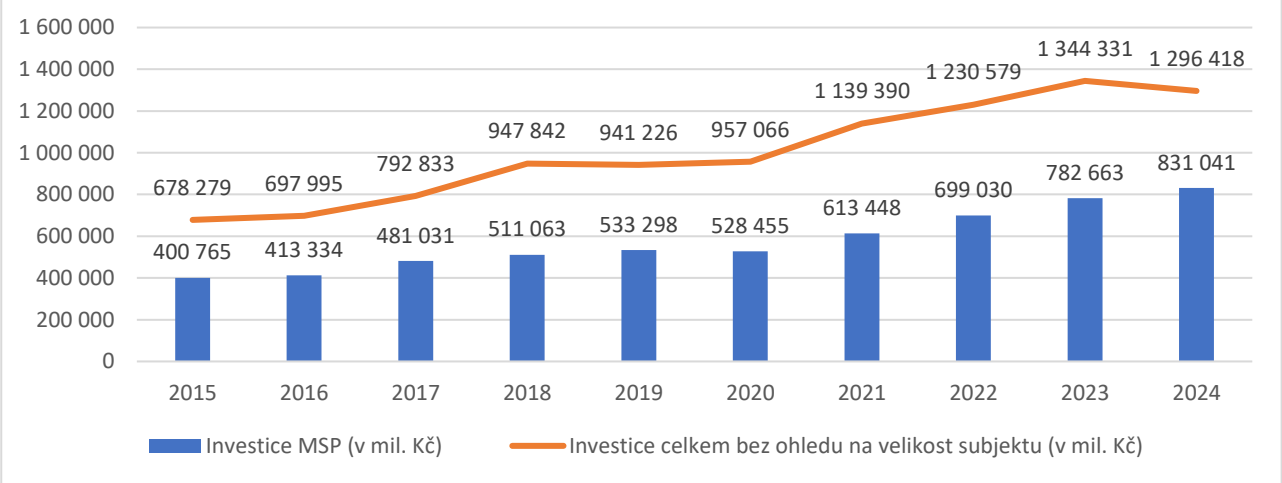

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

Zahraniční obchod

Co se týče zahraničního obchodu, podíl MSP na celkovém dovozu v roce 2024 byl 46,3 % a podíl MSP na celkovém vývozu byl 34,5 %, což koresponduje s předchozím rokem. Charakterem své produkce však MSP často vystupují jako subdodavatelé velkých podniků, proto pokud velké podniky vyvážejí, vstupují subdodávky MSP do statistiky zahraničního obchodu jako vývoz velkých podniků.

Graf 13 Vývoj zahraničního obchodu MSP (v tis. Kč)

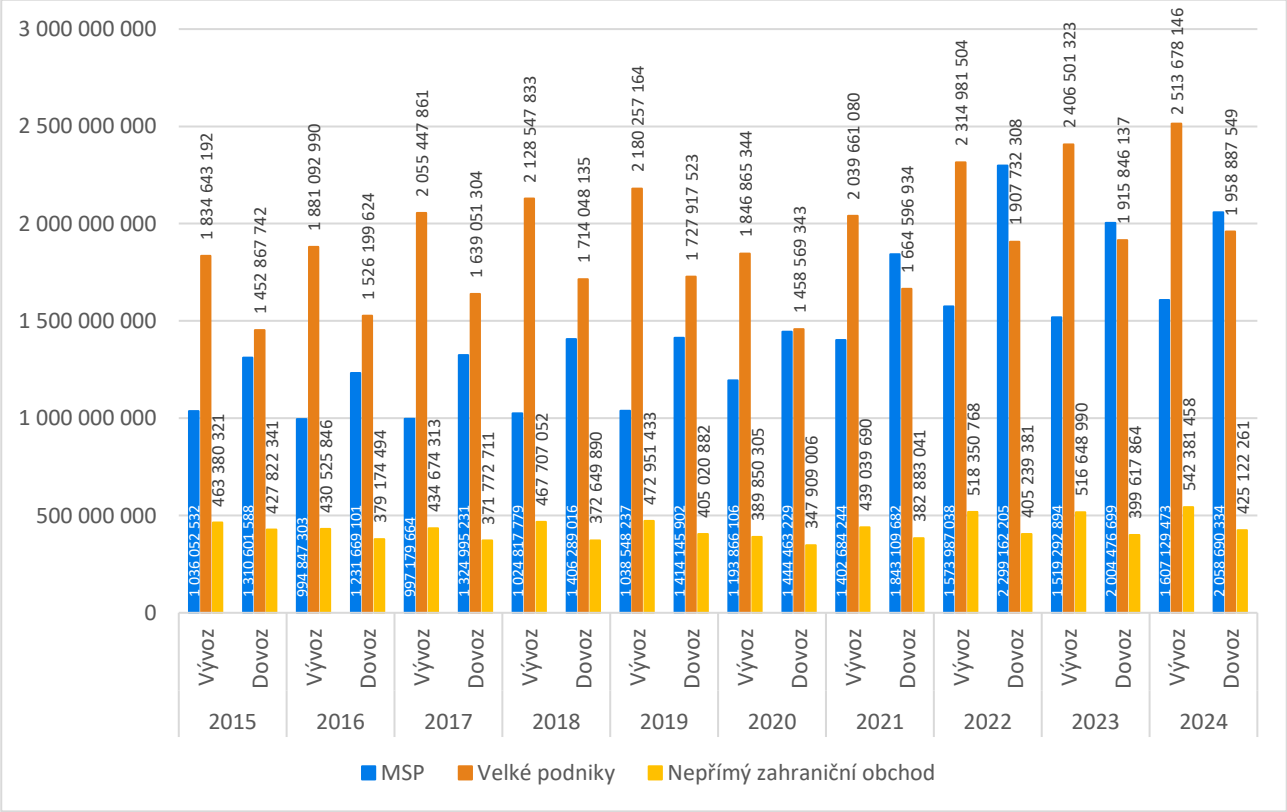

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

3. Zhodnocení posunu v plnění opatření dle klíčových oblastí

Každá z klíčových oblastí obsahuje kontextovou informaci vztahující se k roku 2025, která zhodnocuje hlavní události v daném roce s dopadem na MSP. Dále jsou vyhodnocena plnění opatření s termínem plnění v roce 2025 a jejich efekt. Zároveň jsou rámcově popsána plnění opatření s průběžným termínem plnění za horizontem roku 2025, a to na úrovni každého specifického cíle. V neposlední řadě jsou zdůvodněny případné změny v rámci jednotlivých implementačních plánů, jejichž aktualizace tvoří přílohy této výroční zprávy.

Podnikatelské prostředí

V roce 2025 se české podnikatelské prostředí začalo postupně odrážet ode dna, k čemuž přispělo mírné oživení průmyslové produkce i rekordní výsledky zahraničního obchodu. Přesto se firmy nadále potýkaly s důsledky předchozích krizí – hlavními výzvami zůstaly vysoké ceny energií a vstupů, nedostatek kvalifikované pracovní síly, vysoká administrativní zátěž a přetrvávající globální nejistoty.

Přestože se míra inflace stabilizovala na průměrných 2,5 %, podnikatelé čelili kolísavé poptávce, zhoršenému výhledu zakázek a stále vysokým provozním nákladům. České firmy proto zachovávaly opatrnost v plánování investic, u nichž očekávaly spíše stagnaci a pozvolný růst až v delším horizontu, což potvrzují společná šetření SP ČR a ČNB.[8]

MSP se i nadále potýkaly s problémy spojenými s opožděnými platbami, administrativními překážkami a složitou legislativou. Zároveň v roce 2025 došlo k dalšímu mírnému nárůstu byrokratické zátěže podnikatelů i vnímané úrovně komplexnosti legislativy. O této skutečnosti svědčí výsledky pravidelného průzkumu mezi podniky prováděného ČNB a SP ČR, který se zaměřuje na zjištění kvality podnikatelského prostředí.

Graf 14 Kvalita podnikatelského prostředí v ČR dle průzkumu mezi podniky v 2025

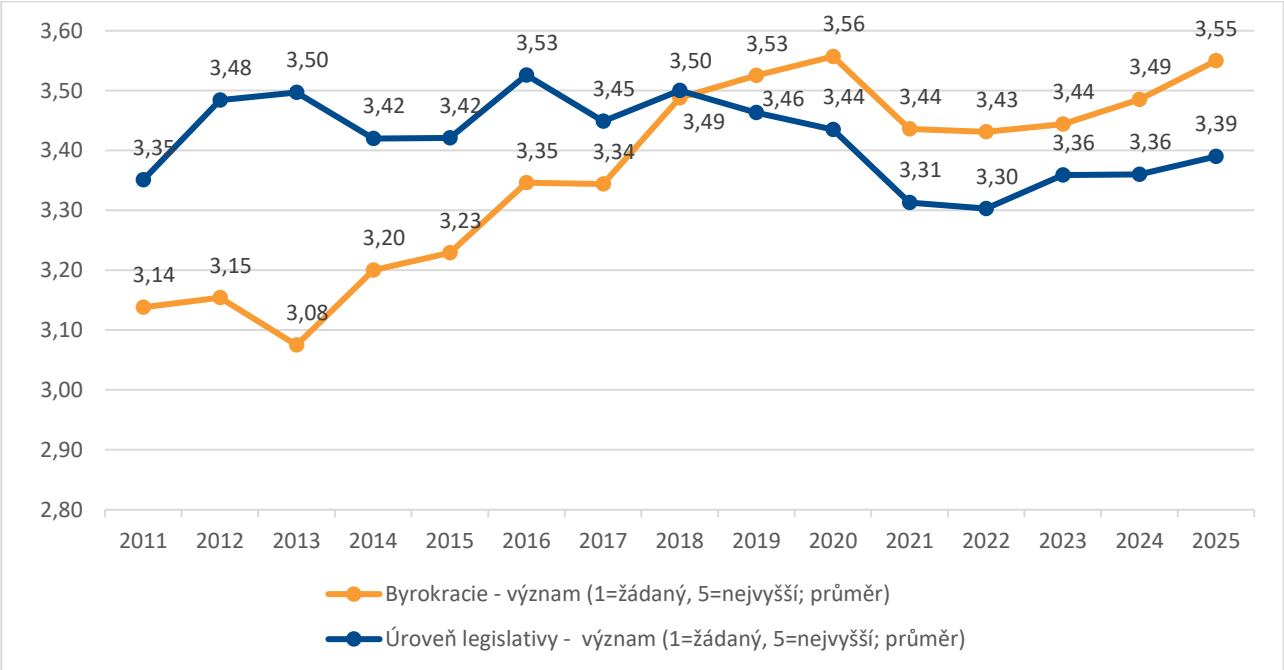

Zdroj: Česká národní banka[9], graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V rámci kontinuálního snižování administrativní zátěže a zjednodušování podnikatelského prostředí došlo v roce 2025 k naplnění klíčových opatření z vládních antibyrokratických balíčků. Od 1. června 2025 novela zákoníku práce umožnila zaměstnavatelům se souhlasem zaměstnance vyplácet mzdu nebo její část v cizí měně širšímu okruhu zaměstnanců (za podmínky, že pro danou měnu vyhlašuje kurz ČNB). Od 1. srpna 2025

[8] Svaz průmyslu a dopravy, ČNB (2. 2. 2026). Společné šetření s ČNB mezi podniky: Zkraje roku se zhoršil výhled zakázek, dostupné na: https://www.spcr.cz/spolecne-setreni-s-cnb-mezi-podniky-zkraje-roku-se-zhorsil-vyhled-zakazek.

[9] Statistické šetření ČNB a SP ČR v nefinančních podnicích. Viz databáze časových řad ARAD. Dostupné na: https://www.cnb.cz/arad/#/cs/search/kvalita%20podnikatelsk%C3%A9ho%20.

pak vstoupilo v účinnost zvýšení limitu pro provoz fotovoltaických elektráren bez nutnosti získání výrobní licence od Energetického regulačního úřadu (ERÚ) z původních 50 kW na 100 kW.

Zásadním krokem k usnadnění orientace podnikatelů v právním prostředí bylo spuštění Databáze informačních povinností (DIP) dne 11. února 2025 na adrese dip.gov.cz. Tento nástroj veřejné správy soustřeďuje legislativní povinnosti na jednom místě a srozumitelně je vysvětluje. DIP je přímo propojen s e-Sbírkou (obsahující garantovaná znění právních předpisů), nabízí provázanost informací a možnost rychlého exportu dat. V současnosti probíhají jeho další rozvojové fáze.

Na tato opatření navázala vláda schválením čtvrtého antibyrokratického balíčku s dalšími 30 opatřeními, která zaměřila na zjednodušení povinností zaměstnavatelů vůči státu a úpravu evidence odpadů pro firmy. Souběžně v roce 2025 pokračoval rozvoj digitalizace – zejména testování a rozvoj Portálu podnikatele pro uživatelsky přívětivější správu živností a prosazování digitálních účtenek jako výchozí volby.[10]

Strategický cíl – Příznivé podnikatelské prostředí pro MSP

Specifický cíl – Snížení administrativní zátěže podnikatelů

Opatření s termínem splnění v roce 2025:

- **Opatření č. 1 - Vyhodnotit účinnost Metodiky hodnocení dopadů regulace (RIA) na MSP a její následná revize nebo zpracování nové metodiky (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: ÚV / MPO)**

  Splněno

  V oblasti hodnocení dopadů regulace na podnikatelské prostředí došlo v roce 2025 k zásadnímu posunu. Úřad vlády ČR zpracoval a publikoval nový Manuál hodnocení dopadů regulace (Manuál RIA), čímž naplnil opatření č. 1. Cílem nového Manuálu RIA bylo konsolidovat dosavadní metodickou roztříštěnost do jednoho komplexního, přehledného a uživatelsky přívětivého materiálu. Manuál obsahuje samostatné kapitoly věnované hodnocení dopadů na podnikatelské prostředí včetně dopadů na MSP a mezinárodní konkurenceschopnost, které vycházejí z osvědčených vzorů EU, OECD a Velké Británie. Součástí materiálu je také samostatná příloha se sadou naváděcích otázek a metodologických doporučení, které předkladatelům pomáhají identifikovat a analyzovat relevantní dopady.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Na publikaci Manuálu RIA navazuje opatření č. 2 s cílem zajistit na resortech školení v podobě workshopů k provádění hodnocení dopadů regulace na MSP a uplatňování zásady „mysli nejprve na malé“. Příprava a realizace těchto ministerských workshopů probíhá v období 2026/2027, přičemž prvotní workshop proběhl na MPSV v 1. čtvrtletí 2026 a proškoleno bylo 30 osob.

Specifický cíl – Zvýšení efektivity předcházení a řešení úpadku podnikatelů

Opatření s termínem splnění v roce 2025:

- **Opatření č. 10 - Publikovat tzv. nástroje včasného varování upozorňující podnikatele na vznikající finanční problémy a klíčové informace o institutu preventivní restrukturalizace a obsahu tzv. restrukturalizačního plánu zveřejnit na portálu justice.cz. (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MSp)**

  Splněno

  V oblasti podpory podnikatelů ohrožených krizí a rozvoje preventivní restrukturalizace byl v roce 2025 naplněn stanovený cíl publikovat nástroje včasného varování, klíčové informace o institutu preventivní restrukturalizace i vzorové podklady pro restrukturalizační řízení.

[10] Informaci o způsobu plnění jednotlivých iniciativ lze sledovat na webových stránkách www.stopbyrokracii.cz.

Navázalo se tak na červenec 2023, kdy Ministerstvo spravedlnosti spustilo webovou aplikaci „Finanční zdraví“ (eformulare.justice.cz/msp-financni-zdravi), která podnikatelům poskytuje bezplatný nástroj k ověření finanční kondice a včasnému varování před nastávající podnikovou krizí či hrozícím úpadkem.

V říjnu 2025 Ministerstvo spravedlnosti oficiálně zpřístupnilo nový Restrukturalizační portál (msp.gov.cz/en/web/restrukturalizace), který přináší ucelený přehled o institutu preventivní restrukturalizace a související agendě. Portál do jednoho funkčního celku integruje:

- aplikaci Finanční zdraví,
- Restrukturalizační rejstřík (repr.gov.cz),
- Seznam restrukturalizačních správců (repr.gov.cz/ResSpravci).

V rámci externího smluvního výzkumu ve spolupráci s odborníky z Vysoké školy ekonomické v Praze byly dále připraveny a zveřejněny vzory sanačního konceptu a restrukturalizačního plánu. Tyto volně a bezplatně přístupné univerzální šablony slouží podnikatelům jako praktický návod pro přípravu restrukturalizačního řízení. Spuštěním portálu i kompletní sady metodických vzorů bylo opatření v roce 2025 finálně a úspěšně splněno.

Specifický cíl – Usnadnění mezigeneračního předání rodinných podniků

V roce 2025 bylo uspořádáno celkem 11 akcí na podporu a propagaci rodinného podnikání. V rámci projektu Family Business Week proběhl Týden rodinných firem, tři regionální setkání podnikatelských rodin FBW Regiony a 3. ročník Family Business Week Summitu (FBW Summit). Akce poskytly prostor pro sdílení zkušeností, inspiraci a navazování kontaktů mezi rodinnými firmami. Významným bodem programu FBW Summitu bylo také představení návrhu zákona o rodinném podnikání.

Další odborné akce pořádala AMSP ČR, která uskutečnila tři Setkání nástupníků rodinných firem zaměřená na generační obměnu a sdílení zkušeností nastupující generace rodinných podnikatelů. Proběhl také 14. ročník soutěže Rodinná firma roku AMSP ČR, Česko-slovenská konference rodinných firem a Národní cena ČR za kvalitu v rodinném podnikání. Hlavními tématy akcí byly generační nástupnictví, digitalizace, inovace, využití umělé inteligence a další aktuální trendy v rodinném podnikání. Tyto aktivity přispěly k propagaci rodinného podnikání, sdílení zkušeností a podpoře generačního předávání.

Ve sledovaném období nebyl program GEN záruk (opatření č. 16) realizován.

Specifický cíl – Zajištění maloobchodu a služeb na venkově

Opatření s termínem splnění v roce 2025:

- **Opatření č. 17 - Vytvořit národní program podpory maloobchodu a služeb na venkově. (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MPO)**

  Splněno

  V roce 2025 pokračovala realizace dotačního Programu k podpoře provozu maloobchodních prodejen na venkově Obchůdek 2021+ (opatření č. 17). V rámci vyhlášené IV. výzvy bylo v roce 2025 podpořeno 631 prodejen v celkové výši 45,3 mil. Kč, přičemž se do výzvy zapojilo všech 13 krajů ČR. Dotace je krajům vyplácena ex post na základě skutečné výše prostředků proplacených jednotlivým provozovatelům. Dohromady tak bylo v rámci prvních čtyř výzev programu podpořeno již 2 245 venkovských prodejen.

  Zásadním krokem pro dlouhodobou stabilitu maloobchodní sítě na venkově bylo rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu z října 2025, kterým prodloužilo dotační program Obchůdek 2021+ až do roku 2028. Na toto prodloužení navázalo MPO vyhlášením V. výzvy programu v březnu 2026.

Strategický cíl – Posílení a rozvoj podnikatelské infrastruktury

Specifický cíl - Vytvoření a posílení podnikatelské infrastruktury pro MSP včetně spin-offů, start-upů a scale-upů

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci plnění opatření č. 20 agentura CzechInvest v roce 2025 nadále provozovala celkem sedm specializovaných hubů (Creative Hub, Mobility Innovation Hub, AI HUB, EcoTech Hub, Space Hub, Tech4Life Hub a Advanced tech & Material Hub), čímž udržela stanovený cílový počet center a hubů v oblastech specializace RIS3. Agentura CzechTrade pokračovala v realizaci aktivit Design Centra CzechTrade (DC CT) sídlícího na Regionální hospodářské komoře v Brně. V rámci projektu Technologická inkubace realizovaného agenturou CzechInvest bylo v roce 2025 navázáno 42 nových obchodních partnerství (celkově jich je již 85). Prostřednictvím projektu NPO – DESIGN CREDITS realizovaného agenturou CzechTrade (komponenta 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru) bylo ve sledovaném období podpořeno 35 MSP.

Specifický cíl – Rozšíření dostupnosti podnikatelských nemovitostí pro MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V oblasti regenerace a podnikatelského využití brownfieldů (opatření č. 21) navázala na ukončený program financovaný z Národního plánu obnovy (NPO) – v němž bylo finálně schváleno 27 projektů s celkovou velikostí rekonstruovaných objektů 20 000 m^2 – výzva Renovace brownfieldů pro cestovní ruch z OP TAK. Cílem této podpory je renovace nebo nahrazení zastaralých a technicky nevyhovujících budov pro podnikání a cestovní ruch.

V roce 2025 probíhalo intenzivní vyhodnocování předložených projektových žádostí. Během roku 2025 bylo do fáze schválení v rámci hodnocení dovedeno 30 projektů malých a středních podniků (MSP) s celkovou renovovanou plochou 54 146 m^2, přičemž samotné právní akty o poskytnutí dotace z OP TAK byly u těchto projektů uzavřeny v roce 2026. Dalších přibližně 60 projektů zůstává v procesu hodnocení.

Přístup k financím

V roce 2025 byla finanční situace českých malých a středních podniků (MSP) formována snahou o adaptaci na nové geopolitické i tržní podmínky. Přestože se dodavatelské řetězce částečně stabilizovaly a ceny energií klesly z předchozích krizových maxim, pokračující konflikt na Ukrajině udržoval nákladovou zátěž firem nad předkrizovou úrovní. Prohlubující se technologická a obchodní fragmentace mezi Čínou a Západem nadále komplikovala přístup k některým technologiím a surovinám. V rámci EU začal reálný náběh nových regulací, zejména v oblasti ESG, jejichž požadavky se přes odběratelské řetězce začaly naplno propisovat i do administrativní a finanční zátěže samotných MSP. Na globální úrovni se firmy navíc musely vyrovnávat s prvními reálnými dopady protekcionistické obchodní politiky USA po nástupu Donalda Trumpa do Bílého domu, což ztížilo pozici evropských, a tím i českých exportérů.

Z makroekonomického hlediska sice došlo ke stabilizaci inflace a postupnému snižování úrokových sazeb České národní banky, avšak efekt levnějšího financování se do reálné ekonomiky propisoval pomaleji. Hospodářský růst oživoval jen velmi pozvolna a spotřebitelská i průmyslová poptávka zůstávala opatrná. I přes toto náročné prostředí se MSP dokázaly částečně stabilizovat. Potřeba likvidity, tažená nutností investovat do automatizace, digitalizace a energetických úspor, zůstávala vysoká. Dle průzkumu AMPS ČR[11] z listopadu 2025 však již klesal počet firem, pro které byl hlavní překážkou nedostatek financí, což indikovalo postupné zlepšování dostupnosti úvěrů a úspěšnou adaptaci na nové tržní podmínky.

V roce 2025 pokračovalo oživení na úvěrovém trhu. Podle dat ČNB meziročně vzrostl celkový objem nových podnikatelských úvěrů o 32 %.[12] Rostly i objemy nových úvěrů určených pro malé a střední podniky (o 21 %)[13], které se tak navrátily na předcovidovou úroveň.[14] Tento vývoj potvrzují i výsledky průzkumu SAFE 2025, který společně realizují Evropská komise a Evropská centrální banka[15]. Z dat vyplývá, že podíl českých MSP, pro něž přístup k financování představuje zásadní překážku, v období let 2020–2025 postupně klesl až na 4 %. Za výrazně palčivější problémy dnes firmy považují nedostatek kvalifikovaného personálu a manažerů, administrativní zátěž či vyhledávání nových zákazníků a trhů.

V roce 2025 přetrvávala u bank při poskytování úvěrů opatrnost, a to i přes vysokou bankovní likviditu. Úrokové sazby z úvěrů pro nefinanční podniky však v prostředí stabilizované inflace poklesly na 5,41 % (z 6,59 % v roce 2024). Tento pokles začal postupně oživovat zájem firem o externí financování, ačkoliv část podnikatelů raději stále spoléhala na využití vlastních finančních rezerv. Kvalita úvěrových portfolií přitom zůstala na mimořádné úrovni – podíl nevýkonných úvěrů dále poklesl na 2,41 %, čímž se potvrdilo udržení historicky nejnižších hodnot od roku 2000. To svědčí o trvající vysoké platební disciplíně a obezřetnosti většiny českých firem.

Na druhé straně se však s odstupem naplno projevily dopady předchozího zátěžového období: počet firemních bankrotů meziročně prudce vzrostl o 15,7 %. Šlo o nejvýraznější nárůst od roku 2020 (druhý nejvyšší za posledních 10 let po rekordním roce 2019, kdy růst dosáhl 40,80 %). Tento vývoj ukazuje, že pro zranitelnější část podnikatelského spektra už bylo dlouhodobé působení nahromaděných vysokých nákladů a slabší poptávky neúnosné.

Poptávka po nebankovních finančních produktech v roce 2025 dále zrychlila svůj růst, a to i přes přetrvávající negativní dopady vnějších ekonomických a geopolitických vlivů. Objem mimobankovního financování podnikatelských investic realizovaný členskými společnostmi České leasingové a finanční asociace (ČLFA) se prostřednictvím leasingu, úvěrů a factoringu meziročně zvýšil o 10,81 % na 515,13 mld. Kč.[16]

[11] AMSP ČR. Transformace II, 115. průzkum AMSP ČR, listopad 2025.
[12] Úvěry pro všechny typy podniků.
[13] Úvěry do 30 mil. Kč, které jsou nejčastěji čerpány MSP.
[14] ČNB. ARAD – systém časových řad.
[15] Evropská komise, Evropská centrální banka. Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE). Leden 2026.
[16] ČLFA. Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v roce 2025.

Strategický cíl – Diverzifikace zdrojů financování MSP ve všech fázích rozvoje

Specifický cíl – Zintenzivnění využívání rizikového kapitálu v ČR

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci opatření č. 5 podíl investic rizikového kapitálu na HDP i v roce 2025 pokračoval v poklesu na hodnotu 0,010 %.[17] Tento pokles je patrný téměř ve všech evropských státech a souvisel s nižší ochotou investorů riskovat v důsledku globální ekonomické a geopolitické nejistoty.

V reakci na tento vývoj spustilo MPO v roce 2024 ve spolupráci s EIF a za využití prostředků Národního plánu obnovy fond fondů RRF CZ FoF. Cílová alokace fondu činí 55 mil. EUR (přibližně 1,25 mld. Kč), přičemž 20 mil. EUR pochází z veřejných zdrojů a zbývající část od soukromých investorů. V původním záměru měly vzniknout až tři podfondy: (i) pre-seedový fond, (ii) fond strategických technologií a (iii) fond pro spin-offy v oblasti umělé inteligence. První z nich byl pod správou Tensor Ventures spuštěn v polovině roku 2024. Tento fond rizikového kapitálu se zaměřuje na koinvestice do digitálních inovativních start-upů v nejranější fázi, které dosud nedosahují příjmů, přičemž plánuje podpořit přibližně 50 projektů. Druhým realizovaným podfondem je Univerzitní spin-off fond zaměřený na komercializaci akademických projektů, jehož správcem se k 29. 6. 2026 stala společnost IP Lab Ventures. Poslední z plánovaných podfondů nakonec realizován nebude, a to v důsledku nevyužití plánované půjčky v rámci NPO ze strany ČR v souvislosti s konsolidací veřejných financí.

V roce 2024 vznikl patnáctiletý Inovační fond NATO o objemu 1 mld. EUR, na kterém se ČR (přes NRB a MO) podílí vkladem 32,64 mil. EUR. Fond podporuje rané deep-tech startupy i lokální VC fondy zaměřené na technologie s dvojím využitím (civilní a obranné). V roce 2025 byly podnikatelům k dispozici čtyři finanční nástroje rizikového kapitálu s účastí státu, a to Středoevropský fond fondů, Inovační fond Trojmoří, RRF CZ FoF a Inovační fond NATO.

Od roku 2025 je v přípravě zřízení nového Venture fondu fondů ve správě NRI. Předpokládaná alokace Venture fondu je 1 mld Kč pro prvotní rozběhnutí, přičemž očekávané spuštění fondu je plánováno na rok 2027. Fond bude realizovat podporu formou kapitálových vstupů skrze vybrané venture kapitálové fondy zaměřenou na 3 oblasti: podniky ve fázi early stage (pre-seed/seed), technologický transfer a startupy se zaměřením deeptech/hardtech.

V přípravách je také Fond fondů Ukrajina ve správě NRI, který bude podporovat prostřednictvím vybraných VC fondů MSP z regionů zasažených Ruskou válkou na Ukrajině, které částečně či zcela přesídlí do ČR. Fond míří taktéž na inovativní startupy z Moldavska a Gruzie. Alokace fondu je 300 mil. Kč, přičemž NRI do Fondu Ukrajina investuje 94 mil. Kč. NRI vybrala správce fondu, a sice lucemburský fond DEPO Ventures Sarl. Spuštění fondu je plánováno na třetí čtvrtletí 2026.

Podíl soukromého financování na celkové investici na úrovni konečného příjemce je u SFF 40 %, u Inovačního fondu Trojmoří 50 % a u Inovačního fondu NATO více jak 92 %. Výše a počet investic těchto fondů za léta 2021 a 2025 a rovněž kumulativní data za dobu existence od jejich spuštění se nacházejí v tabulce níže.

Tabulka 1 Objemy a počty investic fondů rizikového financování s veřejnou podporou

Název fondu (rok spuštění)	2021		2022		2023		2024		2025		celkem	
	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)
SFF (2018)	4	435	6	1 025	1	81	4	499	13	1 735	28	**3 775**
Inovační fond Trojmoří (2024)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	227	**1**	**227**
RRF CZ FoF (2024): Pre-seed	0	0	0	0	0	0	1	14	11	142	12	**156**

[17] Invest Europe. Investing in Europe. Private Equity Activity 2025.

Název fondu (rok spuštění)	2021		2022		2023		2024		2025		celkem	
	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)
Inovační fond NATO (2024)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
celkem	4	435	6	1 025	1	81	5	513	24	2 104	41	**4 158**

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

V rámci celkových rizikových investic zaznamenalo zaměření na ICT v roce 2025 výrazný návrat, když jeho podíl vzrostl ze 3 % v roce 2024 na dominujících 55 %. Druhý nejvyšší podíl představují biotechnologie a zdravotnictví, které po propadu na 1 % v roce 2024 vzrostly v roce 2025 na 16 %. Významný podíl si udržují také spotřební zboží a služby (10 %) a podnikatelské produkty a služby (9 %). Nově se v roce 2025 mezi investičními cíli objevily chemikálie a materiály s podílem 9 %, zatímco investice do energetiky a životního prostředí klesly pod 1 %.

V roce 2025 došlo k oživení nabídky rizikového financování pro české firmy, kdy celkový objem meziročně vzrostl o 54 % na 34 151 tis. EUR (ze 22 198 tis. EUR v roce 2024). Struktura investic se podle fází vývoje v roce 2025 výrazně proměnila. Seedové financování zaznamenalo po předchozím růstu propad o 64 %, zatímco startupové financování mírně vzrostlo o 14 % a later stage kapitál zaznamenal silné oživení a meziročně skokově vzrostl o 179 %. Jak je však patrné z následujícího grafu, i přes tento nárůst zůstává dostupnost rizikového kapitálu v ČR ve srovnání s vybranými státy střední a východní Evropy na jedné z nejnižších úrovní. Česká republika se umístila na druhém nejnižším místě – výrazně zaostává za Polskem (310 368 tis. EUR) i Estonskem (141 472 tis. EUR) a překonává pouze Maďarsko (31 269 tis. EUR).

Graf 15 Investice rizikového kapitálu v zemích střední a východní Evropy v roce 2025 (v tis. EUR)

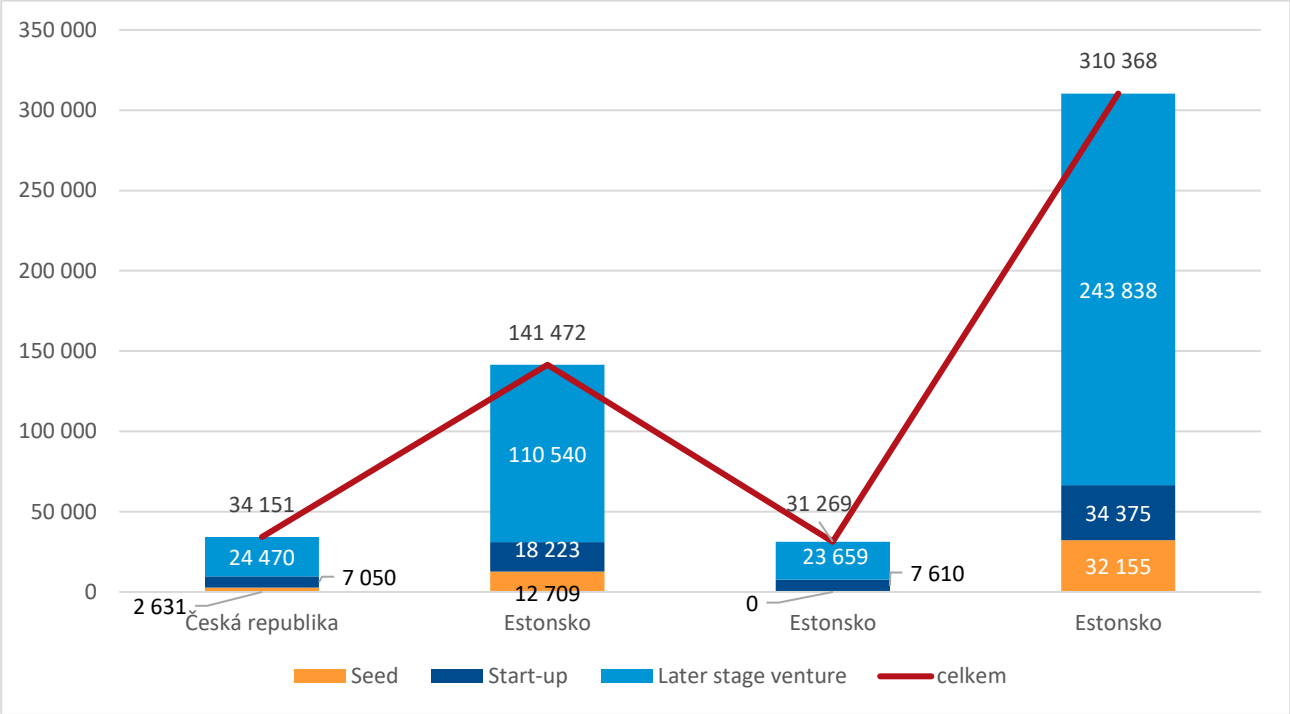

Zdroj: Invest Europe[18], graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V rámci průběžného plnění opatření č. 6 stagnoval počet andělských investorů v roce 2024[19] na stejné úrovni jako předchozí rok, nicméně počet andělských investic vzrostl o 30 %. Objem andělských investic se po dvou letech vrátil k mírnému růstu (o 7 %). Investoři tak upřednostnili obsloužit více projektů nižším objemem

[18] Invest Europe. 2025 Central and Eastern Europe Private Equity Statistics.

[19] EBAN Statistics Compendium 2024. Bude aktualizováno v listopadu 2026 po vydání nového ročníku EBAN Statistics Compendium.

kapitálových vstupů. Jelikož jsou indikátory 6.1, 6.2 a 6.3 růstové a posuzují se každoročně ve vztahu k předchozímu roku, je možné konstatovat, že všechny sledované indikátory vyjma 6.1 (růst počtu andělských investorů) vzrostly či udržely stabilní hodnotu. Obecně lze říci, že jak v EU, tak v USA došlo k výraznému poklesu investic oproti předchozím dvěma letům. ČR se nevymykalo z tohoto trendu, i když vykázalo růst oproti obecnému poklesu v rámci EU.

Specifický cíl – Zajištění širokého přístupu ke kvalitnímu bankovnímu financování a k úvěrům

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Poptávka firem po bezúročných úvěrech a záručních mechanismech Národní rozvojové banky (NRB) nepolevila ani v roce 2025. Celková hodnota portfolií záručních a úvěrových obchodů přesto poklesla o 17,1 % na 40,3 mld. Kč. Tento pokles byl způsoben především záručním portfoliem, které se snížilo o 28,2 % na 25,9 mld. Kč v důsledku postupné maturity záručních obchodů v programech EXPANZE a COVID III. Naopak úvěrové portfolio zaznamenalo pozitivní obrat a meziročně vzrostlo o 13,1 % na 12,4 mld. Kč.

Rok 2025 byl pro Národní rozvojovou banku (NRB) přelomový z institucionálního hlediska. Schválení nového zákona o NRB upevnilo její roli kompetenčního centra pro finanční nástroje a umožnilo emisi projektových dluhopisů se státní garancí pro strategické investice. Od roku 2025 zároveň přešel výkon akcionářských práv výhradně pod Ministerstvo financí, čímž se sjednotila správa banky a oddělila akcionářská role od zadavatelské činnosti jednotlivých ministerstev.

Zásadním transformačním krokem se stala vlastnická integrace s Českou exportní bankou (ČEB). Spojením obou institucí vznikla kapitálově silná skupina, která navýšila úvěrovou a záruční kapacitu NRB o desítky miliard korun bez dodatečných nákladů pro státní rozpočet. Mezinárodní pozici banky a její flexibilitu v regulaci navíc upevnilo její zařazení na evropský seznam speciálních úvěrových institucí v rámci směrnice CRD.

V návaznosti na strategický cíl dosáhnout do roku 2030 ročního objemu financování ve výši 1 % HDP pokročila NRB výrazně v oblasti digitalizace. V rámci rozsáhlého programu technologické obnovy FENIX byly v roce 2025 realizovány klíčové zakázky na dodavatele nových IT systémů a klientských aplikací, které bance umožní přechod na flexibilní, plně digitální fungování.

V roce 2025 probíhalo v rámci záručního programu ELEKTROMOBILITA – záruky vyhotovování dříve přijatých žádostí, neboť příjem nových žádostí byl z důvodu vyčerpání zdrojů ukončen koncem roku 2024. Hlavním nabízeným záručním produktem během roku byl program ZÁRUKA 2024 až 2030 – Výzva I. Povodně, zaměřený na podporu malých a středních podnikatelů poškozených povodněmi ze září 2024. V roce 2025 banka rovněž poskytla první záruku v programu Záruka Zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

Na základě smluv o záruce uzavřených v roce 2025 poskytla banka 59 záruk v celkové výši 111,9 mil. Kč, kterými byly podpořeny úvěry ve výši 159,1 mil. Kč.

V úplném závěru roku 2025 byly spuštěny dva nové záruční programy: Záruka Transformace a ZÁRUKA 2024 až 2030 – Národní záruka 2025, které malým a středním podnikům nabízejí záruky za provozní a investiční úvěry. Původním záměrem u programu Záruka 2024 až 2030 – „Národní záruka“ bylo využití protizáruky InvestEU s celkovou alokací 80 mil. EUR (2 mld. Kč). Kvůli technickým komplikacím na straně NRB byl tento program dočasně nahrazen osvědčenými M-zárukami s alokací 580 mil. Kč, která byla v roce 2026 pro velký zájem opakovaně navýšena.

Na toto provizorní řešení plynule naváže plnohodnotný program Garant InvestEU, který kombinuje 2,2 mld. Kč z prostředků vrácených z předchozích programů podpory a protizáruku z rámcového programu InvestEU ve výši 80 mil. EUR (2 mld. Kč). Hlavním přínosem programu Garant InvestEU je přechod na plnohodnotnou portfoliovou záruku zapojující soukromé banky v roli finančních zprostředkovatelů. Pro podnikatele to znamená výrazné zvýšení uživatelského komfortu – veškerou administrativu spojenou se zárukou vyřídí přímo u své úvěrující banky bez nutnosti osobně navštěvovat NRB.

Hlavním úvěrovým programem roku 2025 byl program Úvěr FVE s alokací 3,1 mld. Kč, který přispívá ke zmírňování změn klimatu a pomáhá firmám i podnikatelům snižovat náklady na energie, posílit svou energetickou nezávislost a zároveň využívat čistou energii. Program nabízel bezúročné úvěry od 0,5 mil. Kč do výše 3 mil. Kč se splatností až 15 let a dotační složku 30 % na FVE a 50 % na bateriovou akumulaci. V roce 2025 v něm bylo uzavřeno 1 597 úvěrů v objemu 2 111 mil. Kč, dokud nebyl z důvodu vyčerpání zdrojů

předčasně ukončen. V rámci významného programu Nové úspory energie bylo sjednáno 135 úvěrů v celkovém objemu 715 mil. Kč. V srpnu 2025 byl program pozastaven z důvodu úplného vyčerpání alokace ve výši 1,77 mld. Kč. V programu Transformace, který MSP usnadňuje financování jejich podnikatelských projektů v uhelných regionech (Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj), bylo poskytnuto 53 úvěrů v celkové úvěrové výši 522 mil. Kč. Úvěrovými programy zaměřenými na úspory energií byly v roce 2025 program ENERG, program Nové úspory energie s finančním příspěvkem z OPTAK a v červnu 2025 nově spuštěný program Nový ENERG z prostředků Modernizačního fondu určený pro budovy v hl. m. Praze. K těmto energeticky úsporným programům bylo možno využít poradenství z programu Nová ELENA. V roce 2025 byl rovněž hojně využíván program bezúročných úvěrů na podporu podnikatelů postižených povodněmi (Úvěry Povodňový restart) do 100 mil. Kč se splatností až 15 let s odpuštěním až 25 % z výše jistiny.

V roce 2025 poskytla banka celkem 1 843 úvěrů v celkové výši 4 150,3 mil. Kč.

V tabulce níže je uveden přehled a objem záruk za bankovní úvěry a bezúročných či zvýhodněných úvěrů poskytnutých NRB v roce 2025.

Tabulka 2 Záruky a Bezúročné půjčky poskytnuté v roce 2025

Poskytnuté financování (výše úvěrů/záruk za úvěry)	Alokace (v mil. Kč)
Záruka Povodně	87
Elektromobilita	21
Záruka zahraniční rozvojové spolupráce	4
Nové úspory energie	715
Úvěr FVE	2 111
Úvěr Transformace	522
Úvěr Povodně	326
S – PODNIK plus	37
Podřízený úvěr	49
Celkem	**3 872**

Zdroj: Národní rozvojová banka

Na konci roku 2025 byla finalizována příprava na vyhlášení první Výzvy Expanze - úvěry, s vyhlášením výzvy k 15. 1. 2026 a příjmem žádostí od 2. 2. 2026. Alokace nástroje činí 5,1 mld. Kč.

V roce 2025 probíhaly intenzivní přípravy a dojednávání smlouvy s EBRD na spuštění nového Finančního nástroje pro digitální tranzici (DTFI). Z programu OP TAK je pro nástroj vyčleněno přibližně 39 mil. EUR (1 mld. Kč), přičemž dalších 131,6 mil. EUR (3,2 mld. Kč) vloží EBRD z vlastních zdrojů. Úsilí vyvrcholilo 31. března 2026 podpisem smlouvy mezi MPO a EBRD. Podpora je koncipována jako kombinovaná – nabízí až 100% úvěrové financování investice spojené s dotační složkou ve formě odpuštění části splátek jistiny. EBRD v rámci realizace uzavře smlouvy s programovým konzultantem (pro asistenci žadatelům a kontrolu způsobilosti projektů) a s finančním zprostředkovatelem (pro poskytování úvěrů konečným příjemcům). Spuštění nástroje je plánováno na 3. čtvrtletí 2026.

V rámci opatření č. 8 dosáhl i díky podpoře státu při čerpání úvěrových a záručních programů podíl nových úvěrů poskytnutých MSP na celkovém objemu nových úvěrů pro podniky v roce 2025 hodnoty 18,2 %, čímž zůstal těsně pod stanovenou 20% cílovou hodnotou. Podíl nových úvěrů poskytnutých NRB inovativním MSP na celkovém objemu nových úvěrů pro podniky poklesl z 22 % na 17 %, čímž nicméně mnohonásobně překonal stanovenou hranici 5 %. V rámci opatření č. 9 podíl objemu dotačního nástroje na části úvěru, která

je poskytována NRB, dosáhl 47 % a rovněž mnohonásobně překonal očekávané hodnoty. Dotační prvek obohatil 45 % všech zvýhodněných záručních a úvěrových programů poskytovaných NRB podnikatelům.

Specifický cíl – Vytvoření příznivých podmínek pro financování začínajících a rostoucích podniků

Opatření s termínem splnění v roce 2025:

- **Opatření č. 13 - Aktivizovat (kvazi)ekvitní financování začínajících a rostoucích společností a podpořit zakládání dalších fondů pro rizikový kapitál, business angels, transfer technologií, komercializační fond, fond scale-ups či Proof-of-Concept Fond/ Pre-seed fond pro nejrizikovější investice v raných fázích podnikání (fáze nápadu, spin-offy), včetně fondů fungujících na ko-investičním principu (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MPO/NRB)**

  Splněno

  V roce 2025 fungovaly 4 nástroje podporující ekvitní financování začínajících a rostoucích společností (SFF, Inovační fond Trojmoří, RRF CZ FoF – digitální koinvestiční fond a Inovační fond NATO), čímž byla cílová hodnota (3) naplněna.

  Podíl rizikového a růstového kapitálu (seed, startup, later stage a growth) na celkovém ekvitním financování (opatření č. 13) v letech 2021-2025 významně fluktuoval mezi 13 - 98 %, nicméně vždy dosáhl stanovené cílové hodnoty (10 %). Výkonnost rizikového a růstového financování se v roce 2025 dostala na hodnotu 14 %. Nově založený univerzitní spin-off fond spravovaný ip.lab Ventures (z prostředků RRF CZ FoF) by měl vedle koinvestičního fondu ve správě Tensor Ventures přinést další pozitivní impulz pro rizikové investice v ČR.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Agentura CzechInvest pokračovala v rámci opatření č. 10 v poradenské činnosti pro MSP zaměřené na výběr vhodných finančních produktů. V roce 2025 poskytla 500 konzultací k problematice finanční podpory a zásluhou projektu Technologická inkubace byl indikátor 10.1 „Počet konzultovaných firem“ naplněn nad očekávání.

V roce 2025 se nadále zúročovaly investice do startupů inkubovaných v programu Technologická inkubace (opatření č. 14). Bod zvratu a generování zisku v tomto roce dosáhlo 67 firem, čímž byla výrazně překročena stanovená roční cílová hodnota (50 firem). Tento vynikající výsledek zároveň v plné míře vykompenzoval nižší hodnotu z roku 2024 (kdy bodu zvratu dosáhlo 40 firem), takže v kumulativním pohledu za oba roky byl cíl naplněn s rezervou. Cílem programu je vyhledávat a pomáhat vzniku projektů, které jsou výjimečně inovativní, proveditelné a škálovatelné. Technologická inkubace míří na startupy v sedmi strategických oblastech: mobilita, umělá inteligence, eco-tech, kreativní průmysly, vesmírné technologie, tech4life a pokročilé technologie a materiály.

V rámci plnění opatření č. 15 spravuje agentura CzechInvest česko-anglickou online datovou platformu, která umožňuje rychlou a přehlednou orientaci v českém startupovém ekosystému.[20] Tato interaktivní platforma s daty aktualizovanými v reálném čase vznikla ve spolupráci s iniciativou CzechFounders a nově ji doplňuje webový portál s detailnějšími informacemi o startupech využívající databázi Dealroom.[21] CzechInvest vedle toho provozuje také platformu www.CzechStartups.org, jež slouží jako základní rozcestník pro český inovační a startupový ekosystém.

[20] Dostupné na: https://czechinvest.gov.cz/cz/Data-o-Cesku/Startupova-data.

[21] Dostupné na: https://czechia.dealroom.co/dashboard.

Přístup na trhy

Přístup na zahraniční trhy je klíčovým faktorem růstu a expanze MSP. V roce 2025 pokračovaly aktivity vedoucí ke snižování bariér na vnitřním trhu a prostřednictvím dohod o volném obchodu na trzích třetích zemí. Zásadní je dohoda o volném obchodu na úrovni EU se státy MERCOSUR, která přináší nové příležitosti pro české firmy v Jižní Americe v oblastech průmyslových zařízení, energetiky či automobilového sektoru (obchodní dohoda předběžně prováděna od května 2026). Dále byla v r. 2025 dojednána dohoda mezi EU a Indonésií a na konci roku také finalizována dohoda o volném obchodu mezi EU a Indií (formální oznámení o ukončení jednání v lednu 2026). Vstup v platnost dohod s Indonésií a Indií se očekává v roce 2027.

Objevovaly se ale i nové překážky, zejména zavedení cel ze strany USA na evropské zboží a na strategické sektory jako je ocel, hliník nebo některé komponenty pro automobilový a strojírenský průmysl. Tato opatření dopadla zejména na výrobce zdravotnické techniky, letecký a obranný průmysl, který je přímo napojen na USA. Přímý export ČR do USA však tvoří pouze menší část celkového vývozu. ČR je však silně navázána na německou ekonomiku. Německý export byl americkými cly silně zasažen. Ochlazení německé ekonomiky tak mělo sekundární dopad na české firmy zapojené v dodavatelských řetězcích německých firem, zejména v oblasti automobilového průmyslu a strojírenství. Zavedení cel vedlo k rychlejší diverzifikaci českého exportu na alternativní trhy.

Od dubna do října 2025 probíhala v japonské Ósace světová výstava EXPO 2025. V českém pavilonu se prezentovala stovka českých firem, zejména z oblastí nanotechnologie a biotechnologie, zdravotnických prostředků a pokročilého strojního inženýrství a také z oblasti udržitelného stavitelství a zelených technologií. 82 % zapojených firem zaznamenalo přímý obchodní přínos účasti na akci.

V březnu 2025 se ČR podařilo u Evropské komise získat podporu pro dva záruční programy předložené v rámci tzv. Ukraine Investment Framework s přímým zapojením NRB. První program Ukraine Recovery Guarantee je pilotním záručním programem zaměřeným na podporu česko-ukrajinských investic. Jeho cílem je pomoci s (po)válečnou obnovou Ukrajiny a podpořit zapojení českých firem do tohoto procesu. Druhý schválený program má za cíl modernizaci a renovaci nemocnic na Ukrajině. Program se zaměřuje na dovybavení a rekonstrukci vybraných ukrajinských zdravotnických zařízení s využitím českých technologií. Pokračoval také Fond na podporu českých podnikatelských subjektů na Ukrajině EGAP, jehož parametry byly upraveny s cílem zvýšit flexibilitu a konkurenceschopnost poskytované podpory.

MSP byly nadále cíleně podporovány službami pro-exportního ekosystému, včetně podpory účasti na výstavách a veletrzích, incomingových a podnikatelských misí či asistenčními službami Jednotné zahraniční sítě. Zásadní roli při tom sehrává Agentura na podporu obchodu CzechTrade se svou širokou sítí zahraničních kanceláří, která byla v r. 2025 rozšířena o San Francisco. CzechTrade poskytuje zejména MSP podporu přímo v exportních teritoriích a usnadňuje vstup na zahraniční trhy. Nedílnou součástí proexportních aktivit jsou také školení a workshopy, někdy pořádané ve spolupráci s průmyslovými asociacemi, které MSP umožňují získávat a sdílet cenné informace o cílových trzích a obchodních příležitostech. V souladu s Exportní strategií ČR 2023–2033 poskytovaná podpora směřuje zejména ke zvyšování internacionalizace MSP, k posilování jejich postavení v hodnotových řetězcích jako dodavatelů sofistikovaných produktů a komplexních řešení a k hledání nových zahraničních odbytišť.

Pro usnadnění přístupu na trhy slouží i programy EU na podporu konkurenceschopnosti a internacionalizace MSP. Zaměřují se zejména na podporu MSP v oblasti marketingu – prezentaci na zahraničních výstavách a veletrzích, tvorbě propagačních materiálů či využití služeb odborných poradců v projektech zaměřených na zvýšení schopnosti mezinárodní expanze. Cenným nástrojem je také portál Evropské komise Access2Markets, který poskytuje aktuální přehled o podmínkách obchodu se třetími zeměmi – od cel, kvót a pravidel původu až po dovozní postupy a další aspekty ovlivňující obchodní vztahy mezi EU a zahraničím. Součástí je také tzv. Single Entry Point (SEP), kde je možné hlásit stížnosti týkající se diskriminačních praktik na trzích v třetích zemích.

Ve snaze o vybudování silné bankovní skupiny pro podporu MSP, exportu a financování infrastrukturních projektů došlo ke konci roku k integraci ČEB a NRB, resp. ČEB se stala dceřinou společností NRB. Spojení přinese nejen výrazné zvýšení úvěrové kapacity NRB o desítky miliard, ale i jednotné strategické řízení obou bank. ČEB bude i nadále plnit svou specializovanou roli v oblasti financování exportu, podpoře

konkurenceschopnost vývozně orientovaných podniků i investic českých firem v zahraničí. Významnou roli hraje ČEB i v podpoře domácího obranného a bezpečnostního průmyslu.

V roce 2025 se dle údajů ČSÚ ke dni 14.8.2026 podílelo na celkovém exportu 16 925 rezidentních podniků o velikosti do 249 zaměstnanců, které zaznamenaly objem exportu ve výši 1 284,3 mld. Kč neboli objem o 0,81 % nižší oproti roku 2024. Podíl uvedené skupiny podniků na celkovém exportu z ČR tvořil za rok 2025 31,2 % a byl o 0,99 % nižší než za rok 2024, kdy celkový export skupiny dosáhl 1 294,8 mld. Kč. Pokud jde o vývoz z ČR, dlouhodobě nejvýznamnějšími partnerskými trhy jsou Německo, následované Slovenskem. V roce 2025 dosáhl export těchto podniků do Německa hodnoty 353,0 mld. Kč, tj. 27,5 % z celkového exportu skupiny, zatímco export na Slovensko činil 169,1 mld. Kč, tj. 13,2 % z celkového exportu skupiny.

Graf 16 Vývoz MSP v mil. Kč dle počtu zaměstnanců za rok 2025

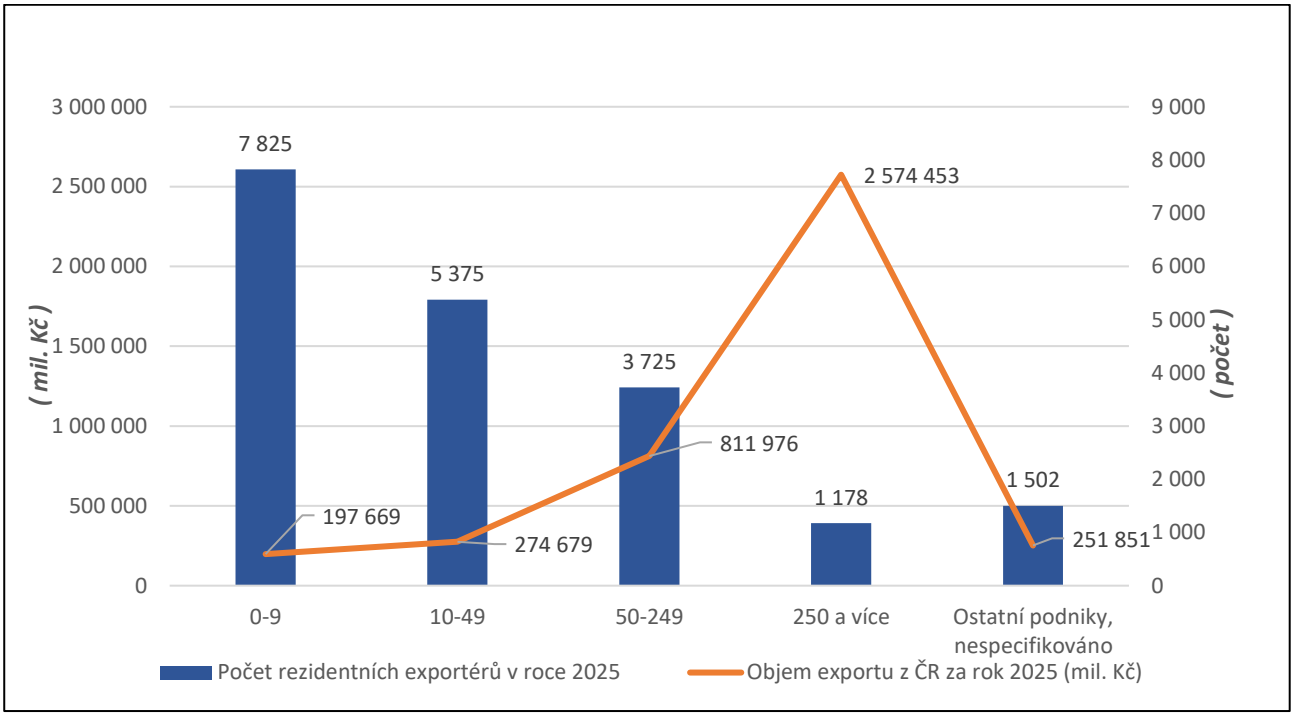

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Strategický cíl – Významná přítomnost českých MSP na zahraničních trzích

Specifický cíl – Usnadnění působení českých MSP na vnitřním trhu EU

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Opatření uvedená ve sdělení EK "Dlouhodobý akční plán" (opatření č. 1) jsou naplňována zejména ve smyslu prosazování dalšího zjednodušení a odstraňování překážek na vnitřním trhu, přičemž v tomto ohledu je již několikátým rokem velmi aktivní pracovní skupina SMET (Single Market Enforcement Task Force). Práce pokračovala na projektu ke snížení administrativních požadavků na přeshraniční poskytovatele služeb (vysílání pracovníků), zjednodušení povolování biopesticidů, usnadnění otevírání bankovních účtů pro podniky (část projektu týkající se fyzických osob byla uzavřena). Projekt mapování územního omezení dodávek byl v roce 2025 uzavřen. MPO vnímá větší důraz na odstraňování překážek na vnitřním trhu jako svoji dlouhodobou prioritu. Pokračující tlak na EK i ve spolupráci s dalšími ČS způsobil, že se vnitřní trh a odstraňování překážek staly prioritami i samotné Komise, která v této souvislosti v květnu 2025 představila Strategii pro vnitřní trh. V této strategii EK identifikovala tzv. hroznou desítku překážek, které se plánují projednávat na úvodních jednáních v rámci SMET v roce 2026.

Co se týče opatření č. 3, v roce 2025 SOLVIT centrum vyřídilo 200 stížností, z toho 29 bylo podnikatelských případů. Kontaktní místo pro výrobky zodpovědělo 122 dotazů, přičemž dalších 24 uživatelů se na tyto služby obrátilo s dotazy, které se nedaly zařadit ani do jedné kategorie. JKM v roce 2025 vyřídila 3874 dotazů a podání. V obecné rovině zůstává počet zpracovávaných dotazů v případě JKM podobný oproti minulému roku.

Počet případů sítě SOLVIT a ProCoP zůstává víceméně konstantní. Tematicky stále platí, že značná část dotazů směřovaných na služby SOLVIT a JKM směřuje na omezení volného pohybu pracovníků a vývoz a uvádění výrobků na trh v jiných členských státech. V menší míře se objevují také případy týkající se omezování přeshraničního poskytování služeb a volného pohybu zboží.

Specifický cíl – Diverzifikace vývozu českých MSP i mimo trhy EU

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2025 (opatření č. 4) fungovaly 4 exportní inkubátory agentury CzechTrade: USA/Chicago, Mexiko/Mexico City, Indie/Bengalúr a SAE/Dubaj. Dále bylo aktivních 5 exportních aliancí, z toho 2 nové (Czech Water Alliance, Proveg Czech Export Alliance, Czech Aerospace Export Alliance, Czech Toys Export Alliance a Real Bohemian Beers), dohromady sdružovaly 41 firem. V Adresáři exportérů bylo ke konci roku 2025 registrováno 636 firemních profilů, v roce 2025 přibylo 31 nových profilů. V Adresáři designerů je uvedeno 101 designérů.

I v roce 2025 mohly MSP využívat benefity, které přináší síť prováděných dohod o volném obchodu mezi EU a partnery ze třetích zemí (opatření č. 5). MSP tak mohly těžit z dohod uzavřených mj. s Kanadou, Japonskem, Novým Zélandem, Chile či UK. V r. 2025 se podařilo rovněž dokončit jednání s Indonésií, zahájena byla jednání se Spojenými arabskými emiráty a Malajsií. Stejně tak pokračovala v r. 2025 jednání s Thajskem, Indií a Filipínami. Pro ČR jsou vzhledem k proexportnímu charakteru ekonomiky dohody o volném obchodu nadále velmi důležité. V kontextu pokračujícího volatilního geopolitického vývoje se navíc prohlubuje jejich strategický význam. ČR se nadále soustředí na posilování ekonomické odolnosti, diverzifikaci zdrojů a snižování závislostí na nepřátelských režimech, k čemuž dohody o volném obchodu silně přispívají. MPO ČR o dohodách pravidelně informuje na svých webových stránkách i prostřednictvím specializovaných webinářů.

V rámci opatření č. 6 se v roce 2025 uskutečnilo 91 oborových misí, z toho MPO 40 oborových misí a CzechTrade 51. Během oborových misí pořádaných CzechTrade se v zahraničí prezentovalo 431 firem. Počet incomingových misí v roce 2025 byl 76, z toho 12 v rámci programu MPO, 38 v rámci projektů PROPED a 26 v rámci programu Capacity Building for Ukraine. Počet českých MSP zapojených do sourcing days byl 185 (z 274 zájemců). V roce 2025 proběhlo v rámci 11 Sourcing Days CzechTrade 360 B2B jednání. V rámci MPO se uskutečnilo 5 misí, které byly navázány na vrcholné státní návštěvy.

U opatření č. 7 většinu potřeb subjektů ze segmentu MSP obsluhuje komerční bankovní sektor za případného využití programů NRB a EGAP. V roce 2025 byly na podporu MSP poskytnuty produkty v počtu 15 za ČEB a 37 za EGAP.

S ohledem na zásadní posun v institucionálním nastavení systému podpory českých vývozně orientovaných podniků, zejména pak ze segmentu MSP, založený usnesením vlády ČR ze dne 29. listopadu 2023 o integraci ČEB a Národní rozvojové banky (dále „NRB“), bylo do Strategie ČEB pro období 2026-2028 implementováno, že mezi hlavní strategické iniciativy ČEB pro následující období se řadí zejména spolupráce s NRB s cílem efektivního pokrytí potřeb segmentu vývozně orientovaných MSP. Dne 7. ledna 2026 došlo k finalizaci procesu integrace ČEB a NRB, kdy se NRB stala 100% akcionářem ČEB. Stejně jako v předchozích letech i v roce 2025 nadále platilo, že pro MSP je klíčový jejich primární vztah s „domácí“ komerční bankou a státem vlastněné finanční instituce mohou mít efektivní doplňující (NRB, EGAP) nebo vysoce specializovanou (ČEB) roli. Z pohledu efektivního pokrytí potřeb MSP se za vhodné jeví především akcentovat poskytování portfoliových záruk komerčnímu bankovnímu sektoru ze strany NRB a akcentovat vysoce specializovanou roli ČEB, která se zaměří na podporu „tailor-made“ transakcí pro MSP s ročním obratem do 50 mil. EUR a s významným mezinárodním růstovým potenciálem. Ve vztahu k podpoře segmentu MSP stanovila již Strategie ČEB pro období 2025-2027 jako cíl efektivní pokrytí potřeb segmentu vývozně orientovaných malých a středních podniků ve spolupráci s NRB.

Specifický cíl – Zvýšení schopnosti českých MSP internacionalizovat své aktivity a zajištění jejich trvalé přítomnosti na zahraničních trzích

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2025 čerpalo služby CzechTrade 1 206 firem (opatření č. 8). Za celý rok bylo zrealizováno 2 564 zakázek. od 1.7.2025 byly poskytnuty v rámci EEN odborné služby 193 podnikům, zaměřené na jejich internacionalizaci, překonání překážek při vstupu na nové trhy.

V rámci iniciativy Design Credits financované z NPO bylo podpořeno 52 spoluprací MSP s designéry z Adresáře designérů CzechTrade. Dále byla podpořena jedna spolupráce MSP v rámci projektu DESIGN 3 realizovaný agenturou CzechTrade v rámci OP TAK.

Celkem bylo poskytnuto 3 133 konzultací. Klientské centrum pro export zpracovalo 300 dotazů českých firem. Během březnové akce Meeting Point CzechTrade v Brně proběhlo 1455 konzultací a během Meeting Point CzechTrade při MSV Brno 268 konzultací firem s řediteli zahraničních kanceláří CzechTrade. V rámci porady ekonomických diplomatů v Praze proběhlo 821 konzultací ředitelů zahraničních kanceláří CzechTrade s firmami. 545 firem bylo obslouženo v rámci bezplatných konzultačních dní zahraničních kanceláří CzechTrade. CzechInvest poskytl celkem 280 konzultací.

V roce 2025 fungovaly 3 programy CzechTrade na podporu internacionalizace start-upů a scale-upů: Startup Entry, Startup Zone a Czech Startup Days. CzechInvest poskytoval program Internacionalizace s alokací 215 mil. Kč na podporu start-upů, které mohly čerpat různé formy podpory dle klíčových aktivit pre-mentoring, akcelerace, expanze, R&D expanze. Tento program byl ukončen v květnu 2026 a naváže na něj program Akcelerace podpořený z OP TAK.

V roce 2025 MPO realizovalo 38 českých oficiálních účastí na zahraničních veletrzích, kterých se zúčastnilo 368 MSP, a dalších 22 společných účastí na zahraničních výstavách prostřednictvím nástroje PROPED. Pod hlavičkou CzechTrade se v roce 2025 realizovalo 60 účastí MSP v rámci projektu NOVUMM2KET financovaném z OP TAK. Dále se uskutečnilo 116 účastí MSP na 15 veletrzích (projekt NOVUMM 2 z OP TAK) a 10 účastí MSP na akcích DESIGN 3 (taktéž OP TAK). CzechInvest s programem Internacionalizace, hrazeném z NPO, podpořil dalších 292 účastí.

V případě opatření č. 10 Exportní strategie ČR 2023–2033 mimo jiné předpokládá provázání proexportních služeb se systémem rozvoje firem v jednotlivých fázích jejich růstu – od prvotního nápadu až po internacionalizaci. Cílem je nastavit logicky propojené a vzájemně se doplňující služby státu, odpovídající aktuálním potřebám firem. Od roku 2023 je v rámci implementace vybráno prioritní opatření "Posílení koordinační platformy sdílené podpory podnikání", které prosazuje princip proexportního systému „No Wrong Door“ a mělo by vést k zjednodušení orientace podnikatelů v službách, systémově ukotvenému předávání firem ze strany proexportních institucí (nastavení CRM systému) a následně k vyhodnocování jejich posunu. V roce 2025 byl navržen pilotní koncept digitálního rozhraní jako jednotného vstupního bodu pro podnikatele s předpokládanou vazbou na CRM systém (SINPRO) a centrální platformu export.gov.cz.

V případě opatření č. 11 zaměřeného na posílení českých MSP v dovednostech v internacionalizaci aktivit lze uvést, že CzechTrade zrealizoval 68 vzdělávacích akcí pro 2 544 účastníků. 14 akcí proběhlo v regionech.

V rámci opatření č. 12 zacíleného na podporu propagace MSP na mezinárodních akcích a úsilí o jednotnou vizuální identitu ČR byl v roce 2025 vládou schválen Jednotný vizuální styl pro ústřední orgány státní správy, včetně pravidel jeho užívání a grafického manuálu. Následně byla zahájena jeho implementace s termínem zavedení do 30. dubna 2026. Jednotný vizuální styl začal být uplatňován v oblasti exportní prezentace České republiky, včetně národních expozic. Souběžně pokračovala příprava národní značky Česka, jejímž cílem je systematicky posilovat reputaci země v zahraničí. V této souvislosti byla představena iniciativa „Dobré ráno, Česko“ a dokončen sběr podkladů pro analytickou fázi. Tyto paralelní aktivity vytvářejí rámec pro jednotnou a profesionální prezentaci ČR i na mezinárodních veletrzích a výstavách.

Podoba společných expozic na akcích v rámci interních projektů NOVUMM 2 a NOVUMM2KET (OP TAK) se řídí Manuálem pro realizaci společné účasti, a v rámci projektu DESIGN 3 Manuálem pro realizaci společné

účasti v rámci projektu DESIGN 3 (OP TAK). Podoba společné prezentace firem na akcích pod hlavičkou CzechTrade je v souladu s manuálem Jednotného vizuálního stylu CzechTrade.

V roce 2025 se do programu PROPEA zapojilo 8 zastupitelských úřadů (opatření č. 13). V systému PROPED zůstává zapojeno 10 zájemců (opatření č. 14).

Pracovní síla, dovednosti a vzdělávání

V průběhu roku 2025 byl český trh poměrně stabilní. Nezaměstnanost v roce 2025 činila 2,8 %. Konkrétně se v prosinci 2025 jednalo o 354 314 uchazečů o zaměstnání, přičemž zároveň bylo k dispozici dle evidence Úřadu práce 87 422 volných pracovních míst. Nejvyšší nezaměstnanost v roce 2025 vykazoval Ústecký kraj, konkrétně 4,8 %, následovaný Karlovarským (4,7 %) a Moravskoslezským krajem (4,3 %). Naopak nejnižší nezaměstnanost zaznamenal Středočeský kraj (1,5 %), hl. město Praha (1,8 %) a kraj Vysočina (2,1 %). Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána u osob se základním vzděláním (13,5 %). Nejvíce volných pracovních míst nabízí opakovaně zaměstnavatelé v Praze (21 698 míst) a ve Středočeském kraji (13 964 míst). Na jedno volné pracovní místo aktuálně připadá v ČR v průměru přibližně 4,1 uchazeče o zaměstnání, z toho nejvíce v okresech Karviná (21,1), Děčín (17,2), Sokolov (16,6) a Bruntál (14,6).

15 892 volných pracovních míst bylo vhodných i pro absolventy a mladistvé. Nejčastější zájem je i nadále o dělníky v oblasti výstavby budov, o montážní dělníky, o obsluhu vysokozdvižných vozíků a skladníky, o kuchaře, o řidiče nákladních automobilů a tahačů nebo o uklízeče.

Za rok 2025 bylo skrze úřady práce podpořeno v rekvalifikacích 62 597 osob, což je o 48 % více než v předchozím roce. Úřad práce ČR se také v r. 2025 podílel na kurzech digitálního vzdělávání financovaných z Národního plánu obnovy. Tyto kurzy během roku 2025 absolvovalo 81 220 osob.

I v roce 2025 pokračoval trend migrace do ČR, přičemž primárně se jedná o občany třetích zemí. Celkově v ČR žilo v roce 2025 1,1 mil. cizinců. Oproti roku 2024 se jedná o nárůst více než 37 tis. osob. 21 % všech cizinců v ČR tvoří občané EU. Více než polovinu cizinců (54 %) tvoří občané Ukrajiny, 11 % občané Slovenska, 6 % občané Vietnamu a 3 % občané Ruska. Více než třetina cizinců pobývala v ČR v roce 2025 na základě trvalého pobytu.

ČR dlouhodobě vykazuje velmi nízký podíl zkrácených úvazků, které jsou důležité zejména pro pečující osoby pro umožnění jejich ekonomické aktivity. Ke konci roku 2025 pracovalo v hlavním zaměstnání na částečný úvazek 514,2 tisíc. osob, což představuje nárůst oproti roku 2024 o 6,4 %. V ČR je podíl zkrácených úvazků 7,8 %, zatímco průměr EU je 17 %. V kombinaci s délkou rodičovské dovolené tento faktor přispívá k velkým výpadkům ekonomické aktivity zejména u žen.

S účinností od 1. června 2025 vstoupila v platnost tzv. flexinovela zákoníku práce (zákon č. 120/2025 Sb.), jejímž cílem je modernizovat a rozvolnit český trh práce zvýšením jeho pružnosti pro zaměstnavatele i zaměstnance. Legislativa zjednodušuje pravidla pro přijímání a propouštění pracovníku, zkracuje výpovědní lhůty a zároveň usnadňuje návrat rodičům z rodičovské dovolené či brigády mladistvým.

V září 2025 vstoupila v účinnost novela školského zákona (zákon č. 267/2025 Sb.), která přinesla systémové změny ve financování a organizaci vzdělávání. Novela mj. ukotvila užší spolupráci středních odborných škol a zaměstnavatelů či zavedla nové jednoleté až dvouleté prakticky zaměřené programy na vyšších odborných školách.

Ke konci roku 2025 studovalo na veřejných, státních a soukromých vysokých školách v ČR 335 061 studentů. Absolvovalo 69 076 studentů. Mezi studenty bylo téměř 59 tisíc cizinců. Mezi obyvateli ČR pouze 23 % žen a pouze 17 % mužů ve věku 20-29 studovalo vysokou školu. Stejně jako v předchozím roce, i v roce 2025 bylo nejvíce absolventů oborů ze skupiny Obchod, administrativa a právo (13 994), dále oborů z oblasti Vzdělávání a výchovy (8 968) a Zdravotnictví a sociální péče (8 394). Oblast Techniky, výroby a stavebnictví klesla z 3. na 4. místo s 8 098 absolventy.

Vývoj účasti dospělé populace na dalším vzdělávání v ČR ve srovnání s průměrem EU uvádí graf níže. ČR dlouhodobě zaostává za průměrem EU, nicméně od roku 2020 dochází k soustavnému růstu. V roce 2025 dosáhla hodnota 15,7 %, přičemž průměr EU představoval 16,9 %.

Graf 17 Vývoj účasti dospělé populace (v %) na dalším vzdělávání v ČR a EU 27

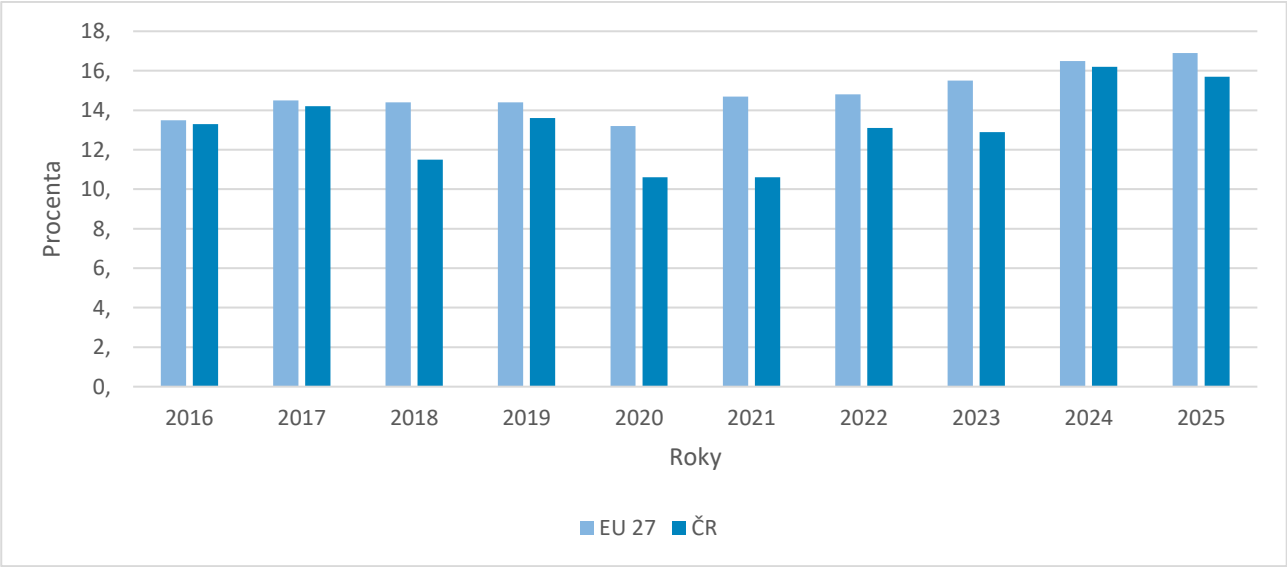

Zdroj: Eurostat[22], graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Strategický cíl – Rozvoj dovedností žáků a studentů v souladu s požadavky trhu práce

Specifický cíl – Nastavení a posílení vhodné formy spolupráce mezi školami a podniky

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

K plnění opatření k posílení spolupráce podniků a škol přispěla v roce 2022 vyhlášená výzva OP JAK Šablony pro SŠ a VOŠ I, na kterou navázala v roce 2024 výzva Šablony pro SŠ a VOŠ II. Jednou z aktivit výzev je možnost personální podpory v podobě pozice Koordinátor spolupráce školy (SŠ, VOŠ) se zaměstnavateli (opatření č. 1). Činností koordinátora je posílit spolupráci školy a zaměstnavatelů. Za tímto účelem organizuje mj. workshopy s potenciálními budoucím zaměstnavateli žáků SŠ a studentů VOŠ. Činnost koordinátora k uvedenému opatření významně přispívá. Pozici koordinátora si do svého projektu zvolilo 659 SŠ a 115 VOŠ.

V rámci opatření na podporu organizací odborných praxí a stáží studentů v podnicích nebyla v roce 2025 vyhlášena žádná výzva (opatření č. 2). V rámci výzev na Spolupráci škol a firem z OP TAK bylo ke konci roku 2025 podpořeno 87 podniků, přičemž tato spolupráce zahrne 1 089 účastníků vzdělávacích akcí. Projekty budou dokončeny v srpnu 2026. V rámci propagace budování sdílených dílen, sdílených učeben a tréninkových center pro výuku technických předmětů a edukaci mládeže v oblasti Průmyslu 4.0 bylo zrealizováno 50 projektových dnů (opatření č. 3). Dále v roce 2025 přibylo 27 držitelů osvědčení Instruktora praktické výuky u zaměstnavatele a jejich celkový počet činil 59. (opatření č. 4).

Dále OP JAK vyhlásil v roce 2023 výzvu pro VŠ, která má jako jednu ze svých podporovaných aktivit zavádění či rozšiřování praxí a stáží studentů (opatření č. 5). Podávání žádostí o podporu bylo umožněno do konce srpna 2024. Na základě vydaných právních aktů je závazek podpořených spoluprací ve výši 374.

Snahu posílit individuální kariérní poradenství a podporovat propojení vysokoškolských studentů s konkrétními podniky podpořil OP JAK výzvou (opatření č. 6), která má jako jednu ze svých podporovaných aktivit kariérní poradenství pro studenty. Tuto aktivitu realizuje 21 vysokých škol.

[22] Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_lfse_01/default/table?lang=en

Specifický cíl – Zvýšení kvality, účinnosti a relevance přípravy na budoucí povolání

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Co se týče opatření č. 7, v roce 2025 byly dokončeny a schváleny revidované rámcové vzdělávací programy pro předškolní a základní vzdělávání, které reflektují cíle Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+ a obsahově zahrnují rozvoj digitální a finanční gramotnosti, měkkých dovedností, kritického a kreativního myšlení i STEM vzdělávání. Tím byl vytvořen systémový rámec pro rozvoj těchto oblastí ve vzdělávání dětí a žáků. Na tuto etapu nyní navazuje inovace oborové soustavy a revize rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání, jejichž cílem je obdobným způsobem promítnout priority Strategie 2030+ do odborného i všeobecného středoškolského vzdělávání a zajistit kontinuitu rozvoje klíčových kompetencí napříč vzdělávacím systémem.

V rámci podpory vybavení školy moderními přístroji (opatření č. 8) bylo z IROP 2021-2027 do konce roku 2025 podpořeno 1 274 projektů v oblasti základního, středního a neformálního vzdělávání celkem v objemu 10,768 mld. Kč z EU, z toho v roce 2025 se jednalo o 266 podpořených projektů vzdělávacích zařízení o celkové dotaci 1,714 mld. Kč z EU fondů.

K podpoře rozvoje podnikavosti a podnikatelských dovedností ve školách (opatření č. 9) přispěly výzvy OP JAK Šablony pro SŠ a VOŠ, které umožňují personální podporu v podobě pozice Koordinátor spolupráce školy (SŠ, VOŠ) se zaměstnavateli. Činností koordinátora je posílit spolupráci školy a zaměstnavatelů. Za tímto účelem organizuje mj. workshopy s potenciálními budoucími zaměstnavateli žáků SŠ a studentů VOŠ. Pozici koordinátora si do svého projektu zvolilo 659 SŠ a 115 VOŠ. Dále je ve výzvě podporováno vzdělávání a spolupráce pedagogických i nepedagogických pracovníků SŠ a VOŠ. Daná aktivita byla zvolena 1 290 SŠ a 94 VOŠ. Vzdělávání může být zaměřeno na různá témata. Jedním z témat je i rozvoj podnikavosti a kreativity.

Tvorbu nových akreditovaných studijních programů (opatření č. 10) podpořila výzva OP JAK vyhlášená v roce 2023. Tato výzva má jako jednu ze svých podporovaných aktivit tvorbu a rozvoj studijních programů. Podávání žádostí o podporu bylo umožněno do 30. 8. 2024. Na základě vydaných právních aktů je závazek podpořených studijních programů ve výši 292. V rámci NPO probíhá podpora zelených dovedností a udržitelnosti. Financováno bylo 42 studijních programů a 408 předmětů. Strategický cíl – Zajištění dalšího vzdělávání zejména v oblasti klíčových dovedností

Specifický cíl - Zajištění dalšího vzdělávání pro zaměstnance a podniky

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci plnění opatření č. 11 Podporovat uznávání kompetencí získaných v různých kontextech, což umožní jednotlivým osobám, aby jejich kompetence byly uznány a aby získaly úplnou, případně částečnou kvalifikaci, je do systému ověřování Národní soustavy kvalifikaci zapojeno 16 vysokých škol, a to v roli autorizované osoby alespoň pro 1 profesní kvalifikaci. VŠ se dále podílely na práci v pracovních skupinách při tvorbě a revizích profesních kvalifikací, své odborníky takto nominovaly 3 vysoké školy.

V rámci plnění opatření č. 11 (11.1) došlo změnou školského zákona v § 92 odst. 4 školského zákona k umožnění zkrácení dnešních 3letých (u zdravotnických oborů vzdělání 3,5letých) akreditovaných vzdělávacích programů VOŠ na 2leté (u zdravotnických oborů vzdělání 2,5leté) v případě, že existuje obsahová provázanost mezi těmito programy a s příslušnými středoškolskými obory vzdělání, tedy uznání určité části již absolvovaného SŠ vzdělání. Podoba mikrocertifikátu (11.2) je nastavena pro oblast mikrocertifikátů udělovaných vysokými školami. Dále bylo 41 vysokých škol informováno o systému Národní soustavy kvalifikací (NSK), jejím významu pro uznávání výsledků celoživotního učení a o možnostech jejího využití ze strany vysokých škol, přičemž 16 vysokých škol disponovalo autorizací pro alespoň jednu profesní kvalifikaci (11.3). V r. 2025 byl ukončen projekt EK a OECD /Směrem k jednotnému pojetí mikrocertifikátů v ČR“, ze kterého plynou doporučení pro ČR. Pro oblast vysokých škol je již systém nastaven, zbytek systému bude řešen v následujících letech.

V rámci opatření č. 12 nedošlo v roce 2025 k žádnému posunu. Výzva na celoživotní vzdělávání bude v rámci OP JAK vyhlášena v roce 2026.

Ve snaze zajistit dostatečnou finanční podporu MSP za účelem dalšího vzdělávání zaměstnanců v klíčových kompetencích (opatření č. 13) byly vyhlášeny v roce 2025 dvě navazující výzvy OP Z+, celkově tedy čtyři. Výzvy navazovaly na dvojici výzev z r. 2023. Výzva č. 71 Společně za vzděláváním (2) byla určena opět pro profesní a podnikatelská sdružení (obdobně jako výzva č. 40). Alokace výzvy byla 635 mil. Kč, přičemž realizaci projektů je možné zahájit až od 1. 11. 2026. Výzva č. 83 Podnikové vzdělávání (2) byla určena přímo pro zaměstnavatele z řad podniků a OSVČ (obdobně jako výzva č. 47). Alokace výzvy byla 700 mil. Kč, projekty je možné realizovat od 1. 8. 2026). V rámci výše uvedených výzev je možné vzdělávat zaměstnance podniků (včetně MSP).

Profesnímu vzdělávání se věnuje také subkomponenta 3.3.1 NPO, v rámci které byly vyhlášeny výzvy č. 101 Další profesní vzdělávání zaměstnanců v oblasti digitálních dovedností (IT) a Průmyslu 4.0 „NPO – Digi pro zastřešující subjekty“, která byla určena pro profesní a podnikatelská sdružení (svazy, sdružení, spolky, hospodářské komory, profesní komory, družstva). Realizace projektů byla ukončena 31. 12. 2025. Celkem bylo v realizaci 70 projektů a bylo vykázáno 17 149 podpořených osob. Výzva č. 109 Podnikové vzdělávání zaměstnanců v oblasti digitálních dovedností informačních technologií a Průmyslu 4.0 „NPO – Digi POVEZ“, byla určena přímo pro zaměstnavatele z řad podniků a OSVČ. Podpora je realizována prostřednictvím ÚP ČR. V rámci výzvy bylo doposud podpořeno 32 563 osob, které absolvovaly vzdělávání.

V rámci opatření č. 14 k rozvoji poradenství pro start-upy/scale-upy. Technologická inkubace CzechInvest podpořila dalších 80 firem. Z prostředků NPO bylo v rámci internacionalizace podpořeno dalších 90 firem.

V rámci opatření č. 15 byly vyhlášeny 3 výzvy v rámci subkomponenty 3.3.1 NPO. Výzva pro Rekvalifikace realizované ÚP ČR v oblastech digitálních dovedností (IT) a dovednostech potřebných pro Průmysl 4.0. Dále výzva Příspěvek na úhradu kurzu digitálního vzdělávání prostřednictvím Databáze rekvalifikací a dalšího vzdělávání. V rámci obou uvedených výzev je možné ze strany poskytovatelů vzdělávání poskytovat rekvalifikace nebo kurzy dalšího vzdělávání uchazečům a zájemcům o zaměstnání prostřednictvím Databáze rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání ze strany ÚP ČR. V těchto výzvách bylo podpořeno 121 766 osob. Poslední výzvou je Databáze rekvalifikací a dalšího vzdělávání - prostřednictvím investičních prostředků této výzvy byla vytvořena on-line databáze rekvalifikací a dalšího vzdělávání, která obsahuje kurzy na zvyšování kvalifikace a kurzy na rekvalifikace, které jsou poskytovány ze strany různých vzdělávacích institucí. Databáze funguje v udržitelnosti pro program OPZ+, kde se jejím prostřednictvím mohou hlásit na kurzy digitálního vzdělávání a zvolené rekvalifikace.

Specifický cíl – Zvýšení úrovně digitálních dovedností v podnikatelském sektoru

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Co se týče opatření č. 16, realizace projektů z výzvy *„NPO – Digi pro zastřešující subjekty“* byla ukončena 31. 12. 2025. Celkem bylo v realizaci 70 projektů a bylo vykázáno 17 149 podpořených osob. Výzva *„NPO – Digi POVEZ“*, která je určena přímo pro zaměstnavatele z řad podniků a OSVČ a podpora je realizována prostřednictvím ÚP ČR (alokace 2,144 mld. Kč), podpořila 32 563 osob. V rámci OP Z+ byly v roce 2025 byly vyhlášeny dvě výzvy, konkrétně výzva č. 71 Společně za vzděláváním (2) a výzva č. 83 Podnikové vzdělávání (2).

V rámci subkomponenty 3.3.1 NPO byla vyhlášena výzva č. 31_24_141 Regionální vzdělávací centra, prostřednictvím které došlo ke zřízení a vybavení minimálně 16 regionálních vzdělávacích center při ÚP ČR (opatření č. 17). Aktuálně jsou dokončovány VZ na jejich vybavení.

Výzkum, vývoj a inovace

V roce 2025 byla nadále naplňována opatření v souladu s rámcem nástrojů k dosažení cílů Inovační strategie ČR 2019-2030. Pro rok 2025 bylo na výdaje na podporu VaVaI rozpočtováno celkem 51,6 mld. Kč s předpokladem meziročního navýšení kapitol národních zdrojů na účelovou podporu o 1 mld. na 18,1 mld. Kč a podpory výzkumných organizací prostřednictvím DKRVO o 2,1 mld. na 23,1 mld. Kč. Skutečné výdaje státního rozpočtu pak byly o 100 mil. Kč nižší (43,2 mld Kč), když však celkové skutečné výdaje dosáhly 54,2 mld. Kč, což představovalo celkový meziroční nárůst o 3,8 mld. Kč (a o 2,6 mld Kč více oproti rozpočtu), a to díky vyššímu čerpání ze zahraničních zdrojů (rozpočtováno 8,3 mld. Kč, skutečnost 11,0 mld. Kč). Po delším období stagnace tak je patrný růst nominálních výdajů státu na podporu VaVaI, jejichž podíl na HDP (0,63 %) však zůstává na minimech posledního desetiletí. Podle posledních dostupných údajů dosáhly veřejné, podnikové a další výdaje na výzkum a vývoj (GERD) v ČR v roce 2024 výše 1,82 % HDP, zatímco průměr EU činil 2,24 % HDP.[23]

Graf 18 Vývoj skutečných výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací v mld. Kč

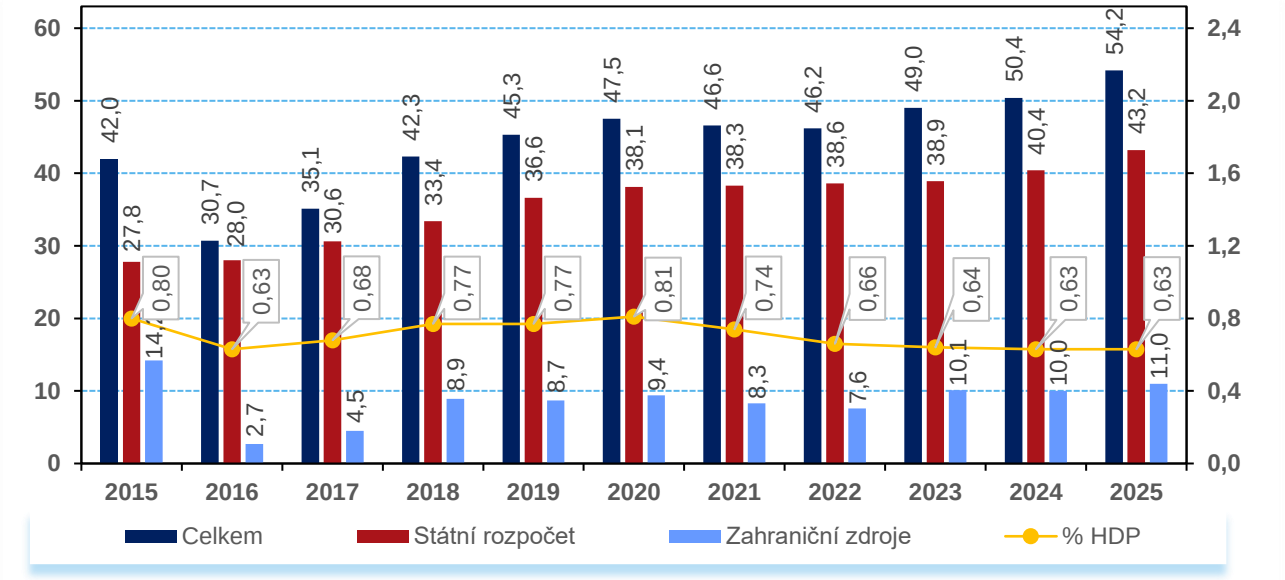

Zdroj: Ministerstvo financí[24]

V oblasti nepřímé podpory prostřednictvím daňových odpočtů nákladů na VaV dlouhodobě klesá jejich využívání MSP i velkými podniky, na které připadá 80 % objemu této podpory.[25] Podniky jako hlavní důvody uvádějí nejistotu jejich uznatelnosti a administrativní náročnost. Data ČSÚ současně ukazují, že po roce 2018 došlo k obratu ve využívání přímé podpory nebo nepřímé podpory odpočty. Zatímco v roce 2015 využilo přímou podporu 845 podniků a odpočty 1 306 podniků (z toho 992 MSP ve výši 4,11 mld. Kč), v roce 2025 to bylo 1 238 podniků oproti 721 podnikům s odpočty (526 MSP, tj. čtvrtina provádějících VaV a 4,17 mld. Kč), a pouze 129 (7 % firem) přímou a nepřímou podporu kombinovalo. V roce 2025 byla schválena novela zákona o daních z příjmů[26], která s účinností od 1. 1. 2026 vedle administrativního zjednodušení přináší i zatraktivnění – možnost vyšších odpočtů a zahrnutí dalších položek nákladů a prodloužení možnosti přenosu do dalších let.

Současně s nejvýznamnějšími nástroji (spolu)financovanými z prostředků EU (NPO, OP TAK, OP JAK) pokračovala v roce 2025 realizace dalších opatření podporujících rozvoj VaVaI v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+. Do realizační fáze vstoupil program MPO TWIST (alokace pro 2025–2031 ve výši 5 mld. Kč) svým podprogramem *Aplikovaný výzkum ve strategických oblastech*,

[23] ČSÚ. Ukazatele výzkumu a vývoje za rok 2024. Dostupné na: https://csu.gov.cz/docs/107508/9227e26f-1671-3e14-608b-c2937d057495/21100225.pdf?version=1.1

[24] Ministerstvo financí. Státní rozpočet 2026 v kostce. Dostupné na: https://mf.gov.cz/cs/rozpoctova-politika/statni-rozpocet/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2026-64242.

[25] Data ČSÚ, Výzkum a vývoj, Daňová podpora, Daňová podpora výzkumu a vývoje – data za rok 2024. Dostupné na https://csu.gov.cz/produkty/danova-podpora-vyzkumu-a-vyvoje-2024.

[26] Zákonem 360/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele.

zejména v klíčových digitálních a kvantových technologiích a zaměřením na posilování transferu výsledků výzkumu a vývoje do aplikační praxe. MSP také začaly benefitovat z podpory dalšího nového resortního programu PRODEF (MO prostřednictvím TA ČR, alokace pro 2024–2031 ve výši 3,6 mld. Kč) na podporu VaV obranných a bezpečnostních technologií a vazeb podniků na aktivity Evropského obranného fondu. Pro národní inovační ekosystém byla významnou událostí roku 2025 také revize programu TA ČR SIGMA, schválená usnesením vlády ČR ze dne 7. května 2025 č. 328. Upravený program dále rozšířil možnosti podpory využití, rozvoje a komercializace výsledků výzkumu, transferu znalostí, mezinárodní spolupráce a aktivit zaměřených na vznik a rozvoj znalostně intenzivních podniků. Pro odvětví průmyslu objem prostředků na účelovou podporu VaVaI z národních kapitol rozpočtu MPO a TA ČR v poslední době spíše stagnuje.[27] Jejich programy přitom mají za cíl podpořit transformaci českého hospodářství a růst přidané hodnoty prostřednictvím rozvoje klíčových a průlomových technologií i posilováním schopností podniků zapojovat se do evropských inovačních iniciativ a využívat související zdroje podpory, a tím posilovat konkurenceschopnost českého inovačního prostředí, výrobků a služeb a spoluvytvářet předpoklady pro nezbytný ekonomický rozvoj.

Zdroj: Evropská komise[28]

Graf 19 Výkonnost inovačních systémů členských států EU v roce 2026

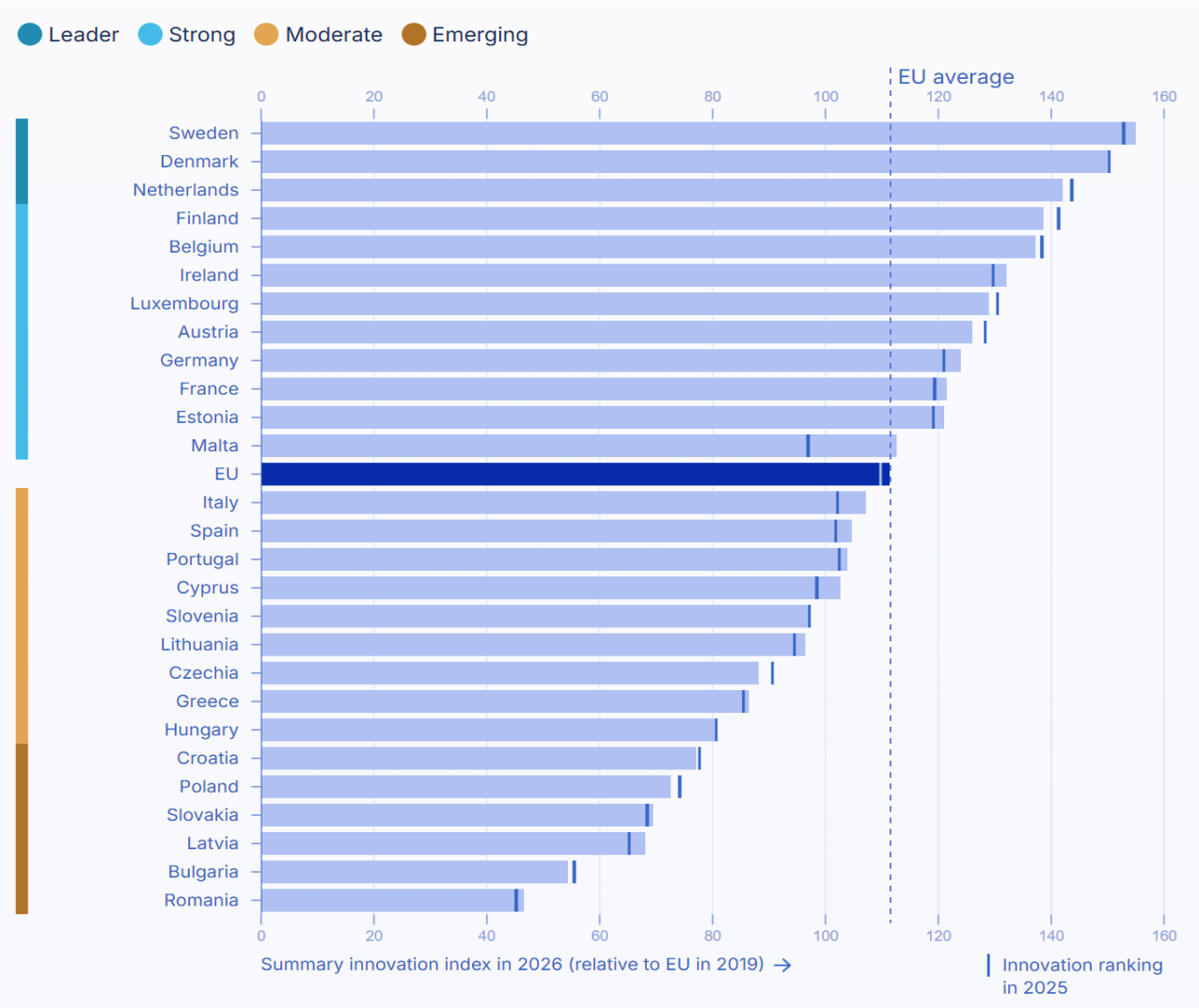

V nedávno zveřejněném Evropském srovnávacím inovačním rámci 2026 (EIS 2026) zůstává ČR mezi tzv. mírnými inovátory a se souhrnným inovačním indexem dosahujícím 79,1 % průměru EU (meziroční pokles

[27] Zákony č. 449/2022 Sb, č. 433/2023 Sb. a 434/2024 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2023, 2024 a 2025.

[28] Evropská komise (2026). Dle dosažené hodnoty Souhrnného inovačního indexu jsou země rozděleny do čtyř skupin – vynikající lídři (Leader), silní (Strong), mírní (Moderate), a začínající (Emerging) inovátoři (4 barevné skupiny v grafu). Více viz https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en.

o 2,5 %) na 19. místě mezi členskými státy.[29] V porovnání s rokem 2019 se souhrnný inovační index ČR zvýšil o 12,6 %, tedy mírně rychleji než průměr EU (+11,6 %). Z pohledu podnikové dimenze a aktuálních dílčích ukazatelů zůstává silnou stránkou spolupráce inovujících MSP s dalšími subjekty, tržby z inovací nových pro trh nebo firmu a zejména export technologicky náročných produktů, nikoli však služeb. Pokles zaznamenaly indikátory přímo sledující inovační aktivitu MSP jako zavádění produktové nebo procesní inovace. Obecně pozici ČR tlačí dolů nejvýrazněji oblast výdajů rizikového kapitálu (12,6 % průměru EU), nízká produktivita práce (46,6 %), mobilita kvalifikovaných pracovníků ve výzkumu a technologiích (47,9 %) i podíl vysokoškoláků v populaci (52,2 %).

Významnou evropskou událostí roku 2025 bylo zveřejnění návrhu Evropského fondu pro konkurenceschopnost (EFK), který Evropská komise představila v červenci 2025 jako jeden z klíčových nástrojů nového víceletého finančního rámce EU 2028–2034. Přímo řízený EFK má integrovat 14 stávajících programů EU a soustředit koordinovanou podporu vývoje, výroby a nasazování strategických technologií a dalších řešení pro průmyslovou transformaci a posilování technologické, zdravotní, surovinové a bezpečnostní odolnosti a soběstačnosti a vytvořit tak pro podniky jednotný rámec podpory těchto aktivit. Gestorem nařízení je MPO a ČR v rámci vyjednávání mandátu Rady začala vedle sektorových priorit a silnější role členských států při řízení Fondu prosazovat důraz na zapojování MSP s geograficky vyváženým přístupem k podpoře a jednodušími podmínkami pro prvožadatele a zakotvení projektů národních podpůrných struktur v rámci EFK.

Rok 2025 zaznamenal několik legislativních počinů, které mají potenciál pozitivně ovlivnit MSP a národní ekosystém VaVaI. V roce 2025 byl přijat zákon 328/2025 Sb. o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí s hlavní účinností od 1. ledna 2027, kdy plně nahradí zákon 130/2002 Sb. Vedle nového institucionálního rámce výslovně upravuje oblast přenosu znalostí a komercializace výsledků výzkumu, tj. integrální součásti cyklu VaVaI. Související novela zákona 47/2002 Sb. o podpoře malého a středního podnikání rozšiřuje oblasti podpory MSP o systémovými projekty v oblasti inovací a další rozvoj podnikání MSP využívajících výsledky VaVaI.[30] Potenciál více podpořit VaVaI v soukromém sektoru má i novela zákona 111/1998 Sb., o vysokých školách[31], kdy zákon ošetřuje, a tím podporuje, participaci studentů doktorského studia na podnikovém VaVaI s jasnými pravidly pro citlivé oblasti transferu znalostí a ochranu výsledků a uznání výsledků aplikovaného výzkumu jako výsledků jako tvůrčí činnosti ve studiu. Dopad na spolupráci výzkumných organizací a podniků a na posílení orientace veřejně financovaného VaV aplikačním směrem může nová, vládou schválená Metodika hodnocení VO 2025+, která posiluje roli zhodnocování výsledků a aplikovaného výzkumu. [32]

Strategický cíl – Plný rozvoj inovačních schopností MSP

Specifický cíl – Zintenzivnění výzkumných, vývojových a inovačních aktivit

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2025 pokračovalo naplňování 12 průběžných z původních 13 opatření. Opatření zaměřené na vytvoření nástroje pro financování projektů českých MSP, které při hodnocení v programu Horizon Europe obdržely Seal of Excellence (SoE), bylo jako opatření č. 6 naplněno již v roce 2021 implementací odpovídajícího schématu do programu SIGMA (TA ČR). V rámci tohoto nástroje, realizovaného jako výzvy *SoE EIC Accelerator* byly v roce 2025 podpořeny 2 projekty a celkově pak bylo za dobu trvání nástroje podpořeno 11 projektů.

Roční přírůstky ve sledovaných indikátorech s průběžným plněním pro níže uvedená opatření odrážejí harmonogramy, rozsah a zaměření výzev na podávání projektů se začátkem řešení v roce 2025 i dokončování projektů z předchozích výzev. V rámci veřejné podpory MSP při VaV nových produktů, materiálů, technologií nebo služeb (opatření č. 1) bylo k podpoře vybráno celkem 527 projektů VaV s účastí MSP. Vedle nového

[29] Profil ČR je v hodnocení EIS 2026 je dostupný na https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2026/ec_rtd_eis-country-profile-cz.pdf. Inovační výkon je měřen pomocí kompozitního indikátoru Souhrnný inovační index složeného ze čtyř oblastí indikátorů, rozdělených na deset dílčích inovačních skupin. Údaje v EIS 2026 vychází z nejnovějších dostupných dat, které se nemusí vždy vztahovat přímo k r. 2025, používány jsou i průměry víceletých období.

[30] Zákonem 329/2025 Sb ze dne 23. července 2025, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí.

[31] Zákonem 52/2025 Sb, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

[32] Usnesení vlády ČR ze dne 18. června 2025 č. 458. Metodika na https://mv.gov.cz/vyzkum/soubor/metodika-hodnoceni-vyzkumnych-organizaci-pdf.aspx.

programu TWIST, který v rámci 1. veřejné soutěže podpořil 39 projektů, bylo MPO přímým poskytovatelem zejména v rámci OP TAK, kde rok 2025 přinesl 190 projektů VaV v aktivitách *Aplikace* (135), *Proof of concept* (43) a *Partnerství znalostního transferu* (12). Důležitým zdrojem podpory MPO pro realizaci VaV v MSP je, ve spolupráci s TA ČR, také program na podporu průmyslového VaV TREND, který klade důraz na rozvoj digitalizace, komunikačních technologií a zavádění principů Průmyslu 4.0. V roce 2025 TA ČR v tomto programu nově podpořil MSP v celkem 49 projektech. Z dalších rezortních programů bylo TA ČR nově podpořeno 20 (DOPRAVA 2020+; MD), 31 (Prostředí pro život; MŽP) a 13 (PRODEF; MO) projektů MSP. V rámci svých kmenových programů TA ČR nově podpořil MSP v 102 projektech SIGMA a 40 projektech THÉTA 2. Celkem tak TAČR v roce 2025 zahájil podporu MSP v 255 projektech. Podle informací TC Praha, které je národním kontaktním místem v ČR pro mezinárodní program Horizont Evropa, bylo v roce 2025 v tomto programu podpořeno 56 českých MSP v celkem 43 nových projektech (některé podniky ve více projektech a celkem pak vzniklo 68 projektových účastí).

Indikátor opatření č. 2, který sleduje výsledky druhu R (software) nebo O „digitální řešení" (obě přinášející prvek novosti a pokroku v IT) předložené MSP, a vzniklé s veřejnou podporou, v roce 2025 zaznamenal 80 nově uplatněných uznaných výsledků. Jedná se o nárůst oproti roku 2024 (56 výsledků R), ale o hodnotu vzdálenou té z výjimečného roku 2023, ale i 2022 (265 resp. 113 uplatněných výsledků R). K nárůstu počtu výsledků software a digitální řešení by měla výrazně přispět dedikovaná výzva roku 2025 *Aplikace – vývoj digitálních řešení* OP TAK, která je zaměřena na klíčové oblasti, jako jsou AI a strojové učení, kvantové výpočty a komunikace, velká data, distribuované sítě a robotika.

V případě opatření č. 3 se meziročně počet evidovaných zavedených inovací zvýšil o téměř 60 %, což lze dát do souvislosti zejména se završením podpory MSP z programu Country for the Future při zavádění principů Průmyslu 4.0 a uplatňování výsledků VaV. V podprogramu *Inovace do praxe* bylo dokončeno bylo 123 zbylých projektů a zavedeno bylo 45 produktových inovací, 47 inovací procesních a 13 organizačních. V rámci programu OP TAK bylo v ukončených projektech aktivity *Inovace* stejně jako vloni zavedeno 25 inovací (20 produktových a 4 inovace procesů).

V případě opatření č. 4 zaměřeného na podporu ochrany, využívání a prosazování duševního vlastnictví u MSP deklaruje ÚPV za rok 2025 dosažení 471 udělených patentů a zapsaných užitných vzorů, což představuje meziroční pokles o 20 chráněných výsledků, kdy pokles jde na vrub patentů – 130 udělených v roce 2025 oproti 152 v roce 2024. Celkově 209 přihlášek vynálezů podaných v roce 2025 je výsledek shodný s rokem 2024. Z dlouhodobého hlediska mají podle dat ČSÚ od roku 2016 počty patentů udělených MSP spíše klesající trend, jakkoli se pohybují poměrně výrazně nad počty z období 2005-2010.[33] Zároveň se trendy v získávání patentů MSP v čase neliší od trendů, které vykazují velké podniky, české VŠ a AV ČR. Počet zapsaných užitných vzorů MSP zůstává dlouhodobě na podobné úrovni. V kontextu možné pozitivní změny a stimulace ochrany vynálezů lze zmínit velký zájem MSP o podporu a služby na ochranu duševního vlastnictví poskytované ÚPV v rámci opatření č. 13. Přispívají i dedikované vouchery OP TAK v aktivitě *Inovační vouchery*, kdy s touto podporou bylo v roce 2025 podáno 49 přihlášek vynálezů a 25 užitných vzorů.

V rámci monitoringu opatření č. 5 uvádí TA ČR, MŠMT a TC Praha nově podporu celkem 81 projektů s účastí českých MSP v programech mezinárodní spolupráce Horizon Europe (zejména programy partnerství v Pilíři II *Globální výzvy a evropská průmyslová konkurenceschopnost a* ERA-NET) a v programech INTER EXCELLENCE a Eurostars, tedy téměř dvojnásobek oproti předchozímu roku. Novým prvkem v podpoře mezinárodní spolupráce jsou příležitosti ve výzvě OP TAK *Aplikace – mezinárodní spolupráce* v rámci sítí IraSME nebo Cornet, která v roce 2025 podpořila dalších 5 projektů.

Naplňování opatření č. 7 v roce 2024 pokračovalo v programech spravovaných TA ČR zahájením 35 projektů ve spolupráci MSP s velkými podniky, a to konkrétně v projektech programů TREND (6), SIGMA (12), THÉTA 2 (9), DOPRAVA 2030 (5), PRODEF (2) a Prostředí pro život 2 (1). Počet takových projektových spoluprací v programech spravovaných TA ČR je sice nižší než v roce 2024 (44) a 2023 (60), nicméně převyšuje počty let 2022 (21) a 2021 (31). Dalších 6 projektů spolupráce bylo v roce 2025 zahájeno z podpory OP TAK v aktivitě *Aplikace*.

[33] Statistiky ČSÚ, DataStat, Inovace, patenty, vyspělé technologie, Patenty a licence na https://data.csu.gov.cz/datastat/dash?aPolozka=KAT070202 a z https://csu.gov.cz/patenty-a-licence?pocet=10&start=0&podskupiny=062&razeni=-datumVydani.

Specifický cíl – Vytvoření vyspělého inovačního ekosystému založeného na domácím VaV

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci opatření č. 8 na podporu spolupráce a přenosu znalostí mezi výzkumnými organizacemi, včetně akademické sféry a MSP bylo v roce 2025 prostřednictvím programů stimulujících spolupráci v mezinárodním měřítku nově podpořeno 74 MSP, z toho u TA ČR 42 MSP, u TC Praha (v programu Horizont Evropa) 25 MSP, u MŠMT v rámci programů INTER-EXCELENCE II/Eurostars pak 7 MSP. Celkově je za rok 2025 evidováno 248 nově podpořených mezinárodních projektů, v nichž dochází k účinné spolupráci MSP a VO. Vedle spolupráce s VO byly aktivity VaVaI v MSP stimulovány i zahájením realizace opatření č. 9, které s využitím OP TAK (*Služby infrastruktury* a *Potenciál*) cílí na podporu budování a rozvoje infrastruktury VaV formou zpřístupnění služeb VaVaI nebo investičním rozšiřováním komplexnější infrastruktury. K pokroku v plnění opatření ve smyslu naplňování indikátoru počtu podniků využívajících novou nebo modernizovanou infrastrukturu dochází s dokončením projektů a v roce 2025 přímo z rozvoje infrastruktur benefitovalo 16 MSP.

V roce 2024 pokračovaly Agentura CzechInvest spolu s API v realizaci systémového projektu *Technologická inkubace* (MPO; CFF) 6. výzvou, která měla výrazně menší ohlas (157 přihlášených projektů a 28 projektů vybraných k inkubaci) než výzva předchozí (284 přihlášek, vybráno 84 projektů).[34] Zájem o inkubaci se vrátil až v 7. výzvě z konce roku 2025 s 260 přihláškami. Při naplňování opatření č. 10, zaměřeného na vznik nových start-up a spin-off firem ve spolupráci s výzkumnými organizacemi, takto vzniklo díky inkubační podpoře CzechInvest 7 nových firem.

K naplňování opatření č. 11, které zahrnuje aktivity schválené agenturou EISMEA, přispíval nový projekt *EEN Czechia*, vedený agenturou CzechInvest od druhé poloviny roku 2025. Za toto období projekt vykázal 3 partnerské dohody a 32 výsledků poradenských služeb.

V případě realizace opatření č. 12, které je zaměřeno na podporu inovativního podnikání a poskytování informací o Key Enabling Technologies (KET) a dalších odvětvích (např. kulturních a kreativních průmyslech) bylo v roce 2025 agenturou CzechTrade podpořeno 308 klientů v KETs v celkem 402 obchodních případech a službách, což oproti roku 2024 představuje v obou ukazatelích nárůst o 17 %. Prostřednictvím akcí Design Centra CzechTrade bylo dále vyškoleno či informováno 131 MSP, přičemž 35 MSP na základě poskytnutých informací zahájilo inovace průmyslového designu vlastních produktů; v rámci programu DESIGN CREDITS bylo současně podpořeno 52 projektů MSP v oblasti designových inovací. V rámci projektu *NOVUMM2KET* bylo podpořeno 60 účastí MSP na 8 zahraničních akcích ve Francii, Nizozemsku, Německu, Saudské Arábii a na Slovensku. Nový projekt *DESIGN 3* podpořil spolupráci MSP s expertem z Adresáře designérů CzechTrade a 10 účastí MSP na 2 zahraničních akcích (Dubaj a Hongkong).

V roce 2024 zprostředkoval ÚPV ze SME Fund (EK a EUIPO) ve spolupráci s EUIPO celkem 2 112 poukazů na financování zápisu práv duševního vlastnictví a strategického poradenství pro MSP (opatření č. 13), z toho 408 poukazů na IP Scan v hodnotě 329 562 EUR, 1 697 poukazů na ochranné známky a průmyslové vzory v hodnotě 687 934 EUR a 7 poukazů na patenty v hodnotě 7 241 EUR. Celkem české MSP v roce 2025 čerpaly podporu 1 024 736 EUR, o 44 % více než v roce 2024. Počtem podpor bylo opatření v roce 2025 naplněno na 210 %.

[34] Podrobnější souhrny uvádí MPO na stránce Technologická inkubace start-upů dostupné na https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/podpora-vyzkumu-a-vyvoje/technologicka-inkubace-startupu/technologicka-inkubace-start-upu--275257/ a CzechInvest na https://technologickainkubace.org/o-technologicke-inkubaci/data-o-startupech/.

Digitalizace

Podle výsledků Zprávy EK o stavu digitální dekády 2026[35] (navazuje na Index digitální ekonomiky a společnosti – DESI) vykazuje ČR silné výsledky v oblasti základních digitálních dovedností, které dosahují 70,5 % populace oproti průměru EU ve výši 60,4 %. Digitální inkluze usnadňuje rozvoj základních dovedností s minimálním rozdílem mezi pohlavími i mezi venkovem a městy ve srovnání s průměrem EU. Pokračují reformy v oblasti digitálního vzdělávání, zejména revize Rámcového vzdělávacího programu zaměřená na informatické a algoritmické myšlení, programování a práci s daty, které budou plně implementovány ve školách od roku 2027. Prostřednictvím NPO a úřadů práce je podporováno vzdělávání dospělých. Veřejné služby se nadále zlepšují – digitální veřejné služby pro podniky dosáhly plného skóre 100 bodů ze 100 a služby pro občany 87,2 % (nad průměrem EU 84,6 %). Odolnost vůči dezinformacím a ověřování informací online však zůstávají slabými místy: 64 % obyvatel je vystaveno nepravdivému či pochybnému obsahu a informace si na internetu ověřuje pouze 25,2 % lidí (oproti 29,2 % v EU).

Dle statistiky má ČR nadále značné rezervy v oblasti pokrytí sítěmi s velmi vysokou kapacitou (VHCN; aktuálně 54,7 % oproti průměru EU ve výši 85,5 %) i v pokrytí optickými přípojkami (FTTP s 44,8 % oproti 74,1 % v EU). Na druhou stranu si vede nadprůměrně dobře v základním pokrytí sítěmi 5G, kde dosahuje 99,7 % populace (oproti 96,8 % v EU). Vyššího stupně pokrytí broadbandem (optická vlákna, VHCN) má být dosaženo s přispěním Akčního plánu 3.0 k provedení některých opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací, úprav stavebního zákona a transpozice aktu o gigabitové infrastruktuře. Zásadním se stává reálný přechod koncových uživatelů k optickým sítím, který je však brzděn cenovou citlivostí a nižší vnímanou přidanou hodnotou gigabitového připojení u spotřebitelů. Přechod ze starších měděných sítí navíc zůstává tržně řízený bez strukturovaného plánu vypínání.

Při využívání pokročilých technologií v podnikatelském sektoru vykazuje Česko výrazný růst zejména v oblasti datové analytiky, kterou využívá 44,6 % firem (nad průměrem EU 39,9 %). Využívání cloudových služeb dosahuje 42,9 % (EU 46,7 %) a umělé inteligence (AI) 17,6 % firem (EU 20,0 %). Souhrnně alespoň jednu z pokročilých technologií (AI, cloud nebo datovou analytiku) využívá 61,0 % českých podniků oproti 63,2 % podniků v EU.

Česko tak dle Zprávy EK pokračuje v digitalizaci podniků, i když čelí výzvám při škálování inovativních firem. V roce 2025 dosáhlo 70,5 % malých a středních podniků (MSP) alespoň základní digitální intenzity, což je těsně pod průměrem EU (71,4 %). Národní cíl pro rok 2030 zůstává na 80 % pro MSP. Česko podniká konkrétní kroky k jejich dosažení prostřednictvím výzev z OP TAK (např. „Digitální podnik“ a „Aplikace - DEEP TECH“ zaměřených na zavádění technologií Průmyslu 4.0 a pokročilý výzkum), podpory Evropských center pro digitální inovace (EDIH) a výzkumného programu TWIST na podporu rozvoje strategických technologií jako AI, polovodiče a kvantové technologie. Překážkami nadále zůstávají složité administrativní a povolovací procesy, omezení u dotačního financování provozních nákladů cloudu a složitější přístup k rozvojovému kapitálu (počet jednorožců zůstává na 3 oproti cíli 6).

Podle závěrů doporučení EK by Česko mělo:

- **Broadband / Konektivita:** Podpořit rozvoj FTTP a VHCN koordinovanými dotačními programy a regulačními opatřeními (včetně venkovských oblastí); posílit faktické připojování koncových uživatelů k optice; podpořit vypínání měděných sítí (copper switch-off) pro stimulaci přechodu na optiku a zlepšit dostupnost v pásmu 5G 3,4–3,8 GHz.
- **Jednorožci a škálování firem:** Posílit podmínky pro škálování inovativních firem (start-upů a spin-offů v deep-tech sektorech) zlepšením přístupu k rozvojové podpoře a usnadněním komerčního využití výsledků výzkumu skrze silnější propojení akademické sféry a firem.
- **ICT specialisté:** Posílit nabídku ICT specialistů a pokročilých digitálních dovedností se zaměřením na kyberbezpečnost, AI a data; lépe sladit vzdělávací a rekvalifikační programy s potřebami trhu práce a zvýšit úsilí o přilákání žen a dívek do ICT profesí.
- **eHealth:** Posílit interoperabilitu a využívání digitálních zdravotnických služeb zrychlením přijetí společných datových standardů, podporou digitalizace menších poskytovatelů péče a zvýšením povědomí o eHealth mezi zdravotníky i pacienty.

[35] Dostupné na: https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/library/digital-decade-2026-country-reports.

- **Zelená a digitální transformace:** Vytvořit ucelenější přístup pro propojení digitalizace s environmentálními cíli, včetně monitorování ekologické stopy digitálních infrastruktur a integrace digitalizace do klimatických a energetických politik.

Graf 20 Digitalizace podnikání v ČR dle DESI v roce 2025

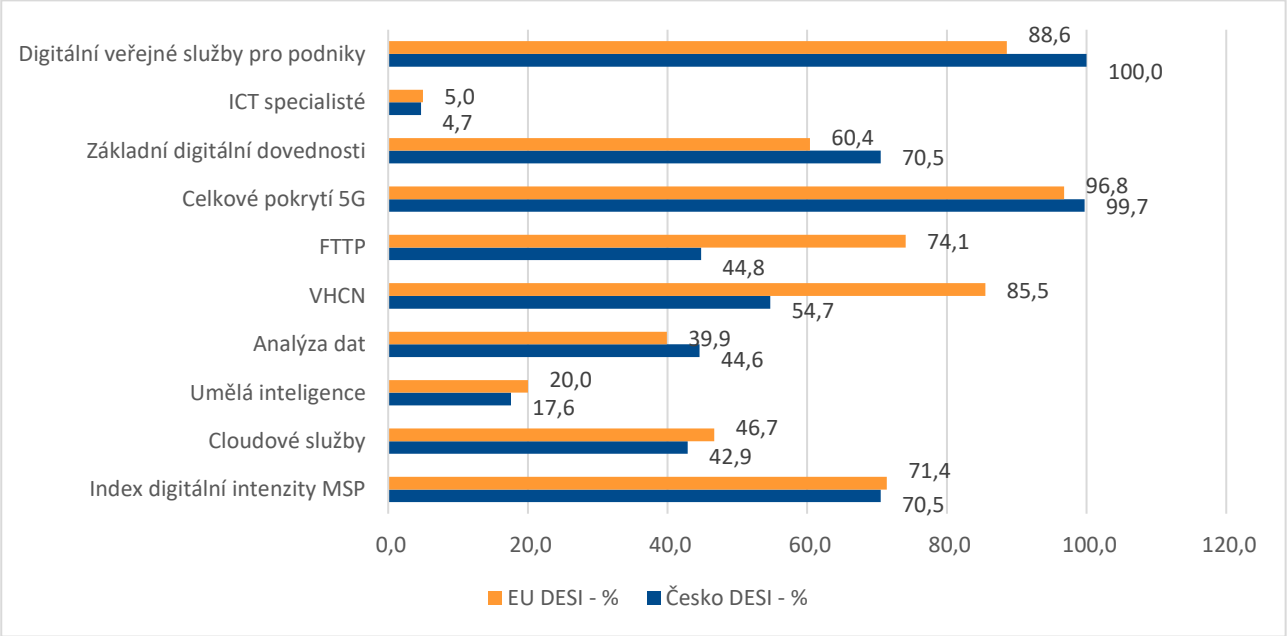

Zdroj: Evropská komise[36], graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Strategický cíl – Digitální transformace MSP v ČR

Specifický cíl - Zvýšení veřejného povědomí o přínosech digitální transformace

Shrnutí k opatření s průběžným termínem plnění:

V rámci opatření č. 1 jsou na seminářích, konferencích, webinářích a jiných setkáních, kterých se účastní zástupci sekce fondů EU MPO a API, prezentovány příklady typických způsobilých výdajů s prvky P4.0 z úspěšně realizovaných a podpořených projektů. MPO dále oceňuje také podniky, které realizují projekty podpořené z evropských strukturálních fondů v oblasti Průmyslu 4.0, v rámci každoročního předávání cen Podnikatelský projekt roku.

Brno Industry Week, pořádaný klastrem Brno Industry 4.0 pod záštitou Regionální hospodářské komory Brno, propaguje úspěšné obchodní případy nasazení technologií Průmyslu 4.0 prostřednictvím odborných konferencí, workshopů, exkurzí a networkingových aktivit, kde české firmy prezentují konkrétní řešení a přínosy digitalizace pro produktivitu a konkurenceschopnost; akce zároveň podporuje regionální inovace a propojuje podniky s experty a veřejnou správou.

Nový web www.optak.cz, spuštěný MPO na počátku roku 2024, významně podporuje propagaci a praktické využití technologií Průmyslu 4.0 českými firmami. Slouží jako moderní a přehledná platforma pro komunikaci se žadateli a příjemci podpory z OP TAK, který financuje projekty v oblasti digitalizace, energetiky a výzkumu. Web nabízí aktuální výzvy, jednoduchý filtr podle typu podpory, přímé odkazy na podání žádosti a praktické návody od sepsání podnikatelského záměru až po realizaci projektu. Kromě toho obsahuje blogové články, čtvrtletník „tak“, publikace a upoutávky na akce, které zviditelňují úspěšné případy nasazení technologií Průmyslu 4.0. Na stránkách je také k dispozici přehled seminářů, workshopů a konferencí, čímž se web stává důležitým nástrojem pro šíření inspirace, informací a dobré praxe mezi podniky.

[36] Dostupné na: https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts. Data za základní digitální dovednosti, analýzu dat a cloud jsou k dispozici pouze za rok 2023.

Specifický cíl - Zvýšení využití digitálních nástrojů a nových technologií v podnikání MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Pokud se jedná o opatření č. 3 zaměřené na podporu MSP při zavádění a využívání digitálních nástrojů a nových technologií v podnikání (automatizace, AI, robotizace, strojové učení, rozšířená a virtuální realita, business intelligence, e-commerce apod.) lze uvést, že v rámci OP TAK jsou administrovány již 4 uzavřené výzvy aktivity Digitální podnik, a to Digitální podnik - výzva I, Virtuální podnik - výzva I, Technologie 4.0 – výzva I a Digitální technologie – výzva I. V rámci těchto tří výzev bylo k 3. 8. 2026 podpořeno 848 podniků (projekty s právním aktem).

V případě opatření č. 4 zaměřeného na podporu MSP při využívání a propojování ICT infrastruktury (např. datová centra, technologie HPC aj.), která je nezbytná pro naplňování principů P4.0, a to v souladu s trendem zpracování a využívání velkého množství dat, lze konstatovat, že v rámci výzev OP TAK (Digitální podnik, Virtuální podnik) byly podpořeny prvky pro propojování ICT infrastruktury (zejména monitoring/big data). Stejné prvky byly podpořeny u výzev Digitální podnik/Virtuální podnik financovaných z NPO. Počet takto doposud podpořených podniků činí zhruba 620.

V rámci opatření č. 5 zacíleného na podporu zvyšování kybernetické bezpečnosti systémů a technologií v MSP, vč. uchování dat, bylo v rámci výzev OP TAK (Digitální podnik, Virtuální podnik a Technologie 4.0) a NPO (Digitální podnik, Virtuální podnik) doposud podpořeno přibližně 800 podniků.

Specifický cíl - Zajištění fungování sítě Center pro digitální inovace za účelem podpory MSP

Opatření s termínem splnění v roce 2025:

- **Opatření č. 6 - Vybudovat národní síť Center pro digitální inovace, umožnit jejich zapojení do evropské sítě a zajistit jejich další rozvoj za účelem poskytování služeb pro MSP (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MPO)**

  Splněno

  V ČR byla vybudována síť šesti Evropských center pro digitální inovace, nebo-li „EDIHs“ (EDIH OSTRAVA, EDIH DIGIMAT, EDIH BRAIN FOR INDUSTRY, EDIH NORTHERN AND EASTERN BOHEMIA, EDIH CYBERSECURITY INNOVATION HUB a EDIH CTU (ČVUT)), které od roku 2023 realizují své aktivity samostatně v rámci podpory digitalizace MSP. Jejich přehled je k dispozici na portálu EK[37] i MPO[38]. Kofinancování provozu center bylo do roku 2025 zajištěno z NPO a DEP. V roce 2025 bylo na základě navazující výzvy DEP schváleno pokračování činnosti sítě v ČR až do roku 2028, a to za společného financování z tohoto programu a státního rozpočtu.

  Mezi hlavní nabízené služby patří testování technologií před investicí, odborná školení a rozvoj digitálních dovedností, podpora při hledání investic, budování sítí a zprostředkování přístupu k inovačním ekosystémům. Veřejný sektor i podniky si tak mohou ověřit funkčnost nových digitálních řešení – softwarových i hardwarových – ještě před samotnou investicí, což jim umožňuje lépe porozumět návratnosti investic i technologickému potenciálu. Všechny tyto služby jsou MSP i veřejné správě poskytovány bezplatně. Centra poskytly od 2023 celkem 2 039 služeb MSP a cíl opatření č. 6 byl splněn.

[37] Dostupné na: https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/edih-catalogue?f%5B0%5D=country%3ACzechia&f%5B1%5D=edih_soe%3Adih&f%5B2%5D=edih_soe%3Aedih&f%5B3%5D=edih_soe%3Asoe.

[38] Dostupné na: https://www.mpo.gov.cz/cz/podnikani/digitalni-ekonomika/evropska-centra-pro-digitalni-inovace/evropska-centra-pro-digitalni-inovace---277088/.

- **Opatření č. 7 - Podporovat fungování Center pro digitální inovace za účelem zvyšování odborných digitálních znalostí a dovedností na úrovni managementu i zaměstnanců. (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MPO)**

  Splněno

  Od roku 2023 využilo služeb center za účelem zvyšování odborných digitálních znalostí managementu i zaměstnanců celkem 1 023 podniků a cíl opatření č. 7 byl splněn.

- **Opatření č. 9 - Provádět osvětové a informační aktivity o službách sítě Center pro digitální inovace a možnostech finanční podpory z národních a evropských programů na podporu digitální transformace (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2025, gestor: MPO)**

  Splněno

  Do roku 2025 zorganizovala centra celkem 127 osvětových a networkingových akcí, čímž byl cíl opatření č. 9 vícenásobně překročen.

Specifický cíl – Kvalitní digitální infrastruktura a vysokorychlostní připojení k internetu

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Opatření č. 10 je zaměřeno na modernizaci a rozšiřování infrastruktury pro vysokorychlostní internet (především optických sítí s velmi vysokou kapacitou) s cílem zajistit konektivitu pro domácnosti, MSP a další socioekonomické aktéry. V roce 2023 byla z OP PIK dokončena realizace téměř 22 000 přípojek. V témže roce MPO v rámci NPO podpořilo projekty, které do poloviny roku 2026 vytvoří dalších více než 30 000 přípojek. Prostřednictvím OP TAK byly navíc podpořeny projekty s předpokládaným pokrytím přibližně 50 000 adresních míst do poloviny roku 2029. Na základě dosavadního vývoje lze předpokládat, že stanovený cíl – navýšit počet přípojek o 60 000 mezi lety 2021 a 2027 – bude splněn.

Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji

Přístup k cenově dostupným energiím a materiálovým zdrojům patří k základním předpokladům konkurenceschopnosti MSP. Tento fakt nabývá v kontextu průmyslové struktury hospodářství ČR s vysokým zastoupením energeticky náročných oborů zásadního významu, a to i v kontextu důsledků neustávajícího geopolitického napětí a projevů klimatických změn. Co se týče cenové hladiny energetických komodit, v roce 2025 elektřina i zemní plyn postupně zlevňovaly, jejich ceny nicméně stále zůstávaly výrazně nad úrovní před energetickou krizí z let 2021–2022 a cena elektřiny pro podniky byla stále zhruba dvojnásobná oproti roku 2021. Snižování energetické náročnosti tvorby hrubé přidané hodnoty má dlouhodobě klesající trajektorii. V porovnání s ostatními zeměmi EU ale zůstává ČR pátou energeticky nejnáročnější ekonomikou.

Graf 21 Vývoj energetické náročnosti průmyslu ČR[39]

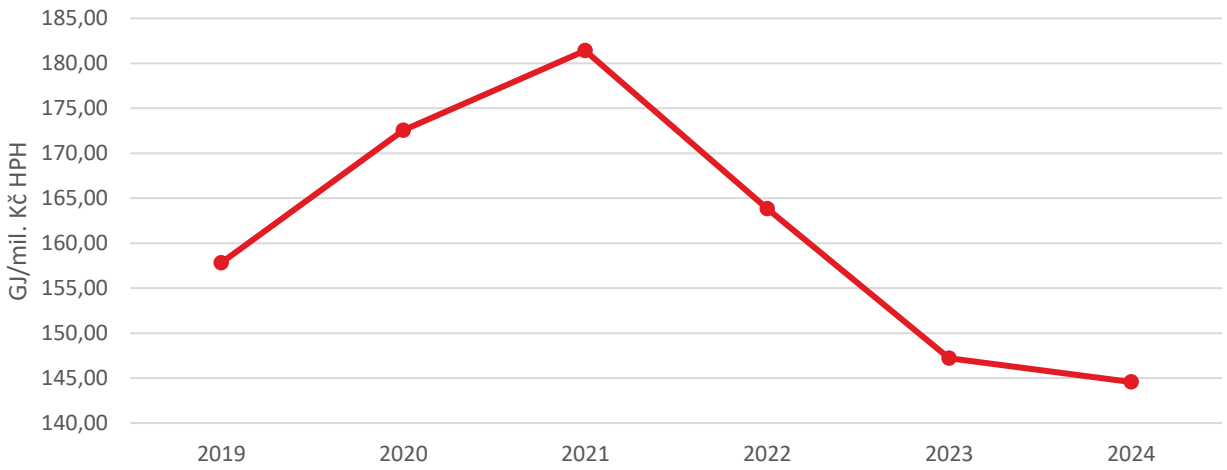

Zdroj: EUROSTAT, graf Ministerstva průmyslu a obchodu[40]

K oblasti legislativního rámce EU roku 2025 hraje zásadní roli zveřejnění Dohody o čistém průmyslu [41], jejímž hlavním cílem je propojit dekarbonizaci Evropy s posílením konkurenceschopnosti. Tento dokument se zaměřuje na energeticky náročná průmyslová odvětví a odvětví čistých technologií. Konkrétní opatření pro cenově dostupné energie definuje Akční plán pro cenově dostupnou energii[42]. Rok 2025 se v oblasti nízkouhlíkové ekonomiky nesl také ve znamení implementace směrnice (EU) 2023/1791[43] (směrnice EED III) o energetické účinnosti a rovněž směrnice (EU) 2023/2413[44] o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (směrnice RED III).

Aktualizovaný Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu[45] převedl ambiciózní cíle EED III do konkrétních národních závazků. Ve vztahu k oblastem sledovaným touto Výroční zprávou je zdůrazněn závazek přispět do roku 2030 ke snížení konečné spotřeby energie na 852 PJ (závazný cíl) a spotřebě primární energie nejvýše přibližně na 1 222 PJ (nezávazný cíl) a cíl nových ročních úspor ve výši 145 PJ a kumulovaných úspor ve výši 669 PJ.

Pro MSP přinesla zásadní změny novelizace zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon) - kdy mezi nejvýznamnějšími ustanoveními bylo zavedení pravidel pro akumulaci, flexibilitu a agregaci. Rovněž novela zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií (zavádějící princip „energetická účinnost v první řadě“ a

[39] Vývoj energetické náročnosti průmyslu je uveden jako podíl spotřeby primárních energetických zdrojů v průmyslu (včetně stavebnictví) a hrubé přidané hodnoty v běžných cenách

[40] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/assets/cz/energetika/uspory-energie/strategicke-dokumenty/2026/9/14--zprava-o-pokroku-plneni-cilu-energeticke-ucinnosti-v-CR-_2026__1.pdf

[41] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0085.

[42] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0079.

[43] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02023L1791-20260805.

[44] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413.

[45] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vnitrostatni-plan-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--285293/.

nástroje jeho naplňování – například průkazy energetické náročnosti budov, energetické audity a posudky). Uvedené novelizace doplnily příslušné prováděcí vyhlášky.

V oblasti energetické efektivity přinesla legislativa pro podniky významnou změnu v logice povinnosti energetického auditu. Nově není rozhodující pouze to, zda je podnik „velkým podnikem“, ale především jeho skutečná průměrná konečná spotřeba energie[46].

V oblasti podpory OZE a provádění směrnice RED III (EU) 2023/2413[47] o podpoře využívání OZE byla v roce 2025 v ČR klíčovým krokem především schválení zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie („ZOZE“), která zavádí podmínky pro tzv. akcelerační oblasti a zrychlení povolovacích procesů. Podpora v oblasti OZE se řídí cíli stanovenými ve Vnitrostátním plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu v souladu se směrnicí RED III. ČR se zavázala přispět k dosažení unijního cíle podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie podílem 30,1 %[48] za ekonomiku ČR. Podle údajů Eurostat dosáhl podíl OZE na hrubé konečné spotřebě v EU v roce 2025 celkem 26,2 %[49] (předběžný údaj), pro ČR je uváděn údaj 19,1 %[50] (předběžný údaj).

Co se týče výroby elektřiny z OZE, její vývoj a podíl na celkové výrobě brutto elektřiny měly v roce 2025 mírně klesající úroveň, a to zejména z důvodu nižších objemů výroby ve vodních (výrazný pokles) a větrných elektrárnách. Naopak fotovoltaika, biomasa, bioplyn i využití biologicky rozložitelného komunálního odpadu zaznamenaly růst.

MSP se v roce 2025 zapojily také do rozvoje komunitní energetiky, která od roku 2024 na základě Lex OZE III umožňuje MSP snižovat náklady na elektřinu, využívat vlastní nebo společnou FVE, sdílet přebytky mezi provozovnami a spolupracovat s obcemi a dalšími podniky na lokální výrobě a spotřebě energie. Ke konci roku 2025 bylo v České republice do sdílení elektřiny zapojeno 85 energetických společenství.

Oblasti rozvoje nízkouhlíkové ekonomiky se úzce dotýká téma tzv. ESG[51] reportování. V roce 2025 sice nebyla pro většinu MSP stanovena obecná povinnost ESG reportingu, u MSP zapojených do dodavatelských řetězců firem podléhajících ESG reportingu však dodávky dat k vybraným ukazatelům ESG představovaly rostoucí nepřímou administrativní a nákladovou zátěž. Evropská komise proto v červenci 2025 doporučila Dobrovolný standard pro vykazování udržitelnosti pro nekotované mikro, malé a střední podniky, jehož cílem bylo sjednotit a zjednodušit poskytování těchto informací a omezit množství individuálních požadavků kladených na MSP.

[46] Podle nové úpravy pokud přesáhne nad 10 TJ/rok průměrné spotřeby za předchozí tři roky 10 TJ/rok nastává povinnost energetického auditu, pokud podnik nemá odpovídající systém hospodaření s energií; podkud přesáhne 85 TJ/rok nastává povinnost zavést systém hospodaření s energií.

[47] Členské státy společně zajistí, aby podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie dosáhl v roce 2030 nejméně 42,5 %, společně usilují o dosažení stavu, aby podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie Unie v roce 2030 dosáhl 45 %. Členské státy rovněž stanoví orientační cíl pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 ve výši nejméně 5 % nově instalované kapacity energie z obnovitelných zdrojů.

[48] Zahrnuje elektřinu, vytápění, chlazení; pro elektroenergetiku je stanoven cíl 28% podíl OZE, v oblasti vytápění a chlazení 40% podíl.

[49] Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Renewable_energy_statistics

[50] Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_ind_ren__custom_22125457/default/table?lang=en.

[51] Environmental, Social, Governance (environmentální, sociální a firemní řízení)

Graf 22 Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na celkové výrobě brutto elektřiny

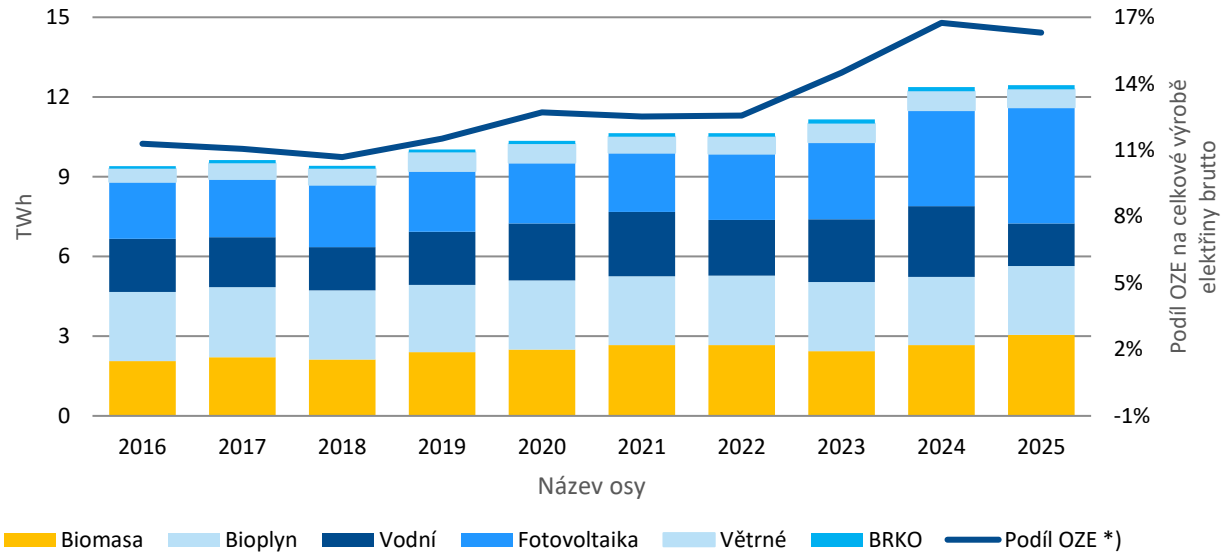

Zdroj: ERÚ, Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy[52]

Nedílnou součástí přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku je oblast čisté mobility. Ke klíčovým strategickým dokumentům roku 2025 na úrovni EU lze přiřadit Průmyslový akční plán pro evropský automobilový průmysl[53], doplněný evropským balíčkem opatření pro automobilový průmysl (Automotive Package)[54] – například změkčení emisních cílů pro rok 2035, podpora hodnotového řetězce bateriových článků na území EU, opatření pro dekarbonizaci firemních parků včetně podpory bezemisních těžkých vozidel.

V ČR probíhala v roce 2025 implementace cílů 2. aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility[55] (NAP ČM) přijaté v roce 2024. Ukazatele čisté mobility za rok 2025 (počty nízkoemisních a bezemisních vozidel, jakož i síť dobíjecí a plnicí infrastruktury) potvrzují, že tento segment v ČR výrazně rostl, i když stále zůstává za průměrem EU. ČR dosahuje v absolutním pořadí zemí EU v oblasti registrací nových osobních vozidel na alternativní pohon 14. příčky[56].

Dostupnost dobíjecí a plnicí infrastruktury je důležitým předpokladem rozvoje čisté mobility. V porovnání s ostatními státy EU v roce 2025 řadí ČR v porovnání s ostatními státy EU v absolutních číslech na 14. místo, v přepočtu na počet obyvatel na 21. místo (zde pokles o jednu příčku oproti roku 2024). K 31. 12. 2025 bylo v evidenci vedeno 3 740 veřejně přístupných dobíjecích stanic. Pro dobíjení elektrických vozidel je k dispozici celkem 6 590 dobíjecích bodů, z toho je 3 990 běžných dobíjecích bodů a 2 600 vysoce výkonných dobíjecích bodů[57].

[52] Dostupné na: https://eru.gov.cz/rocni-zprava-o-provozu-elektrizacni-soustavy-cr-pro-rok-2025.

[53] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0095.

[54] Změkčení emisních cílů pro rok 2035: odpora malých a dostupných elektromobilů: Vyčlenění **1,8 miliardy eur** na podporu hodnotového řetězce a výroby bateriových článků přímo na území EUOpatření motivující k dekarbonizaci firemních vozových parků,

[55] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/automobilovy-prumysl/2--aktualizace-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility--283771/.

[56] Dostupné na: https://www.acea.auto/files/Press_release_car_registrations_December_2025.pdf.

[57] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/cz/energetika/statistika/statistika-a-evidence-cerpacich-a-dobijecich-stanic/verejne-pristupne-dobijeci-stanice-v-ceske-republice--288384/?utm_source=chatgpt.com.

Graf 23 Vývoj počtu dobíjecích stanic a spotřeby elektřiny u veřejných dobíjecích stanic

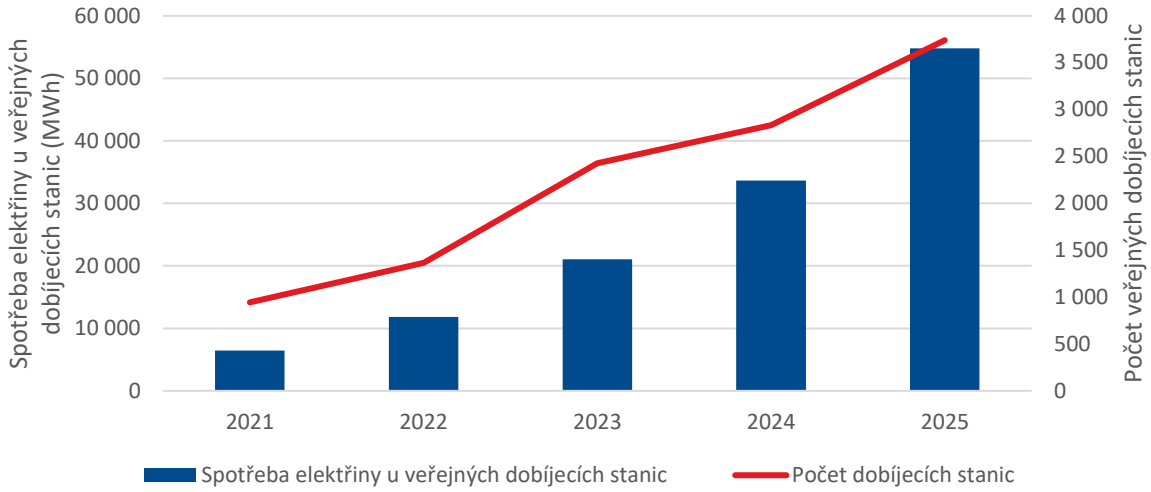

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu [58]

V oblasti vodíkových technologií v dopravě fungovaly ke konci roku 2025 tři veřejně přístupné vodíkové plnicí stanice (Ostrava, Praha – Barrandov, Litvínov) a dvě neveřejné ve výzkumných stanicích (ÚJV Řež a VŠB – CEET). Podrobné a aktuální informace o české vodíkové infrastruktuře poskytuje Vodíková mapa ČR, která je součástí webu cistadoprava.cz.

Rozvoj infrastruktury LNG je v ČR stále v počátcích. K 31. 12. 2025 bylo k dispozici 10 stanic LNG. Spotřeba LNG pro silniční dopravu v roce 2025 meziročně mírně poklesla; celková spotřeba CNG a LNG v dopravě dosáhla 96,59 mil. m³. Segment LNG a bioLNG má potenciál dalšího rozvoje zejména v těžké nákladní dopravě.

V oblasti efektivnějšího využívání zdrojů byly v roce 2025 na úrovni EU přijaty důležité legislativní a metodické iniciativy, ve vztahu k MSP mají největší význam nařízení o obalech a obalových odpadech[59], pracovní plán k nařízení o ekodesignu pro udržitelné výrobky na období 2025–2030[60] (například digitální pas výrobku, energetické štítky), novelizace rámcové směrnice o odpadech[61]. Zahájením veřejné konzultace pokročila EK v roce 2025 v přípravě Evropského aktu o oběhovém hospodářství.

V oblasti zajištění vodních zdrojů má ve vztahu k MSP zásadní význam vstup revidované směrnice o čištění městských odpadních vod[62] v platnost dne 1. ledna 2025. Směrnice zpřísňuje požadavky na čištění odpadních vod a odstraňování nových typů znečišťujících látek, podporuje opětovné využívání vody a zpětné získávání cenných zdrojů z odpadních vod.

V České republice v roce 2025 pokračovala implementace Strategického rámce cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040) prostřednictvím Akčního plánu pro období 2022–2027. V roce 2025 probíhalo první hodnocení plnění Akčního plánu za období 2022–2024, které bylo podkladem pro první monitorovací zprávu.[63]

V oblasti podpory oběhových řešení u podniků bylo v roce 2025 významným krokem dokončení projektu TITSMPO305, jehož výsledkem jsou certifikované metodiky Cirkulární audit I. a Cirkulární audit II. První metodika slouží k analýze provozu podniku a návrhu opatření pro uplatňování principů oběhového

[58] Dostupné na:. https://mpo.gov.cz/cz/energetika/statistika/statistika-a-evidence-cerpacich-a-dobijecich-stanic/verejne-pristupne-dobijeci-stanice-v-ceske-republice--288384/?utm_source=chatgpt.com.

[59] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02025R0040-20250122.

[60] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0187.

[61] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008L0098-20251016.

[62] Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403019.

[63] Dostupné na: https://mzp.gov.cz/cz/agenda/odpadove-hospodarstvi-a-cirkularni-ekonomika/cirkularni-ekonomika/cirkularni-ekonomika-2-0.

hospodářství, zatímco druhá je určena k posuzování cirkularity projektů předkládaných v dotačních programech[64].

Na tyto metodiky navázala II. výzva aktivity Poradenství v OP TAK, vyhlášená v březnu 2025, která umožnila MSP získat podporu na poradenské služby včetně zpracování Cirkulárního auditu.

Strategický cíl – Přechod MSP k nízkouhlíkové ekonomice

Specifický cíl – Zvýšení energetické účinnosti MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Rámec opatření k podpoře energetické účinnosti tvoří vzájemně provázaný celek tvořený legislativním rámcem, nástroji podpory rozvoje odborných poradenských kapacit a cílenou finanční podporou konkrétních aktivit přímo u MSP. Hlavními zdroji podpory jsou programy OP TAK a Modernizační fond. Pro OP ST zaměřený na zmírňování socioekonomických dopadů zelené transformace v rámci Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje není podpora energetické účinnosti hlavním cílem programu, vybrané výzvy programu nicméně podporují investice do zařízení využívajících energie z obnovitelných zdrojů nebo rekonstrukce a modernizace sítí dálkového vytápění, stejně tak jako investice do výroby tepla výhradně na základě obnovitelných zdrojů energie.

V rámci opatření č. 1 Zkvalitňovat legislativní rámec a monitoring snižování energetické náročnosti energetického hospodářství MSP byla v roce 2025 vydána prováděcí vyhláška č. 416/2025 Sb. k zákonu č. 406/2000 Sb. o hospodaření s energií. Tato vyhláška se zaměřuje na úpravu podmínek činnosti energetických specialistů. Jedná se o jednu z portfolia prováděcích vyhlášek souvisejících s vydáním směrnice EED III. Indikátor č. 1.1 byl splněn částečně.

Indikátor 1.2 sleduje přípravu Databáze energetické náročnosti, která bude v plánovaném roce dokončení 2027 představovat jednotnou centrální platformu pro shromažďování, správu, analýzu a zpřístupňování údajů o energetickém hospodářství budov i podniků. Součástí systému bude moderní uživatelské rozhraní a funkcionality určené pro široké spektrum uživatelů – od veřejnosti přes podnikatelské subjekty až po vlastníky průmyslových a provozních objektů, včetně segmentu malých a středních podniků (MSP). Základ databáze budou tvořit dokumenty, jako jsou průkazy energetické náročnosti budov (PENB), energetické audity a posudky, kontroly vytápění, klimatizace a větrání či renovační pasy. Dokumenty budou přiřazeny ke konkrétním budovám nebo energetickým hospodářstvím, aby byl zajištěn komplexní přehled o energetické náročnosti celého fondu budov a podnikatelského sektoru v ČR. Pro MSP bude DEN představovat spolehlivý zdroj digitálně dostupných dat nezbytných pro rozhodování o energeticky úsporných opatřeních, plánování investic, přípravu žádostí o podporu i systematické řízení energetického hospodářství. Indikátor č. 1.2 je plněn průběžně.

Opatření č. 2 Posilovat odborné kapacity v oblasti energetického poradenství představovalo zejména program EFEKT III a navazující systém energetického poradenství. Oproti roku 2024 však došlo k významné změně systému, neboť v průběhu roku byly v důsledku vyčerpání dostupných finančních prostředků ukončovány bezplatné poradenské služby klasických středisek EKIS a systém energetického poradenství procházel reformou. V roce 2025 tak pokračovalo zejména dobíhající poradenství prostřednictvím mobilních M-EKIS a internetové poradny i-EKIS. V roce 2025 již nebyla vyhlášena nová výzva EFEKT III pro klasická střediska EKIS; poslední výzva EFEKT III pro EKIS (výzva č. EFEKT 4/2024) byla ukončena s termínem podání žádostí v listopadu 2024. Pokračovaly však některé aktivity podporované z předchozích výzev Národního plánu obnovy, zejména M-EKIS a EnKoMAS.

Indikátor 2.1 Počet realizovaných poradenských aktivit týkajících se energetické účinnosti (středisek EKIS, M-EKIS a EnKoMAS k 31.12.2025 dosáhl cílové hodnoty 26 542. V roce 2025 již nebyla vyhlášena nová výzva EFEKT III pro klasická střediska EKIS; poslední výzva EFEKT III pro EKIS (výzva č. EFEKT 4/2024) byla ukončena s termínem podání žádostí v listopadu 2024. Pokračovaly však některé aktivity podporované z

[64] Dostupné na: https://mpo.gov.cz/cz/prumysl/prumysl-a-zivotni-prostredi/cirkularni-audit--285627/.

předchozích výzev Národního plánu obnovy, zejména M-EKIS a EnKo MAS. žadatelé v rámci programů administrovaných Národní rozvojovou bankou mohou využít poradenství z programu Nová ELENA.

V rámci OP Životní prostředí byly v roce 2025 vyhlášeny výzvy č. 1/2025, 16/2025 a 17/2025 k podpoře energetického vzdělávání a energetické osvěty v souhrnné výši 203,5 mil. Kč.

V roce 2025 bylo podpořeno 13 podnikatelských subjektů pro zavedení energetického managementu podniku. (indikátor č. 2.2)

S ohledem na změnu legislativy pro oblast energetických úspor se MPO v roce 2025 věnovala přípravě metodiky monitoringu energetických auditů, tato metodika bude využita rovněž v rámci DEN. Vydání metodiky je plánováno na rok 2027 (indikátor č. 2.3)

V rámci opatření č. 3 Podporovat realizaci aktivit snižování energetické náročnosti u MSPU indikátoru 3.1 Snížení konečné spotřeby energie u podpořených MSP bylo k 31. 12. 2025 dosaženo hodnoty 13 440,828 GJ/rok (OP TAK), podpořeno bylo 401 podniků (indikátor 3.2). Roční spotřeba primární energie v podnicích dosáhla 4 865,069 MWh/rok, odhadované emise skleníkových plynů 1 263,849 tun CO2 ekv./rok. Dosaženou hodnotu indikátoru do určité míry zkresluje fakt, že monitorovací systémy sledující poskytování podpory formou finančních nástrojů nesledují typ podnikatelského subjektu, neoddělují tudíž MSP.

V rámci programu Nové úspory energie bylo sjednáno 135 úvěrů v celkovém objemu 715 mil. Kč. V srpnu 2025 byl program pozastaven z důvodu úplného vyčerpání alokace ve výši 1,77 mld. Kč. Úvěrovými programy zaměřenými na úspory energií byly v roce 2025 program ENERG, program Nové úspory energie s finančním příspěvkem z OPTAK a v červnu 2025 nově spuštěný program Nový ENERG z prostředků Modernizačního fondu určený pro budovy v hl. m. Praze.

Indikátor č. 3.2 vykazuje k 31.12.2025 hodnotu 401 podpořených podniků.

V oblasti teplárenství a úspor energií byl v rámci Modernizačního fondu v roce 2025 vyhlášena výzva HEAT 1/2025 ve výši 8 041 mil. Kč k podpoře rekonstrukce nebo náhrady zdroje tepla v soustavách zásobovaní tepelnou energií se změnou palivové základny nebo typu energie.

V rámci opatření č. 4 Podporovat renovaci budov a výstavbu energeticky efektivních nových budov MSP se v roce 2025 výzvy OP TAK na tuto oblast nezaměřovaly, časově je jejich zařazení posuzováno v kontextu průběhu čerpání a výsledků výzev Úspory energie II. a Úspory energie – finanční nástroje, jakož i procesu transpozice směrnice (EU) 2024/1275 o energetické náročnosti budov. Mezi realizovaná investiční opatření patřilo zejména zateplení budov, výměna systémů vytápění a klimatizace, modernizaci výrobních technologií, výměna osvětlení, výstavba energeticky efektivních budov apod.

Indikátor 4.1 Počet podpořených realizací nových budov MSP se spotřebou primární energie nižší minimálně o 10 % než je budova s téměř nulovou spotřebou energie k 31. 12. 2025 vykazuje hodnotu 0. Indikátor 4.2 Počet budov podnikatelských subjektů se zlepšenou energetickou náročností vykazuje k 31. 12. 2025 hodnotu 109. Dosaženou hodnotu indikátoru do určité míry zkresluje fakt, že monitorovací systémy sledující poskytování podpory formou finančních nástrojů nesledují typ podnikatelského subjektu, neoddělují tudíž MSP.

Specifický cíl – Intenzivnější využívání OZE v rámci MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Specifický cíl je rozdělen do pěti dílčích opatření zaměřených na podporované druhy OZE. Podpora probíhala formou finanční (investiční dotace, finanční nástroje) a současně nefinanční (poradenství, legislativní opatření). Mezi investiční opatření patřila hlavně výstavba nových zdrojů OZE, nefinanční podporu reprezentovaly aktivity vzdělávání a různé formy služeb EKIS pro oblast OZE.

Celkové množství energie vyrobené z obnovitelných zdrojů podpořených z OP TAK dosáhl k 31.12.2025 hodnoty 10 452,53 MWh/rok, zvýšení kapacity pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů 4,644 MW.

V rámci opatření č. 5 Podporovat využití solárních termických systémů či solárních elektráren v MSP byla podpora poskytována zejména v podobě finančních nástrojů. V rámci program Úvěr FVE (OP TAK) s alokací 3,1 mld. Kč byly nabízeny bezúročné úvěry od 0,5 mil. Kč do výše 3 mil. Kč se splatností až 15 let a dotační

složku 30 % na FVE a 50 % na bateriovou akumulaci. V roce 2025 v něm bylo uzavřeno 1 597 úvěrů v objemu 2 111 mil. Kč, dokud nebyl z důvodu vyčerpání zdrojů předčasně ukončen.

Indikátor 5.1 Zvýšení instalovaného výkonu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů je tvořen hodnotami programů podpory v rámci OP TAK, k 31.12. 2025 dosáhl hodnoty 470,456 MW (ukončené projekty), indikátor 5.2 Celkové množství energie vyrobené z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (elektřina, teplo) dosáhl hodnoty 2 127 142 MWh/rok, indikátor 5.3 Nově instalovaný výkon OZE hodnoty 1 639,30 MWp (Modernizační fond)

V rámci opatření č. 6 Podporovat využívání malých vodních elektráren v MSP v roce 2025 pokračovala možnost podávání projektů do výzvy OP TAK, hodnota indikátoru 6.1 Zvýšení instalovaného výkonu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů dosáhla 0,644 MW, indikátor 6.2 Celkové množství energie vyrobené z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (elektřina) dosáhl hodnoty 2 751 MWh/rok.

V rámci opatření č. 7 Podporovat využívání větrných elektráren v MSP byla v roce 2025 otevřena výzva z programu OP TAK, Obnovitelné zdroje energie – VTE III, s alokací 1,5 mld. Kč. Indikátor 7.1 Zvýšení instalovaného výkonu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů dosáhl hodnoty 4 MW, indikátor 7.2 Celkové množství energie vyrobené z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (elektřina) hodnoty 8 421 MWh/rok.

V rámci opatření č. 8 Podporovat čištění a vtláčení biometanu v MSP byla v roce 2025 ukončena výzva Obnovitelné zdroje energie – čištění a vtláčení biometanu, indikátor 8.1 Bioenergie u podpořených MSP, jakož i indikátor 8.2 Počet instalovaných technologií na čištění a vtláčení biometanu u podpořených MSP vykazují k 31.12.2025 z důvodu dosud neukončených podaných projektů hodnotu 0.

V rámci opatření č. 9 Podporovat efektivní využití biomasy na KVET a monovýrobu tepla v MSP byla v roce 2025 zahájen příjem žádostí do vyhlášené výzvy Obnovitelné zdroje energie – biomasa, s alokací 700 mil. Kč (navýšení původní alokace 500 mil. Kč). Indikátor 9.1 Zvýšení instalovaného výkonu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (elektřina), jakož i indikátor 9.2 Zvýšení instalovaného výkonu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (teplo) vykazují k 31.12.2025 z důvodu dosud neukončených podaných projektů hodnotu 0.

Specifický cíl – Rozšíření prvků čisté mobility mezi MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Specifický cíl je rozdělen do dvou opatření zaměřených jednak na podporu zvyšování zastoupení vozidel na alternativní pohon, jednak na rozvoj související doprovodné infrastruktury dobíjecích a plnicích stanic.

V rámci opatření č. 10 „Podporovat MSP v pořízení vozidel na alternativní pohon (elektřina, vodík, případně CNG, LNG a plug-in hybridy)“ byl realizován program Záruka Elektromobilita, připravený MPO a realizovaný Národní rozvojovou bankou (NRB) z prostředků Národního plánu obnovy. Program byl zaměřen na podporu pořízení bezemisních vozidel na elektrický či vodíkový pohon a související dobíjecí infrastruktury. Příjem žádostí byl zahájen 18. března 2024 a z důvodu vyčerpání alokovaných prostředků ukončen 14. října 2024. Program byl určen podnikatelům bez rozdílu velikosti, tedy živnostníkům, malým a středním podnikům i velkým společnostem.

Celková alokace programu činila 1,95 mld. Kč, z toho 1,65 mld. Kč na pořízení bezemisních vozidel a 300 mil. Kč na dobíjecí infrastrukturu. Podpora byla poskytována prostřednictvím záruky za komerční úvěr doplněné finančním příspěvkem na pořízení vozidla a dobíjecí stanice. Finanční příspěvek mohl dosáhnout až 300 tis. Kč na pořízení bezemisního vozidla a až 150 tis. Kč na pořízení dobíjecí stanice.

Podle konečných výsledků programu zveřejněných NRB bylo uzavřeno 5 732 smluv a poskytnuty záruky v celkovém objemu 2,5 mld. Kč. Podpořen byl nákup celkem 6 325 bezemisních vozidel (indikátor 10.1), z toho 6 098 osobních vozidel kategorie M1, 224 lehkých užitkových vozidel kategorie N1 a 3 vozidla kategorie N2. Současně bylo podpořeno vybudování 2 759 dobíjecích stanic.

Program tak výrazně překročil původně stanovené cíle, které předpokládaly podporu 4 055 vozidel a 1 500 dobíjecích stanic. V případě vozidel bylo dosaženo přibližně 156 % původního cíle a u dobíjecích stanic přibližně 184 % cíle.

Z celkového počtu bylo cca 95 % projektů bylo podáno malými a středními firmami (cca 6 tis. vozidel). Většina vozidel byla pořízena do konce roku 2025.

V rámci opatření č. 11 „Podporovat budování dobíjecích a plnicích stanic“ bylo prostřednictvím programu Záruka Elektromobilita z alokace 300 mil. Kč podpořeno celkem 2 759 neveřejných dobíjecích stanic. Při zohlednění podílu MSP lze přibližně 2 340 dobíjecích stanic přiřadit malým a středním podnikům.

V oblasti veřejné dobíjecí a plnicí infrastruktury pokračovala podpora prostřednictvím Programu Doprava 2021–2027 (OPD3). V roce 2025 bylo vyhlášeno 8 výzev Ministerstva dopravy, z toho pět zaměřených na výstavbu veřejných dobíjecích stanic pro osobní a nákladní vozidla, dvě na dobíjecí infrastrukturu s bateriovými úložišti a jedna na rozvoj vodíkových plnicích stanic v městských uzlech. OPD3 obecně zahrnuje podporu infrastruktury alternativních paliv jako jednu z oblastí směřujících k udržitelnější dopravě.

V roce 2025 byly dále vyhlášeny dvě výzvy programu TRANSCom – Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru, zaměřené na podporu bezemisní silniční nákladní dopravy a na pořízení elektrických lokomotiv pro nákladní dopravu, s alokacemi 0,96 mld. Kč a 3,5 mld. Kč. Současně byly vyhlášeny tři výzvy programu TRANSGov zaměřené na veřejný sektor – na elektrifikaci železničních tratí, pořízení nových železničních vozidel a modernizaci vozidel městské hromadné dopravy – s celkovou alokací 29,5 mld. Kč. Realizace projektů u jednotlivých výzev probíhá podle jejich podmínek do konce roku 2026, resp. 2027.

Strategický cíl – Efektivnější využívání zdrojů ze strany MSP

Specifický cíl – Snížení spotřeby vody v MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Podpora probíhala zejména formou finanční (dotace), a to jak na investiční aktivity MSP, tak na poradenství pro získání auditu vodního zpracování hodnocení vodního hospodářství. Hlavními zdroji podpory investičních aktivity byl jednak program NPO – Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda, jednak program OP TAK – výzva Udržitelné hospodaření s vodou.

V rámci opatření č. 12 Podporovat optimalizaci spotřeby vody v MSP zaváděním technologických změn, jejichž cílem je úspora vody pomocí primárního snížení spotřeby vody, přímé recyklace a opětovným využitím znečištěné/využité vody, případně i úplná eliminace potřeby vody, jakož i opatření č. 13 Podporovat jímání, akumulaci a využívání dešťové vody v MSP pokračovala podpora MSP z programu NPO, komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda. V souvislosti s předcházením negativních dopadů sucha na průmyslové podniky probíhala realizace projektů z výzvy Úspora vody v průmyslu s alokací 1 mld. Kč. K 31.12.2025 bylo proplaceny všechny podpořené projekty, Hodnota indikátoru č. 12.1 Roční úspora spotřebované vody pro potřeby podnikatelského sektoru dosáhla hodnotu 2 697 571 $m^{3.}$ U programu OP TAK probíhalo v roce 2025 hodnocení projektů podaných do výzvy Udržitelné hospodaření s vodou, byla vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace pro dosažení hodnoty indikátoru 12.1 ve výši 2 043 907 $m^{3.}$ Projekty byly v roce 2025 ve fázi realizace.

Hodnota indikátoru č. 13.1 Nová nebo zlepšená kapacita záložních zdrojů vody osáhla hodnotu 16 749 m^3. U programu OP TAK probíhalo v roce 2025 hodnocení projektů podaných do výzvy Udržitelné hospodaření s vodou, byla vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace pro dosažení hodnoty indikátoru 13.1 ve výši 7 756 m^3. Projekty byly v roce 2025 ve fázi realizace.

Indikátor roční úspora spotřebované vody podnikatelského subjektu je potřeba vnímat pouze jako agregované hodnoty jednotlivých projektů. Vzhledem k vysoké různorodosti projektů a velkému rozptylu hodnot nelze na těchto údajích stanovovat průměr nebo medián hodnoty na opatření ať už vztažený k počtu projektů nebo proinvestovaných CZV, protože tyto hodnoty by byly pouze matematické, nikoliv však nějakým způsobem o projektech vypovídající. Hodnoty se pohybují v rozsahu, kdy minimální a maximální hodnota jsou v rozsahu řádově 100 000ci násobku. Tato různorodost je dána zejména rozsahem typů a oblastí, kde jsou projekty realizovány. Největší úsporu mají projekty zaměřené na úspory povrchových vod při vybudování cirkulace vodního chlazení, kdy je snížen odběr vody z vodoteče (projekty jsou velmi levné a zároveň spoří velké objemy vody). Nejnáročnější projekty jsou pak zaměřeny na úsporu a recyklaci vody ve výrobních technologických provozech (nákladnější projekty ale spoří například technologické vody s velmi vysokými požadavky na čistotu

a chemickou úpravu). Projekty, které se pohybují někde uprostřed tohoto rozsahu, jsou často lehčí technologické provozy s vysokou spotřebou vody (auto-myčky, recyklace bazénových vod apod., kde projde recyklační jednotkou velmi vysoký roční objem vod nebo využívání dešťových vod apod. Skupiny projektů v jednotlivých oblastech jsou tak malé, že ani na nich nelze provádět analýzy z důvodu nedostatku dat. Zároveň počet takových skupin „příbuzných“ projektů je tak vysoký, že nelze jejich výčet blíže specifikovat.

V souvislosti s opatřením č. 14 Podporovat nákup poradenských služeb zacílených na zpracování plánu recyklace vody ve výrobních odvětvích MSP byla relevantní výzva Poradenství I. vyhlášená v roce 2022. V roce 2025 již byly podané projekty vyhodnoceny, podpořeny byly 2 projekty na zpracování vodních auditů. Celková výše dotace činila 161 tis. Kč. Ostatní typy předložených projektových záměrů směřovaly k jiným typům poradenství. Lze odůvodněně předpokládat, že cílové hodnoty indikátoru 14.1 nebudou naplněny. Jednou z příčin může být nastavení časového harmonogramu výzvy Poradenství I. a relevantních výzev OP TAK a NPO zaměřených na podporu udržitelného hospodaření s vodou.

Specifický cíl – Zvýšení zapojení MSP do oběhového hospodářství

Podpora probíhala zejména formou finanční (dotace), a to jak na investiční aktivity MSP, tak na poradenství pro získání cirkulárního auditu.

V rámci dílčího opatření č. 15 Podporovat pořízení a zavedení inovativních technologií ke zlepšení oběhového hospodářství MSP, materiálové náročnosti výroby a optimalizaci materiálového ekodesignu výrobků pokračovala v roce 2025 podpora MSP z programu NPO, komponenta Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda. V programu NPO Cirkulární řešení v podnicích pokračovala administrace výzvy s alokací 1 mld. Kč. Bylo podpořeno a v roce 2025 již proplaceno 65 projektů. Od roku 2023 pak MPO podporuje tuto oblast také v rámci OP TAK, priorita Efektivnější nakládání se zdroji. Do výzvy Oběhové hospodářství – výzva I. s alokací 1,5 mld. Kč bylo vydáno 114 rozhodnutí o poskytnutí dotace. Alokace výzvy byla vyčerpána.

V roce 2025 byla z prostředků OP TAK vyhlášena výzva Poradenství II, v rámci které bylo možné získat prostředky na zpracování certifikovaných metodik Cirkulární audit I a Cirkulární audit II.

U opatření č. 16 Podpořit MSP při získávání nerostných surovin, zejména kritických surovin v ČR a EU byl v rámci programu na podporu ekonomické diplomacie PROPED podpořen 1 projekt incomingové mise mongolských expertů a podnikatelů z těžebního průmyslu do ČR.

U opatření č. 17 Podpořit MSP při získávání nerostných surovin, zejména kritických surovin ve třetích zemích – byly v rámci programu PROPED podpořeny jednak podnikatelské mise do Albánie, Indonésie a Severní Makedonie; dále účast na mezinárodním veletrhu v Indii zaměřeném na důlní a těžební průmysl a prezentace české dobývací techniky v Turecku. Mimo podporu projektů ekonomické diplomacie byla problematika surovin součástí řady mezinárodních jednání a zahraničních návštěv vrcholných představitelů ČR. ČR se rovněž podílí na realizaci iniciativy EU Global Gateway, konkrétně na aktualizaci návrhu Lobito Coridor Forum v Zambii.

U opatření č. 18 Podporovat MSP při implementaci bezodpadových technologií při těžbě nerostných surovin a využít možnosti podpory nákupu těchto technologií v zahraničí, byla realizována podpora představení českých inovativních technologií na veletrhu WA Mining Conference and Exibition v Austrálii, prezentace české technologie pro geologii a těžbu nerostných surovin a životní prostředí v Rumunsku, bez konkrétních zveřejněných výstupů.

4. Souhrnné vyhodnocení podpor podnikům ze státního rozpočtu

Jedním ze zdrojů financování podpory českých MSP je rovněž státní rozpočet. V tabulce níže se nacházejí objemy podpor vyhlášených v roce 2025, které byly určené taktéž pro MSP. Tyto podpory jsou hrazené ze státního rozpočtu a mají dotační charakter. Níže uvedené aktivity jsou vyhlašovány a administrovány Technologickou agenturou ČR.

Tabulka 3 Přímá podpora výzkumu a vývoje v podnicích alokovaná v roce 2025

Přímá opatření	Alokace (v mil. Kč)
Program Technologické agentury "TH-EPSILON"	54
Program Technologické agentury "TI-BETA2"	30
Program Technologické agentury "TK-THÉTA"	331
Program Technologické agentury " TS-THÉTA 2"	524
Program Technologické agentury " TN-Národní centra kompetence“	1 537
Program Technologické agentury "TM-DELTA 2*"	148
Program Technologické agentury „TQ-SIGMA“	883
Program MD „CK-DOPRAVA 2020+“	168
Program MD „CL-DOPRAVA 2030“	261
Program MPO "FW-TREND"	1 935
Program MŽP „SS-PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT“	760
Program MŽP „SQ-PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT 2“	185
Program MO „OZ – PRODEF“	71
Celkem	**6 887**

Zdroj: Technologická agentura ČR

5. Souhrnné vyhodnocení podpor MSP ze zdrojů EU

EU poskytuje svým členům za účelem podpory a rozvoje malého a středního podnikání prostředky ve sdíleném řízení či v rámci unijních fondů přímo řízených z Bruselu (tzv. rámcové programy EU).

Programy ve sdíleném řízení

Pro fondy ve sdíleném řízení platí, že jsou z nich financovány víceleté národní programy, které jsou v souladu s cíli a prioritami EU. Každý program je pak vypracováván na základě společného procesu, do něhož jsou zapojeny orgány na evropské, regionální a místní úrovni, sociální partneři a organizace občanské společnosti. Toto partnerství se vztahuje na všechny fáze programového procesu, od návrhu, přes řízení a provádění až po monitorování a hodnocení. Tyto programy pak financují projekty na národní nebo regionální úrovni. V současném programovacím období (2021-2028) se nejedná již jen o programy podporované z politiky soudržnosti EU s cílem snížit rozdíly mezi regiony a podporovat sociální a ekonomickou kohezi (v rámci podpory podnikání se jedná o OP TAK), ale rovněž o další nástroje mířící na restart ekonomiky po pandemii nemoci COVID-19 (NPO) či na zelenou tranzici hospodářství (Modernizační fond). Další fondy ve sdíleném řízení jsou v přípravě (Sociální klimatický fond).

OP TAK

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (2021–2027) – OP TAK byl Evropskou komisí schválen 28. 6. 2022. V roce 2025 byly vyhlášeny následující výzvy:

Tabulka 4 Výzvy OP TAK vyhlášené v roce 2025

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
SC 1.1		
Aplikace – výzva II – vývoj digitálních řešení	Cílem výzvy je podpora vývoje inovativních digitálních řešení.	2 000
Inovace – výzva III	Cílem výzvy je posílení inovační výkonnosti domácích firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how.	1 500
Inovační vouchery – výzva IV	Rychlá a snadná cesta ke službám od výzkumných organizací nebo akreditovaných subjektů.	250
Proof of Concept – výzva III	Cílem výzvy je ověření proveditelnosti výzkumných aktivit s vysokou mírou rizika a vysokým inovačním potenciálem a dopracování výsledků výzkumu a vývoje do finální fáze.	800
Služby infrastruktury – výzva II	Cílem výzvy je založení a rozvoj výzkumné a inovační infrastruktury s otevřeným přístupem a zkvalitňování jejích služeb.	1 600
Partnerství znalostního transferu – výzva III	Podpora spolupráce podniku a výzkumné organizace na konkrétní inovaci v podniku.	150
Aplikace – DEEP TECH – výzva IV	Cílem výzvy je podpora průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje v oblastech pokročilých technologických řešení.	2 000
Potenciál – výzva III	Cílem výzvy je založení nebo rozšíření center průmyslového výzkumu, vývoje a inovací.	200
Inovace – výzva IV	Dotace pro malé, střední a small mid-cap podniky na zavedení výsledků výzkumu a vývoje do praxe.	300
SC 1.2		

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
Digitální podnik – Digitální technologie – výzva I	Cílem výzvy je zvýšení digitální vyspělosti MSP prostřednictvím pořízení nových technologií a služeb.	1 000
SC 2.1		
Poradenství – výzva II	Nákup poradenských služeb pro MSP za účelem získání certifikátů, zpracování digitálního či cirkulárního auditu.	150
Marketing – Odborné služby pro start-upy – výzva I	Podpora start-upů v rozvoji podnikání a zvýšení kvality a efektivity výroby a služeb	150
SC 4.2		
Obnovitelné zdroje energie – větrné elektrárny – výzva III	Cílem je efektivní a šetrné využívání OZE, zvyšování jejich podílu a tím pádem snížení spotřeby primárních energetických zdrojů či podpora podnikatelských subjektů v oblasti využití OZE.	1 500
SC 5.2		
Oběhové hospodářství – výzva II	Cílem výzvy je podpora předcházení vzniku odpadů, rozvoj recyklační infrastruktury, omezení plýtvání druhotnými surovinami a zvýšení podílu recyklovaných materiálů ve výrobcích.	800
Celkem		**12 400**

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Národní plán obnovy

Nástroj pro oživení a odolnost byl zřízen v souvislosti s obnovou hospodářství po krizi způsobené pandemií onemocnění COVID-19 jako nástroj pro dočasnou podporu na zmírnění hospodářského a sociálního dopadu pandemie. S ohledem na energetickou krizi spojenou s vojenskou invazí Ruska na Ukrajinu bylo v prosinci 2022 dosaženo na úrovni EU dohody o jeho revizi. Změny umožnily členským státům doplnit do svých plánů pro oživení a odolnost zvláštní kapitoly plánu REPowerEU za účelem financování investičních a reformních opatření v souladu s cíli plánu REPowerEU.

V roce 2025 byly pro podnikatele vyhlášeny následující výzvy:

Tabulka 5 Výzvy NPO vyhlášené v roce 2025

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
Komponenta 1.4		
V. Výzva Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie - Investice č.6 Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro průmyslové oblasti za použití sítí 5G	Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro průmyslové oblasti za použití sítí 5G.	48
Digitální regulatorní pískoviště (Sandbox)	Rozšíření aktuální formy podpory rozvoje inovativního fintech a DLT ekosystému v ČR prostřednictvím dedikovaného prostředí. A to zejména skrze podporu a testování pro regulatorní, byznysové a technické testování nových finančně-	70

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
	technologických služeb, a/nebo produktů a obchodních modelů. Tato podpora zjednoduší rozvoj existujících českých fintech firem a vznik nových fintech služeb a produktů.	
Komponenta 1.6		
4. výzva – Navazující rozvoj digitalizace stavebního řízení podporou umělé inteligence na stavebních úřadech („AI pro stavební úřady“)	Zavedení prvků umělé inteligence do procesů analyzování podkladů žádostí na stavebních úřadech nebo systemizování dokumentů stavebních úřadů při jejich digitalizaci, a to včetně vývoje specifických podpůrných programů na využití AI na míru potřebám konkrétního stavebního úřadu.	24,5
Komponenta 2.7		
Úspory vody v průmyslu – II. výzva	Podpora udržitelného nakládání s vodou, opatření na úspory vody a optimalizace využívání vody v podnikatelské sféře jako součást zavádění principů oběhového hospodářství a adaptace hospodářství na změny klimatu.	150
Komponenta 2.10		
Dostupné nájemní bydlení – Výzva I	Podpora dostupného nájemního bydlení prostřednictvím Zvýhodněných podřízených úvěrů poskytovaných ze strany NRB. Podpora je určena ke krytí části nákladů spojených s výstavbou, rekonstrukcí nebo pořízením dostupných nájemních bytů nebo bytových domů s dostupnými nájemními byty na území České republiky.	2 250
Komponenta 4.2		
Podřízený úvěr NPO	Podpora investiční aktivity MSP v souladu s principy udržitelného financování.	150
Komponenta 4.5		
Kreativní vouchery	Podpora MSP prostřednictvím spolupráce s kreativními sektory, zejména v kontextu adaptace na ekonomické dopady pandemie COVID-19 a dvojí tranzice (digitální a zelené). Podpora probíhá formou kreativních voucherů na „měkké“ inovace, jako je design, marketing či webové služby, které zvyšují konkurenceschopnost MSP a mají multiplikační efekt díky pokračující spolupráci s kreativními profesionály.	70
Design Credits	Podpora vzájemné spolupráce mezi kreativními profesionály z Adresáře designérů CzechTrade a MSP v oblasti produktového designu, čímž se posílí inovační kapacita, konkurenceschopnost, exportní připravenost a hodnota značky MSP. Výzva zároveň přispívá k začlenění kulturních a kreativních odvětví do inovačního ekosystému ČR jako motoru růstu.	22
Komponenta 7.3		
Výzva č. 1/2025 Národního programu Životní prostředí: Zvyšování odborných energetických kompetencí	Podpora energetického vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí osob poskytujících základní poradenské služby v oblasti energetiky, klimatu a renovací budov.	6

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
Výzva č. 16/2025 Národního programu Životní prostředí: Základní poradenství - semináře	Poskytování energetické osvěty cílovým skupinám a motivace vlastníků budov ke komplexním renovacím.	140
Výzva č. 17/2025 Národního programu Životní prostředí: Školení energetických poradců a manažerů	Podpora energetického vzdělávání a zvyšování odborných kompetencí osob poskytujících základní poradenské služby v oblasti energetiky, klimatu a renovací budov	57,5
Celkem		**2 988**

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Modernizační fond

Modernizační fond byl zřízen v návaznosti na revizi směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému obchodování s emisemi skleníkových plynů, a nabízí členským státům Evropské unie investice na rozvoj nízkouhlíkových technologií, modernizaci energetických systémů a zlepšení energetické účinnosti. Finanční prostředky čerpá zejména z monetizace 2 % celkového počtu emisních povolenek v systému EU ETS na období 2021–2030. Zaměřuje se na tyto prioritní oblast: výrobu a využití energie z OZE, energetickou účinnost a zařízení pro akumulaci a distribuci energie.

V roce 2025 byly pro podnikatele vyhlášeny následující výzvy:

Tabulka 6 Výzvy Modernizačního fondu vyhlášené v roce 2025

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
RES+ - Nové obnovitelné zdroje v energetice		
RES+ č. 1/2025 – Fotovoltaické elektrárny do 5 MWp s vlastní spotřebou	Instalace nových fotovoltaických elektráren (FVE) s instalovaným výkonem nad 50 kWp (pro projekty/subjekty dle kapitoly 3.1 výzvy nad 10 kWp) a do 5 MWp (včetně) s vlastní spotřebou vyrobené elektřiny. Podporovány jsou samostatné projekty FVE s jedním předávacím místem do distribuční nebo přenosové soustavy. Společně s poskytovanou podporou na instalaci FVE mohou být dále podpořeny: • Systémy bateriové akumulace vyrobené elektřiny • Systémy výroby vodíku elektrolýzou vody	3 352
RES+ č. 4/2025 – Komunální a komunitní fotovoltaické elektrárny	Sdružené komunální a komunitní projekty výstavby nových fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem do 1 MWp (včetně) na jedno předávací místo do elektrizační soustavy s vlastní spotřebou vyrobené elektřiny. Společně s poskytovanou podporou na instalaci FVE mohou být rovněž podpořeny: • Systémy bateriové akumulace vyrobené elektřiny • Systémy výroby vodíku elektrolýzou vody Zavedení energetického managementu včetně řídícího softwaru a měřících a řídících prvků	1 000
RES+ č. 5/2025 – Akumulace obnovitelné energie	Podpora zařízení na zajištění akumulační flexibility elektrizační soustavy v důsledku provozu obnovitelných zdrojů energie. Výzva je technologicky neutrální, přičemž podporovány jsou např. bateriová úložiště, akumulace elektřiny do vodíku včetně možnosti zpětné transformace na energii elektrickou, přečerpávací vodní elektrárny apod.	2 000

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
HEAT - Modernizace soustav zásobování tepelnou energií		
HEAT č. 1/2025 – Modernizace tepláren (SZTE)	Podpora rekonstrukce nebo náhrada zdroje tepla v soustavách zásobovaní tepelnou energií se změnou palivové základny nebo typu energie na biomasu, bio-plyn/metan s i bez KVET, inovativní teplárenské technologie využívající OZE s i bez KVET (tepelná čerpadla a geotermální energie), zemní plyn s KVET, elektrickou energii z OZE, energii odpadního tepla s i bez KVET, tuhá alternativní paliva s KVET	8 041
SMARTNET – Modernizace energetických soustav		
ELEGRID č. 1/2025 – modernizace a zvyšování odolnosti elektrizační soustavy	Podpora projektů vedoucích k navýšení kapacity elektrizační soustavy za účelem modernizace energetických systémů a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě energie.	10 000
KOMUNERG – Komunitní energetika		
KOMUNERG č. 1/2025 – Rozvoj energetických společenství	Cílem výzvy je podpořit energetická společenství při realizaci projektů, které povedou k výrobě a maximálnímu využití obnovitelné elektřiny přímo v místě jejího vzniku.	1 000
I+ – Inovativní a komplexní (individuální) projekty		
Výzva I+ č. 1/2025 – Modernizace energetických soustav (předkládání projektových záměrů)	Cílem prvního kola výzvy je získat podpůrné stanovisko SFŽP ČR k projektovým záměrům na modernizaci energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti v oblastech stanovených dle čl. 10d Směrnice EU 2003/87/ES, které usilují o podporu z aktuálně vyhlášených výzev Inovačního fondu. Projektové záměry, které později uspějí v Inovačním fondu, mohou získat podporu na opatření směřující k modernizaci energetických soustav anebo zlepšení energetické účinnosti v oblastech stanovených dle čl. 10d Směrnice EU 2003/87/ES (tj. obecná přijatelnost investic financovatelných z prostředků Modernizačního fondu).	0
Výzva I+ č. 1/2025 – Modernizace energetických soustav	V druhém kole výzvy mohou úspěšné a podpořené projekty z Inovačního fondu zažádat o spolufinancování z výnosů z dražeb emisních povolenek na modernizaci soustav zásobování tepelnou energií s cílem do	11 000
TRANSPORT – Modernizace dopravy		
TransCom 1/2025 - Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru - Pořízení elektrických lokomotiv pro nákladní dopravu	Výzva podporuje subjekty podnikající v nákladní železniční dopravě při výměně starých neekologických hnacích vozidel za moderní elektrické lokomotivy s vysoce účinným pohonem a nulovými emisemi.	3 500
Celkem		**39 893**

Zdroj: Státní fond životního prostředí ČR

Modernizační fond v roce 2025 podporoval rovněž projekty pro veřejný sektor (způsobilými žadateli jsou státní podniky, národní podnik, obchodní společnosti a družstva vlastněná ze 100 % veřejným subjektem), podpořené projekty mohou také zprostředkovaně přispívat k rozvoji podnikání, jako příklad lze uvést výzvu ENERGOV 1/2025 – Energetické úspory památkově chráněných budov – alokace 996 000 000 Kč

TRANSgov č. 1/2025 – Modernizace dopravy (2. kolo), řešící energetické úspory osobní železniční dopravy formou pořízení nových železničních vozidel. Způsobilými žadateli jsou zde objednatelé dopravy (kraje a Hlavní město Praha). Výzvy Modernizačního fondu nejsou určeny pouze MSP.

Operační program Spravedlivá transformace

MSP byli mezi způsobilými žadateli u následujících výzev vyhlášených v roce 2025. Do výčtu jsou zařazeny i výzvy, kde předpokládané dopady projektu ovlivní i podnikatelský sektor, i když podnikatelé nejsou bezprostředními příjemci podpory (oblast VaV, vzdělávání, osvěta, zaměstnanost):

Tabulka 7 Výzvy Operačního programu spravedlivá transformace vyhlášené v roce 2025

Název výzvy	Cíl výzvy	Alokace (v mil. Kč)
Karlovarský kraj		
Budování výzkumných kapacit	Investice do přístrojového vybavení a scale-up technologií	50
Záruka Transformace	Přístup k provoznímu financování, investiční projekty související s technologickou obměnou a růstem MSP	70
Filmové vouchery	Voucher pro filmové MSP (žadatel kraj)	30
Vouchery pro podnikatele II	Voucher pro rozvoj podnikání (žadatel kraj)	50
Moravskoslezský kraj		
Brownfield Fond	Příprava a realizace projektů revitalizace brownfields	1 000
Záruka Transformace	Přístup k provoznímu financování, investiční projekty související s technologickou obměnou a růstem MSP	232
Podpora oběhového hospodářství	Podpora projektů třídění, dotřiďování, úpravy a nakládání s odpady	323
Podpora výzkumu a vývoje v Moravskoslezském kraji	Podpora strategickým výzkumných projektů v oblasti vodíkových technologií	450
Ústecký kraj		
Budování výzkumných kapacit	Investice do přístrojového vybavení a scale up technologií	200
Záruka Transformace	Přístup k provoznímu financování, investiční projekty související s technologickou obměnou a růstem MSP	142
Podpora oběhového hospodářství	Podpora projektů třídění, dotřiďování, úpravy a nakládání s odpady	100
Vouchery pro podnikatele II	Voucher pro rozvoj podnikání (žadatel kraj)	215
Celkem		**2 862**

Zdroj: Ministerstvo životního prostředí

Rámcové programy EU

Rámcové programy EU jsou spravovány přímo Evropskou komisí a zaměřují se na podporu jednotlivých strategických témat jako podporu podnikání; výzkum, vývoj a inovace; či digitalizaci ekonomiky. Na rozdíl od programů ve sdíleném řízení mezi sebou žadatelé soutěží na evropské úrovni a projekty k financování jsou ve vysoce konkurenčním evropském prostředí vybírány na základě jejich kvality, nikoliv původu.

Program pro jednotný trh

Program pro jednotný trh (PJT) má za cíl zlepšit fungování vnitřního trhu. Program je rozdělen mezi šest specifických cílů, které míří na zefektivnění vnitřního trhu s ohledem na digitální transformaci, stanovování norem, vysokou úroveň ochrany spotřebitele a zajištění bezpečnosti výrobků, zdraví lidí, zvířat a rostlin, vývoj, vypracovávání a šíření spolehlivé evropské statistiky. Jelikož navazuje na několik předchozích programů na podporu malých a středních podniků (včetně programu COSME), jedním z cílů je rovněž posílení konkurenceschopnosti a udržitelnosti MSP s velkým důrazem na přechod na zelené a digitální technologie. Míra spolufinancování aktivit na podporu konkurenceschopnosti MSP se pohybuje mezi 60-100 %, některé akce však mají stanovenu fixní částku. Alokace na tento cíl činí pro období 2021-2027 1 mld. EUR. Národním kontaktním místem PJT v ČR je MPO.

Z programu PJT je na základě vyhlášené výzvy realizován projekt Enterprise Europe Network (EEN), který byl v období 2022 až 30. 6. 2025 v ČR kofinancován prostřednictvím projektu BISON3T – Sítě na podporu podnikání a inovací. Projekt zajišťovalo konsorcium šesti partnerských organizací vedených Technologickým centrem Praha, s působností pokrývající všechny regiony ČR. Od července 2025 do konce roku 2028 bude vedení české pobočky EEN zajišťovat konsorcium rovněž šesti organizací, tentokrát pod vedením agentury CzechInvest, a to prostřednictvím neziskového projektu EEN Czechia, spolufinancovaného z národního rozpočtu.

Hlavním cílem projektu je poskytování komplexních služeb zaměřených na zvyšování inovačního potenciálu a mezinárodní konkurenceschopnosti českých MSP, podporu jejich růstu, přístupu na zahraniční trhy a k financování. Projekt zároveň pomáhá MSP při přechodu k udržitelným podnikatelským modelům, digitální transformaci a posilování odolnosti vůči vnějším vlivům. Nabízené služby zahrnují mj. pomoc s vyhledáváním zahraničních partnerů pro obchodní a technologickou spolupráci, informace o podnikatelském prostředí v zemích zapojených do sítě EEN, zapojení do mezinárodní databáze poptávek a nabídek, analýzu inovačního potenciálu, transfer znalostí, vyhledávání partnerů pro mezinárodní výzkumné projekty a účast na kooperačních setkáních a veletrzích.

InvestEU

Součástí Dohody o partnerství je převod alokace ve výši 80 mil. EUR do složky členského státu programu Invest EU na aktivity odpovídající obsahové náplni OP TAK v gesci MPO. V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. 3. 2021, kterým se zavádí program Invest EU a mění nařízení (EU) 2015/1017, byla v září 2022 uzavřena návazná Dohoda o příspěvku mezi Českou republikou a Evropskou komisí. MPO touto smlouvou vyčlenilo celou alokaci do programu InvestEU s využitím protizáruky EK pro program Záruka 2024 až 2030 (původně pro její variantu Národní záruka realizovaný formou tradičních tzv. M-záruk) spravovaný Národní rozvojovou bankou (NRB). Dodatek č. 1 k této smlouvě byl podepsán 13. 9. 2023 a 24. 7. 2026 byla podepsána novelizovaná verze Dohody o příspěvku ve znění dodatku č. 1 a dodatku č. 2.

MPO ve spolupráci s NRB a ČBA ale následně připravilo nový záruční program Garant InvestEU, který nahradí Národní záruku. Jedná se o nový záruční model, který bude realizovaný formou portfoliové záruky a nahradí dosavadní model M – záruk. Model bude víc klientsky přívětivý zejména vzhledem k tomu, že podnikatel si vše potřebné vyřídí ve své úvěrující bance. Garant InvestEU tak zjednoduší malým a středním podnikům i těm se středně velkou kapitalizací (mid-caps) poskytnutí výhodné záruky NRB za investiční nebo provozní úvěry u komerčních bank. 18. června 2026 NRB vyhlásila otevřenou výzvu, tzv. open call pro komerční banky, aby vyjádřily zájem o účast v programu Garant InvestEU. Přihlásilo se 6 největších bank v ČR a nyní následuje fáze uzavírání smluv s jednotlivými přihlášenými bankami a technická příprava komunikačních a informačních

systému. Platí předpoklad, že k zahájení příjmu žádostí v programu Garant InvestEU by mělo dojít v průběhu listopadu 2026.

Horizont Evropa

Velmi důležitou variantou podpory MSP v oblasti VaVaI je rámcový program Evropské komise zaměřený na výzkum a inovace – Horizont Evropa. Program navazuje na předchozí rámcový program Horizont 2020 a probíhá od roku 2021 do roku 2027. Jeho cílem je posílení Evropského výzkumného prostoru (ERA) a unijních výzkumných a technologických základen, oživení evropských inovačních kapacit, konkurenceschopnosti a pracovního trhu. Program Horizont Evropa nabízí MSP širokou škálu možností podpory záměrů od základního výzkumu až po komercializaci inovací. Specificky na MSP jsou zaměřeny některé z aktivit pilíře Inovativní Evropa, zvláště pak nástroje Evropské rady pro inovace (EIC). Zajímavou možností jsou pak i některé z aktivit Evropského inovačního a technologického institutu nebo tzv. kaskádové granty často cílené právě na MSP. Přestože jednou z priorit Evropské komise je zvýšit počet a úspěšnost MSP v programu, české podniky této možnosti nevyužívají tolik jako ostatní státy EU. Důvodem může být nižší míra úspěšnosti nebo nutnost u většiny výzev uzavřít mezinárodní partnerství.

V roce 2025 se pohyboval počet českých žádostí podaných do uzávěrek EIC Accelerator na podobné úrovni jako v předchozích letech (tzn. v jednotkách). Pozitivním výsledkem ale je, že navzdory relativně malému počtu žádostí se podařilo 2 českým firmám uspět a jedna firma bude podpořena na základě Seal of Excellence (z prostředků programu TA ČR). Mezi podniky narůstá zájem i o další programy EIC (Pathfinder zaměřený na průlomový výzkum vedoucí k novým technologiím a Transition podporující transfer výsledků už realizovaných projektů Horizont na trh). Výrazný zájem ze strany českých MSP zaznamenala výzva pre-Accelerator určená pro deep tech startupy výhradně z tzv. widening zemí, do které bylo podáno 39 žádostí. 15 projektů získalo nadprahové hodnocení (3 MSP uspěly, 12 podniků dostalo nabídku financování na základě Seal of Excellence prostřednictvím TA ČR). Vzhledem k tomu, že účelem výzvy pre-Accelerator bylo zvýšení zralosti podniků pro EIC Accelerator, lze v následujícím období očekávat nárůst počtu žádostí z ČR. Od roku 2025 jsou inovačním podnikům ze strany EIC k dispozici vyšší investice prostřednictvím výzvy STEP Scaleup (až 30 mil. eur), zájem z ČR je ale mizivý. Ke zvýšení počtu relevantních deep tech startupů by mohly přispět intenzivnější snahy výzkumných institucí v ČR o zakládání vědeckých spin-offů. Pozitivní je pokračující podpora MSP prostřednictvím programu SIGMA TA ČR, který umožňuje tzv. Plug-in do EIC Accelerator.

Je možné konstatovat, že kvalita projektů podávaných do tohoto programu se zvyšuje a s tím i okruh MSP s potenciálem pro úspěch v EIC Accelerator. Jedna z úspěšných firem a držitel Seal of Excellence z roku 2025 prošli právě mechanismem Plug-in. Podpora držitelů Seal of Excellence je stále spíše řešená na individuální bázi především z prostředků Technologické agentury ČR, což může snižovat motivaci MSP pro zapojení se do programu. Od roku 2026 umožňuje EIC Accelerator podporu technologií s dvojím užitím, což by mohlo vzbudit zájem ze strany firem.

Digitální Evropa

Program Digitální Evropa napomáhá urychlit digitální transformaci evropského hospodářství, průmyslu a společnosti. Přináší výhody občanům, orgánům veřejné správy i podnikům, zejména malým a středním, a zároveň posiluje konkurenceschopnost EU v globální digitální ekonomice. Program přispívá k překlenutí digitální propasti prostřednictvím přeshraniční podpory a zaměřuje se na posilování kapacit v klíčových oblastech digitálních technologií a jejich zavádění v soukromém i veřejném sektoru. Finanční prostředky jsou směřovány do oblastí vysoce výkonné výpočetní techniky, umělé inteligence, kybernetické bezpečnosti a důvěry, pokročilých digitálních dovedností, zavádění digitálních kapacit včetně interoperability a polovodičových technologií. Celkový rozpočet programu pro období 2021–2027 činí více než 8,1 mld. EUR.

V roce 2025 pokračovala v České republice činnost sítě šesti Evropských center pro digitální inovace (EDIH) v Praze, Dolních Břežanech, Liberci, Brně, Kuřimi a Ostravě. Cílem center je podporovat digitální transformaci zejména malých a středních podniků, podniků střední velikosti (Mid-Caps) a organizací veřejné správy, usnadňovat zavádění pokročilých digitálních technologií se zvláštním důrazem na umělou inteligenci a posilovat odolnost průmyslu a služeb vůči budoucím krizím. EDIH fungují jako jednotná kontaktní místa, která poskytují odborné poradenství, přístup k testovacím kapacitám v režimu „test before invest“, podporu při získávání financování, vzdělávání a rozvoj digitálních dovedností. Současně jsou součástí celoevropské sítě

Evropských center pro digitální inovace, která podporuje sdílení znalostí a specializovaných služeb napříč Evropskou unií.

Síť EDIH představuje jeden z klíčových nástrojů pro rozšiřování digitálních technologií mezi podniky a veřejnou správu a pro urychlení digitalizace české ekonomiky. Centra se zaměřují zejména na oblasti umělé inteligence, robotiky, kybernetické bezpečnosti, internetu věcí (IoT) a dalších technologií odpovídajících potřebám klientů.

První etapa fungování EDIH (EDIH I) probíhá v letech 2023–2026. V období 2023–2025 byly aktivity center financovány společně z Národního plánu obnovy a programu Digitální Evropa v poměru 50 % : 50 %, přičemž příspěvek z Národního plánu obnovy dosáhl celkem 213 mil. Kč. Na první etapu naváže program EDIH II realizovaný v letech 2026–2028. Pro toto období činí příspěvek programu Digitální Evropa 7,45 mil. EUR (přibližně 187 mil. Kč), což odpovídá 50 % způsobilých nákladů projektů. Národní spolufinancování bude zajištěno ve výši 35 % způsobilých nákladů ze státního rozpočtu, zatímco zbývajících 15 % uhradí jednotliví příjemci z vlastních zdrojů.

Vedle aktivit EDIH pokračovala v roce 2025 také činnost Testovacího a experimentálního zařízení pro umělou inteligenci v průmyslové výrobě (AI TEF), které vzniklo ve spolupráci ČVUT, VUT a VŠB-TUO v rámci evropského konsorcia AI-MATTERS a umožňuje podnikům testovat a ověřovat řešení založená na umělé inteligenci a robotice v reálných provozních podmínkách. AI TEF se zaměřuje zejména na podporu malých a středních podniků při vývoji, testování a zavádění pokročilých digitálních technologií do výrobních procesů. Prostřednictvím experimentování v reálném prostředí přispívá k urychlení uvádění inovativních AI řešení na trh, snižování rizik spojených s jejich implementací a rozšiřování využití umělé inteligence v průmyslové výrobě. Podporuje tak konkurenceschopnost podniků a posiluje postavení České republiky v evropském ekosystému umělé inteligence.

Seznamy

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj hrubého domácího produktu (ve stálých cenách) v letech 2020-2025 ... 10
Graf 2 Vývoj míry inflace v letech 2021–2025 ... 11
Graf 3 Vývoj úrokových sazeb České národní banky (repo sazby) v letech 2021- 2025 ... 11
Graf 4 Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15-74 let v EU-27 v roce 2025 ... 12
Graf 5 Zahraniční obchod se zbožím v mil. Kč v letech 2019-2025 ... 13
Graf 6 Vývoj počtu ekonomicky aktivních subjektů ... 14
Graf 7 Vývoj počtu živnostenských oprávnění ... 14
Graf 8 Vývoj počtu zaměstnanců MSP (v tis.) ... 15
Graf 9 Vývoj přidané hodnoty MSP (v mil. Kč) ... 15
Graf 10 Vývoj výkonů MSP (v mil. Kč) ... 16
Graf 11 Vývoj mzdových nákladů MSP (v mil. Kč) ... 16
Graf 12 Vývoj investic MSP (v mil. Kč) ... 17
Graf 13 Vývoj zahraničního obchodu MSP (v tis. Kč) ... 17
Graf 14 Kvalita podnikatelského prostředí v ČR dle průzkumu mezi podniky v 2025 ... 18
Graf 15 Investice rizikového kapitálu v zemích střední a východní Evropy v roce 2025 (v tis. EUR) ... 24
Graf 16 Vývoz MSP v mil. Kč dle počtu zaměstnanců za rok 2025 ... 29
Graf 17 Vývoj účasti dospělé populace (v %) na dalším vzdělávání v ČR a EU 27 ... 34
Graf 18 Vývoj skutečných výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací v mld. Kč ... 37
Graf 19 Výkonnost inovačních systémů členských států EU v roce 2026 ... 38
Graf 20 Digitalizace podnikání v ČR dle DESI v roce 2025 ... 43
Graf 21 Vývoj energetické náročnosti průmyslu ČR ... 46
Graf 22 Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na celkové výrobě brutto elektřiny ... 48
Graf 23 Vývoj počtu dobíjecích stanic a spotřeby elektřiny u veřejných dobíjecích stanic ... 49

Seznam tabulek

Tabulka 1 Objemy a počty investic fondů rizikového financování s veřejnou podporou ... 23
Tabulka 2 Záruky a Bezúročné půjčky poskytnuté v roce 2025 ... 26
Tabulka 3 Přímá podpora výzkumu a vývoje v podnicích alokovaná v roce 2025 ... 55
Tabulka 5 Výzvy OP TAK vyhlášené v roce 2025 ... 56
Tabulka 6 Výzvy NPO vyhlášené v roce 2025 ... 57
Tabulka 7 Výzvy Modernizačního fondu vyhlášené v roce 2025 ... 59
Tabulka 8 Výzvy Operačního programu spravedlivá transformace vyhlášené v roce 2025 ... 61